

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

**25 Mayıs 2022 Çarşamba
7'nci Toplantı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

1.- Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK) ile müesseseleri Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

25 Mayıs 2022 Çarşamba
7'nci Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.35'te açılarak iki oturum yaptı.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK) ile müesseseleri Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 26 Mayıs 2022 Perşembe günü saat 11.00'de Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için saat 19.36'da toplantıya son verildi.

25 Mayıs 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Bahkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantıyı açıyorum.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK) ile müesseseleri Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin, Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bugünkü gündemimizde Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseseleri ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Toplantımıza Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sunum için söz sizde, buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonunun Sayın Başkan ve sayın üyeleri, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Başkanlığının, Hazine ve Maliye Bakanlığının, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının sayın temsilcileri, basınımızın sayın katılımcıları; tüm heyeti Kurumum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Taşkömürü Kurumu, tarihsel olarak 1829 Uzun Mehmet'in taş kömürünü buluşuyla, tespitiyle başlayan, 2005 yılına kadar tek üretici olarak sahada -başka bir tanımlamayla beraber- tek oyuncu olarak faaliyetlerini yürüten... 2005 yılından sonra ruhsat sınırlarımız içerisinde küçük ölçekli toplamda 22 tane redevans usulü işletmecilerin sahada faaliyetlerinin başlamasıyla kurum tüzel kişiliği dışında başka faaliyet alanları da oluştu. Bu faaliyet alanları tespit edilirken, yapılırken tabii şuna ihtimam gösterildi veyahut da özellikle bu dikkate alındı: Kurumla beraber, kuyu, havalandırma ve rezerv bağlantıları olmayan alanlar özellikle seçilerek redevanslı sahalarla terk edildi. 2018 yılında mevcut kanun değişikliğiyle beraber ruhsatlar bölünerek 5 sahanın ruhsat ihalesi yapıp ruhsat devir ihaleleri yapıldı. Havza ruhsat alanlarımız mevcut yansıda. Sarı “4, 5, 6” olarak belirlenen alan bizim 2 no.lu ruhsat alanımız; bizim burayla herhangi bir bağımız kalmadı, tamamıyla ruhsatını böldük, ihale

ettik, üçüncü şahıslara devrettik. Diğer, turkuaz, geniş alanlı ruhsat alanı, 1 no.lu ruhsat alanı; orada kırmızı çizgilerle beraber kodlanmış olan kısımlar bizim müessese müdürlüğü alanlarımız. Sarı çizgiyle beraber belirlenmiş olanları ruhsata çevirdik; 1 no.lu alan ERMAĐEN’de, 2 no.lu alan TÜMAŞ’ta yaklaşık 135 milyon tonluk bir rezervle beraber. 3 no.lu alanda redevans ilişkimiz vardı, kanunun verdiği cevazla beraber ruhsata evirdik ve şu anda ruhsat ilişkimiz devam ediyor.

Türkiye Taşkömürü Kurumunun genel bilgilerine baktığımızda, toplam 6.885 kilometrekare alanımız var; bunun 3.000 kilometrekaresi denizde, 3.885 kilometrekaresi karadadır. Havzamızın eksi 1.200 metreye kadar hesaplanmış, 1 milyar 512 milyon tonluk rezervinin 840 bin tonu, yaklaşık yüzde 55’i özel sektöre bu bahsettiğim ruhsat ve redevans ilişkisi anlamında devrettiğimiz yerlerdir.

5 tane müessesemiz var: 1 tanesi Bartın sınırları içerisinde Amasra Müessese Müdürlüğü; Zonguldak ili Ereğli ilçesi sınırları içerisinde Armutçuk Müessese Müdürlüğü, Kilimli ilçesi sınırları içerisinde Kilimli Karadon Müessese Müdürlüğü, Asma ilçesi içerisinde Üzülmaz Müessese Müdürlüğü, Kozlu ilçesi içerisinde de Kozlu Müessese Müdürlüğü.

Şu anda kömür anlamında 17 tane taş kömürü, 1 tane kuvars kumu, 1 tane boksit, 1 tane de kil sahası; toplamda 20 tane sahamız fiilî olarak redevanslara terk edilmiş durumda. Personel durumumuza baktığımızda, şu anki durum, yer altı işçimiz 6.068, yer üstü işçimiz 1.400 -bunun toplamı 7.464 yer altı, yer üstü işçisi olarak- sözleşmeli memur 1.230, toplamda 8.698 personel.

2002 yılından itibaren tüvenan fiilî üretim, satılabilir program, satılabilir fiilî üretim, toplam yer altı işçimiz, yer üstü işçimiz, toplam işçimiz, verdiğimiz toplam fiilî yevmiye ve randımanlar bazında baktığımızda, şu anda fiilî olarak 2000’li yıllarda hesaplanmış olan, yapılmış olan çalışma ekseninde norm kadroya bağlı olarak 2000 ve 2003 yıllarında tam norm kadro alanında bir çalışma söz konusu olmuş; o yıllarda da Kurumun toplamda ürettiği fiilî üretim yaklaşık 2 milyon 244 bin civarında olmuş.

Günümüze geldiğimizde... Daha doğrusu, 2015 yılına kadar üç yüz üç iş günüyle beraber çalışılıp toplamda 2 milyon 210 bin dolayında yevmiyeyle beraber üretimlerimiz yapıldığından, 2015 yılından itibaren iki yüz elli iş günü, 2 milyon 335 bin yevmiyeyle beraber toplam yevmiyeler 1 milyon 900 bin bandına; 2021 yılı sonu itibarıyla 1 milyon 363 bine -toplam yer altı bu verdiğim rakam Sayın Başkanım- inmiş durumdadır. Üretimlerimizde pandemi dolayısıyla -tabii, 2020’den başlayan- 2020-2021’de belli olumsuzluklarımız söz konusu oldu. Bu yıl, 2022 yılında hedefimiz 1 milyon 100 bin tonun üstüne çıkıp mevcut içeri randımanlı... Bizim, burada Kurumun maliyetini düşürmede bu rakam bizim için çok önemli, içeri randımanın yükseltilmesi. Tabii, tarihsel baktığımızda, yine, 2004 yılında 834 kilogramlara çıkmış, 2008 yılında 850 kilograma çıkmış; biz bu sene nasipse yine bu banda ulaşmayı düşünüyoruz.

Sektörel satışlarımızda yüzde 58-60 bandında enerji sektörüne, yüzde 28-30 bandında demir çelik sektörüne... Sosyal hizmetlerde bu rakamlar 30 bin tondan, 40 bin tondan başlıyor; en pik yaptığı dönem 2014 yılında 80 bin tona kadar çıkmış; bu, vakıflara bizim üzerimizden verdiğimiz, bir sonraki yıl hazineyle mahsuplaştığımız bizim zararımızdan düşülen tonajlar. Diğer teslim ve diğer amaçlı satışlarımız yaklaşık yüzde 9-10 bandında devam etmekte.

Yatırımlarımıza baktığımızda, tabii, 2000’li yılların başında ton başına 3,43 dolar/ton olan yatırım miktarı 2020 yılında 32 dolar/tona kadar çıkmış durumdadır. Şu anda 2022 yılı mevcut programımız 160 milyon TL’dir. 2021 yılındaki 155 milyon TL’ye karşılık 60 milyon TL’nin gerçekleşmesinde. Bilhassa bu dolar bazındaki anormal dalgalanmalardan dolayı yaklaşık maliyete göre stabil, istediğimiz, daha doğrusu, bize göre normal olabilecek olan fiyatların ortaya çıkmamasından dolayı bazı ihalelerimizi yapamadık; gerçekleşmeyi düşüren husus bundan kaynaklandı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2022 yılındaki gerçekleşmenin tutarı nedir?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – 2021 efendim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, ben 2022’yi soruyorum.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Yok, bu şu anda, mevcut, mart sonu itibarıyla 1 milyon...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aşırı düşük değil mi?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Yok, onu iz olarak... Faturalaştırma sonradan başlıyor Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; faturalaştırma sonradan başladığı için çok ehemmiyetli bir husus değil.

Toplam yatırımımızın içerisinde bizim önemli stratejik yapılanmalarımızdan olan mekanize kazı yüzde 21 dolayında bir yer tutmakta; yaklaşık yüzde 5 dolayında da iş sağlığı ve iş güvenliği.

Mali durum tablosuna baktığımızda, mevcut kalemler içerisinde malzeme, hizmet alımı, işçilik, memur, elektrik gibi hususlarda toplam personel giderimiz yüzde 76 gibi önemli bir kalemi tutmaktadır. Mali durumu grafiksel olarak koyduğumuzda, grafikte “gider” mavi çizgi, “zarar” dolar bazında en alt banttaki yeşil çizgi; zararımız kırmızı. Burada şöyle bir durumu en alt notta arz etmek istiyorum Sayın Başkanım: 2022 yılı bütçesi uygulamasını yaptıktan sonra biz toplam giderlerimizi 2 milyar 574 milyon TL olarak belirlemiştik ama bu personel giderlerine yılbaşında gelen artışla -bir de temmuzda da belli bir artış bekliyoruz- 1 milyar 300 milyon TL bu sene bir zarar öngörmüştük. Bunu aslında, belki 1 milyar 100'lere indirme gibi bir iddiamız vardı; şu anda teorik olarak öngörümüz 1 milyar 967 milyon TL.

Redevans usulü ihale edilen sahalarımızdan 2021 yılında üretilen 367 bin tona karşılık 29 milyon 906 bin TL bir gelir elde ettik. Mevcut redevanslı sahalar da çalışan işçi sayısı, şu anda, yaklaşık 2.829 civarında. Ton başına, 2022 yılında aldığımız bedel ortalama 108 TL, en düşük 34 TL arasında değişiyor.

Kurumsal olarak bizim kendimize tariflediğimiz stratejik planda da bütün hedeflerimizi oturttuğumuz en önemli kısım mekanize kazıda alabilecek olduğumuz yol. Slaytta 2 tane sağlı sollu, 1 tanesi kesici kafanın olduğu tam mekanize, diğeri de yarı mekanize olarak koyduğumuz mekanize kazı. Biz, şu anda totalde, yaklaşık, hemen hemen bir 800 metre civarlarına ulaşmış durumdayız. Kesici kafanın olmadığı diğer -bana göre sağ taraftaki- yansıda; biz, bunu yurt dışından temin ediyorduk, şu anda merkez atölyesinde imal eder duruma geldik, “know-how”ını aldık, kendi ihtiyaçlarımız için şu anda kendimiz imal ediyoruz. Mevcut performanslar açısından baktığımızda, klasik sisteme göre günlük üretimde yaklaşık 3 kat artış, randımanlarda, pano ayak üretim randımanlarında yaklaşık 4 kat artış söz konusu olmaktadır.

Yerleştirme çalışmalarına bağlı olarak maden makinalarında mekanize üniteyi yerleştirdik. Bu amaç doğrultusunda 2020 yılında 30 personel aldık, 2022 yılında 30 personel aldık. Yine, ihtiyaca bağlı olarak, buradaki mevcut hamlelerimize bağlı olarak eleman temini müracaatımızı yenileyeceğiz. Bu sene, 2022’de, atölyede yaklaşık 130 metrelik bir mekanize kazı ekipmanı üreteceğiz.

Bir başka, üçüncü jenerasyonumuz, esnek yarı mekanize... Yine, performansımızı artırma endeksli. Bu üstteki mevcut hareketli sunudaki ekipmanı yurt dışından almıştık. Şu anda Zonguldak’ta, ZESOB 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendi gereği direkt kamu kuruluşu olduğu için onlarla beraber sözleşmeyi bağladık, onlar bize şu anda üretiyorlar. Aynı zamanda, redevanslı firmalara da üretmeye başladılar. Üretimde mekanizasyon ve yerleştirme çalışmalarımızda -bizim mekanizasyonu oturtmamızda- toplam mekanizasyon yatırımımız 30 milyon dolar civarında -bir öngörü- 2022 yılı sonunda 1.336 metreye ulaşmayı hedefliyoruz.

Yine, damar içi ve taş içi hazırlıklarda çok önemli bir husus olan “rotader” Yerli bir firma, Ankara menşeli bir firma; bunlarla beraber yol aldık. Tabii, bu pandemi döneminde bazı parçaların tedariki, performans testi gibi bazı aksaklıklar oldu. Şu anda yeniden çalışmaya başladı. İnşallah, verimli sonuçlar alacak olduğumuzu düşünüyoruz.

Yine, merkez atölyesinde, bizim, yurt dışından muadilini ithal ettiğimiz ama ATEX Sertifikası’nı alıp kendi atölyemizde ürettiğimiz malzemeler var. Bunları kendi atölyemizde üretmeyip de yurt dışından almaya kalktığımızda... 2017’den 2021 yılında kadar toplamda yaklaşık 14 milyon euro civarında bir katkı parasal olarak ülkemizde kaldı, yurt dışına çıkmamış oldu.

Yine, TKİ’ye ATEX ürünler yapmaktayız, 380 volt MAZ yolverici ekipmanı veriyoruz. BOTAŞ’a 22 kw’lık elektrik motoru verdik, imal ettik. Yine, TKİ’yle aramızda ATEX Sertifikalı yolverici temini devam ediyor. Makine ve Kimya Endüstrisiyle beraber buat elektrikli ekipmanlarını, ATEX bağlantı elemanlarını bağlantı yaptık, aramızda bir protokol yaptık; onlarla beraber yol almaya devam ediyoruz.

Mevcut hedeflerimizi arz edersem Sayın Başkanım; ülkemizin şu anda yurt dışından ithal ettiği yıllık koklaşabilir kömür miktarı 6 milyon ton, gelecekte bunun 7-8 milyon tona ulaşacağı öngörülmekte. Bizim, şu anda, 2 tane ruhsat sahasında hem biz kurumsal olarak Türkiye Taşkömürü Kurumu hem de ruhsatını devrettiğimiz sahalar ve sahada şu anda devam eden redevansçılar toplamında baktığımızda aslında reel olarak 20 bin kişilik bir istihdam ve 10 milyon tonluk bir üretim imkânlar ölçüsündedir. Mevcut hâlde 2.524 metre olan toplam ayak uzunluğunun 700 metresi, yüzde 28’si mekanize. 2022 yılı sonuna kadar mekanize ayak uzunluğunun yüzde 91 artışla 1.336 metreye ulaştırarak toplam ayak uzunluğunun yüzde 53’ünü mekanize yapmayı hedeflemekteyiz. Bizim, şu andaki, mevcut, yürürlükteki norm kadromuz 11.500 yer altı, 2.500 yer üstü. Tabii, biz TÜBİTAK’a bir norm kadro çalışması yaptırdık. Bu norm kadro çalışmasını yaptırırken yeni yapılanmamıza dönük belli kriterleri esas aldık. Bu belli kriterler, mekanize kazıda alabilecek olduğumuz mesafe ve damar içi kesici ekipmanda alabilecek olduğumuz mesafe. Damar içi kesici kafada alabilecek olduğumuz mesafeyi sonuçlandırdığımızda 80 kişiyle yapabilecek olduğumuz işi 20 kişiyle yapabilecek hâle geliyoruz. Mekanize kazıda ayak içerisinde 12-16 kişiyle yapılacak olan işi 4 kişiyle yapabilir hâle geliyoruz. Tabii, biz bu norm kadroyu yaptırırken norm kadro son derece fleksibl ve şartlara uyumlu yani statik bir norm kadro değil. Örneğin, mekanize çalışırken katsayı 1,2; plastik çalışırken işçilikte 1,7; mevcut sayı değişebiliyor. Buna göre, bizim talep projeksiyonumuz da değişecektir. Eğer bu şekilde başarılı olursak -şu anda araya pandemi dönemi girdiği için bu öngörülerimizi sonuçlandıramadık- yer altında 8.700, yer üstünde 2 bin olmak üzere norm kadroyu yaklaşık 10.750 olarak düşünmekteyiz.

Kişi başına zararı azaltma açısından içeri randımanı bizim için son derece önemli. Şu anda, Üzülmez Müessesesi ve Karadon Müessesinde içeri randımanında bin kilogramın üzerine çıktık; Kozlu’da da bu sene bin kilogramı yakalamak istiyorduk, damar içi bazı sıkıntılarımız oldu. Bunu, şunun için arz etmek istiyorum Sayın Başkanım: Kişi başına 700 kilogram, 750 kilogramlarda ton başına zarar 2.500 TL bandında olurken bin kilogramlara çıktığımızda bizim ton başına zararlarımız yaklaşık 400-450 TL’ye düşme pozisyonunda kalıyor yani o aradaki makas belki çok az görünebilir ama bize getirisi çok daha fazla oluyor. Dolayısıyla, kurumsal devamlılıkta bizim en kısa vadedeki hedefimiz bin kilogram içeri randımanı, stratejik olarak en uç noktadaki hedefimiz de 1.500 kilogram. Kurumla ilgili mevcut sunum projeksiyonunu burada tamamlıyorum Sayın Başkanım, sayın üyelerim.

Bir başka konu -sadece özet olarak geçeceğim, vaktinizi fazla almayacağım- Paris İklim Anlaşması. Emisyonların mümkün olan en kısa sürede azaltılması, 21’inci yüzyılın ikinci yarısına kadar salınan ve tutulan sera gazlarının dengelenmesi hedeflenmektedir. Anlaşma, ayrıca tarafların iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama yeteneğini artırmayı ve düşük sera gazı emisyonları ve iklime dirençli

kalkınma yolunda tutarlı bir finansman akışı sağlamayı hedefliyor. 6/10/2021 tarihli ve 7335 sayılı Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun'un 7/10/2021 tarihli ve 31621 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla ülkemiz bu anlaşmaya taraf olmuştur. Dolayısıyla, bu doğrultuda planlanacak ve uygulamaya geçecek eylem planı basamakları ve takvimi göz önüne alındığında Paris İklim Anlaşması doğrultusunda havza kömürlerinin geleceği de tartışma konusu olacaktır. Ben, burada, tabii, bir konuyu önemine binaen bilgileriniz arz etmek istedim; mevcut termal kömürlerin enerjiden demir çelik sektörüne kadar kullanımında içerisindeki mevcut barındırdığı gaz ve kalorifik değerden kaynaklı bir grafik arz ettim.

Yüksek fırında kok kömüründen beklenen özellikler: Yüksek fırında beslenen kok kömüründen beklenen 4 temel işlev var. Bunlar; oksijen ve karbondioksitle reaksiyona girerek indirgeyici gazların üretimi, yığın içinde indirgeyici gazların geçebilmesine ve ergimiş malzemelerin de alt bölmelere geçmesine izin veren bir matriks oluşturmaya, üflenerek sıcak havayla reaksiyona girip demir cevheri ve çürüfün ergitilmesi ve demir cevherinin indirgenmesi için gerekli ısının temini.

Tabii, bunlar teknik konular, çok fazla detaya girmek istemiyorum. Özetlemek istediğim husus şu Sayın Başkanım: Mevcut demir çelik sektöründe -dünyadaki şu anki konjonktürü söylüyorum- başka bir muadili bulunmadığı müddetçe kok operasyonu olmadan mevcut demir cevherinden çeliğe geçiş teknolojik olarak mümkün değil. Dolayısıyla, tabii, bizim sizden arzımız, bu yol haritasının belirlenmesinde, kurumsal olarak bizim pozisyonumuz tartışılırken bu hususların göz önünde bulundurulması için bu bilgi notunu dosyada arz ettim.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim.

Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ile müesseseleri olan Amasra, Armutçuk, Karadon, Kozlu ve Üzülmüş Taşkömürü İşletmeleri Müdürlüklerinin 2019 Alt Komisyon Raporu'nda 6, 2020 Alt Komisyon Raporu'nda 12 öneri bulunmaktadır.

Değerli üyelerimiz, 2019 yılına ait 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 no.lu öneriler ile 2020 yılına ait 1, 3, 5, 7, 9 ve 11 no.lu öneriler “Kurum ve Müesseselerinin Ayaklarda Yeterli Sayıda İşçi Tertip Edilmemesi Nedeniyle Üretim ve İş Gücü Verimliliklerinin Düşmesi” başlıklı aynı mahiyette önerilerdir. Bu sebeple, bu öneriler birlikte görüşülecektir.

Şimdi, izah ettiğimiz üzere her iki denetim yılına ait benzer önerilerden Genel Müdürlüğe ait 1 no.lu öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Son yıllarda giderek düştüğü görülen satılabilir kömür üretim miktarlarını artırabilmek, planlanan hedeflere ulaşabilmek için üretim faaliyetleri ve yöntemleri tüm unsurlarıyla irdelenip üretimde işçi tertiplerinin ayak çalışma boyu oranlarını arttıracak şekilde yapılması, bu doğrultuda verilen iş miktarlarıyla işçilerin fiili çalışma sürelerinin artırılmasına yönelik olarak her türlü tedbirin alınması.

Emekliler nedeniyle giderek azalan, kritik sayılara düşen, işçilerin sürekliliği ve devamlılığını etkileyerek iş güvenliğini tehdit edecek boyutlara gelen, üretimde ciddi anlamda aksamalara yol açan kazı, hazırlık, elektromekanik, ana üretim ve üretime yardımcı işçi sayılarında yaşanan sıkıntıların giderilmesini teminen Kurumun norm kadro çalışması değerlendirme süreci doğrultusunda belirlenecek optimum sayıda nitelikli işçi temin edilmesi hususunda ilgili makamlar nezdinde girişimde bulunması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU - Sayın Başkanım, mevcut ayak boyu, ayak boylarının şu andaki fiilî olarak çalışma yüzdesi, bizim mevcut yarı mekanize, mekanize kazı projeksiyonunu yerleştirdikçe buradaki alacak olduğumuz mesafe, buna bağlı olarak randımanlardaki yükselme, dolayısıyla kurum zararlarının daha da aşağıya çekilmesi hususuna ilişkin mevcut sunum içeriğinde konuyu arz ettim.

Kurumda 2009 yılında yer altında 4.435 kazı işçisi olmak üzere 9.695 işçi çalışmaktayken aradan geçen süre içerisinde emeklilikler nedeniyle 2022 Mart sonu itibarıyla 2.348'i kömür kazıcısı olmak üzere 6.068 yer altı işçisi çalışmaktadır. Sanatı kömür kazıcı işçisi olan çalışanlardan her ay ortalama 600 işçinin -bu bazen 800-840'ları buluyor- geçici sanat değişimi yapmak suretiyle diğer yer altı işçiliklerindeki eksiklikler giderilmeye çalışılmaktadır. 2009 yılından günümüze kadar geçen süre içerisinde yer altı işçiliklerinde yüzde 65, kömür kazı işçiliğinde yüzde 40 oranında azalma meydana gelmiştir. Kurumumuzdaki işçi açığının giderilmesi ve norm kadroda öngörülen işçi sayısı ile çalışmanın yapılabilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı nezdinde belirli dönemlerde işçi alımı talebinde bulunulmuş; Kurumumuzca yapılan taleplere göre, Hazine ve Maliye Bakanlığınca verilen izinler doğrultusunda Kuruma toplu olarak 2002 yılında 4 bin, 2006 yılında 1.126, 2009 yılında 3.060, 2019 yılında 1.500 işçi alımı yapılmıştır. 2019 yılında 1.500 işçi alımı iznine karşın işçilerin bir kısmının çok kısa süre içerisinde işi bırakmaları sonucu toplam 1.480 pano ayak üretim işçisi alınmış ve çalışmaya başlamış. Yeni işçi alımına yönelik çalışmalara Bakanlığımız nezdinde devam edilmektedir.

Yer altındaki mevcut ocak açıklıklarını elde tutmak ve yer altındaki kömür üretiminin dışındaki tüm faaliyetlerin -hazırlık, tamir, tarama, nakliyat elektromekanik ve bunlar gibi- iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun olarak sağlıklı yürütümü, mevcut pano ayak üretim sanatındaki işçilerden sanat değişimi yapılmak suretiyle şu anda karşılanmakta.

Kurumumuz ocaklarının üretim alanlarında çalışan işçilere damar kalınlığı, damar eğimi, jeolojik faktörler, mekanizasyon uygulamaları gibi hususlar göz önüne alınarak her 1 takım işçiye verilecek iş miktarında düzenlemelere gidilmekte; işçilerin fiilî çalışma sürelerini artırmak için çalışma alanlarına gidiş gelişlerinde fayton kullanılarak işçilerin fiilî çalışma sürelerinin artırılması suretiyle en yüksek verim alınması hedeflenmektedir.

2019 yılında alınan işçilerin katılımıyla üretim yapılan ayaklarda, ayak çalışma boyu oranının artırılması, yer altındaki mevcut ocak açıklıklarının elde tutulması ile yer altındaki üretim başta olmak üzere hazırlık, nakliyat, tamir, tarama ve mekanizasyon gibi faaliyetlerin madencilik kuralları ile iş sağlığı ve güvenliğine uygun bir şekilde yürütülmesi öneri doğrultusunda hassasiyetle devam etmektedir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Teşekkür ederim.

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Öncelikle, hoş geldiniz.

İyi çalışmalar diliyorum.

Benim bu madde üzerindeki konuşmam, işçi kayıpları üzerine. Siz de bunun bir bölümünü 2019'dan başlayarak karşılamak istediniz ama oradaki söyleminizde, cevabınızda “2019 yılında 1.500 işçi alınmıştı fakat bir kısmının çok kısa sürede işi bırakmaları sonucu...” demişsiniz. Burada Zonguldak

Milletvekilllerimiz var; Deniz Yavuzylmaz ve Ünal arkadaşımız var. Ben de oraya gittim, sizin TTK'yi gördüm, oradaki kömür işçilerinin durumunu da gördüm, orada arkadaşlarımızla, milletvekilllerimizle incelemeler de yaptık ancak orada bir kusur, şöyle: Kurayla alınmasına rağmen ilçe nüfuslarına göre bir kontenjan ayırarak kurayı yapmadığınız gibi, bir de gerçekten bu işi yapacak ve kömür işçisi olabilecek yapıda olan insanların olup olmadığı noktasında bir ön eleme belki yapılabilirdi, o belki öngörü olarak görülmedi.

Şimdi, burada, emek yoğun bir sektör olduğu için az işçi demek, üretimin de azalması demek ve üretimin azalması, daha fazla zarara yol açmasını ve kârı önlemesini de getiriyor diye düşünüyorum. Yani bu sorunu kökten çözecek bir önlem alınamıyor. Bu konuda Çalışma Bakanlığıyla ve bağlı bulunduğunuz Bakanlıkla ilişkilerin sürdüğünü ve herhâlde yeniden işçi alımıyla ilgili hazırlıklar yaptığınızı da beyan ediyorsunuz. 2019'dan sonra 2020, 2021, 2022'de herhangi bir işçi alımı olmadı herhâlde, onu açıkladınız, öyle görüyorum.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Harici işçileri aldık, yer altına almadık Sayın Vekilim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yer altına almadınız...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Harici işçi...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yer üstüne aldınız.

Son beş yılda bu emeklilik ve diğer sebeplerle kaç kişinin ayrıldığını da size sormak istiyorum, bize yazılı olarak yanıt vererseniz... Yani toplamda 1.500 işçi alınmış, 1.480 pano ayak üretim işçisi alınmış, onun dışında bir işçi almadık herhâlde Kuruma.

Sahada ve madende çalışan işçilere ne kadar maaş ödeniyor, onu öğrenmek istiyorum. Bir de madende çalışan maden mühendislerine yani mühendis kesimine ne kadar ücret ödeniyor? Tabii ki hayat pahalılığı inanılmaz boyutlara çıktı yani yüzde 150, yüzde 200'e varan bir gıda fiyat artışı, bir kira artışı, bir dayanılmaz hayat artışı var -benzindeki, mazottaki artış, her şey- burada da tabii, işçilerin ücretlerinin kısıtlı kalması söz konusu. Buna ilişkin önlem alınacak mı yani ek bir sözleşme yoluna gidebilecek misiniz, onu öğrenmek istiyorum.

Bir de her kuruma sorduğum gibi size de sorayım: Türkiye Taşkömürü Kurumunda çalışan engelli sayısı kaçtır? Var olan yasal kotayı doldurdunuz mu ya da doluyorsa bize rakamsal olarak bilgi verir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, değerli Yönetim Kurulu üyeleri, Müessese Müdürlerimiz, Sayıştayın kıymetli temsilcileri ve milletvekili arkadaşlarım; hepiniz Komisyona hoş geldiniz.

Şimdi, Türkiye Taşkömürü Kurumunu denetleyeceğiz. Denetlemeden önce bir bilgiyi sizinle paylaşmak istiyorum. Türkiye Taşkömürü Kurumunda 1941 yılından 2021 yılına kadar şehit olan, hayatını kaybeden madenci sayısı yer altında 3.458, yer üstünde 315; toplam 3.773 maden şehidimiz var TTK'nin maden ocaklarında ve bunlara ilave olarak, yine bölgede, çeşitli maden ocaklarında hayatını kaybeden maden şehitlerimizle birlikte yaklaşık 5 bin maden şehidinin yer aldığı Zonguldak bölgesi yani özellikle Batı Karadeniz Bölgesi ve Türkiye sanayisi için çok kritik önemdeki bir Kurumdan bahsediyoruz. Evet, maden şehitleriyle ilgili bazı konular var, onlara ilerleyen aşamada değineceğim.

Şimdi, burada, Sayıştayın 2017, 2018, 2019, 2020 yıllarındaki raporlarının tümünde yer alan bulgular bize aslında bir acil durum sinyali veriyor, diyor ki: “Maden ocaklarında çalışmalar yapılırken eksik istihdam nedeniyle hem çalışmaların verimliliği düşüyor hem de üretim işçileri, pano ayak üretim işçileri yapmaları gereken vazifeyi yapmak yerine, çeşitli farklı işleri yani çeşitli hazırlık işlerini yapıyor. Bu nedenle de bu, hem kazalara, aynı zamanda da üretim verimliliğinin düşmesine neden oluyor.” O nedenle, Sayıştay da bulgularında -ortak bütün müesseselerde var bu bulgular yaklaşık olarak- diyor ki: “Bilimsel olarak belirlenen norm kadro sayısında işçi sayısına ulaşılsın.” Yani “Herkes gider Mersin’e, AK PARTİ gider tersine.” durumu geçerli. Şimdi neden geçerli? Şöyle söyleyeyim: Pano ayak üretim işçilerinin 1942 yılından bugüne kadarki listesini incelediğimizde, üretim işçi sayısında şu anda, 2022 yılı itibarıyla TTK tarihinin en kötü dönemlerini yaşıyor. Mevcut kazı işçi sayısı 2.450 yani olması gerekenin 2 katı daha az durumda. Şimdi, rakamlarla bakalım. Rakamlar şunu gösteriyor: Şu anda, mevcut 6.068 yer altı işçisi var; bunun 2.450’si pano ayak üretim işçisi, 1.406 yer üstü işçisi var yani toplam 7.444. Rakamlar yani matematik yalan söylemez, rakamlarla bakıyoruz.

2 tane yol var TTK’nin önünde. 1’inci yol, yapılan bilimsel araştırmalar, kurumun kendi içinde yaptığı araştırmalar, Bakanlıkla birlikte yaptığı araştırmalar şunu söylüyor, diyor ki: “Sizin, bu 7.444 olan yer altı işçi sayısını 11.500’e çıkarmanız gerekli -o da burada, bakın, zaten yazıyor- yer üstü işçi sayısını da 1.406’dan 2.500’e çıkarmanız gerekli yani toplam işçi sayısının 7.444’ten 14 bine çıkması gerekiyor. Bu müesseseler için, maden ocakları için ideal işçi sayısı 14 bin.” diyor yani mevcudun 2 katı yani mevcudun yaklaşık yüzde 100 daha fazlası. Peki, bunu yapıyor mu Bakanlık? Hayır, yapmıyor; bunu anlamak mümkün değil. Bilimsel olarak hesap yapılmış, norm kadro sayısı belirlenmiş; bunu yapmıyor.

Geçen sürenin içinde teknoloji geliyor, biz de tabii, kömür üretim verimliliğini artırmak için bu teknolojiyi kullanmalıyız diyoruz. Bu nedenle de yarı mekanize, tam mekanize çeşitli çalışmalar yapıyor kurum. Bu doğrultuda, kendi bünyesinde de birçok AR-GE adımlarını atıyor. Ki bence her ne kadar zarar görülse de ben kurumun yine de Bakanlıktan yeterli desteği aldığı görüşünde değilim, sadece zarara tahammül ediyor görüntüsünü, ben bunu yeterli bulmuyorum. Zonguldak için, bölge için TTK’nın ne kadar büyük bir önem attığının bence hâlâ yeterince farkında değil ve bu yapılan 2’nci mekanizasyona göre olan norm kadro çalışmasında da toplam 10.750 işçi sayısına ulaşılması gerekiyor. Tekrar hatırlatalım, şu an toplam işçi sayısı 7.444, 2’nci alternatif, teknolojik gelişmelere dayalı olarak işçi sayısının gelmesi gereken norm kadro sayısı 10.750 yani mevcudun yüzde 50 daha artması gerekiyor bu teknolojik çerçeve gelişirse eğer. Yani kurum yatırım yapsa, yıllar içinde bu yarı mekanize, tam mekanize sistemler kurulsa dahi şu anda işçi sayısının minimum yüzde 50 artması lazım. Bu işçi sayısının bugünden artmasının önündeki engel ne, bunu anlamak mümkün değil. Yani elimizi kolumuzu tutan ne? Şu anda en acil, en hızlı şekilde işçi sayısı yüzde 50 artabilir. İşçi sayısına bağlı olarak da mühendis kadrosunun da artması, teknik personelin de sayılarının artması gerekiyor, bunun acilen yapılması gerekiyor. Sayıştay uyarıyor, diyor ki: “Bakın, risk var, iş kazaları gerçekleşebilir, üretim verimliliği düşüyor.” Yani illa Türkiye’de işçi sayısının azlığına bağlı olarak gelişebilecek tedbirsizlik, hata, çeşitli nedenlerle bir şekilde büyük bir kaza mı olması lazım? Yani ondan sonra mı “A, tamam, hata ettik, işçi sayısını artıralım mı?” demek gerekiyor? Şimdi bir konu bu.

Diğer taraftan da şimdi, işçi alınmak istendiğinde de yöntem problemi var, yöntem şu: Bir dönem KPSS’yle TTK’ye işçi alınmıştı yani bu ne kadar büyük bir yanlışsa şu anda da karma kura sistemi uygulanıyor, karma yani ne demek? Tüm başvuruların, kuraya katılmak isteyenlerin -dâhil olduğu tek bir kürenin içinde diyelim- hepsinin aynı kürenin içine dâhil edildiği, Türkiye’den başvuran herkesin katılabildiği bir kura sistemi. Bu da öyle enteresan bir durum ortaya çıkıyor ki yani Zonguldak’ta oturmayan, Zonguldak’la bağlı olmayan -müessese- yani madencilik kültürüyle yakından uzaktan ilgisi

olmayan herkesin kuraya dâhil olup arkasından da tabii, kurada çıktıktan sonra da bir an önce kendi memleketine tayin olabileceği bir yolu arayıp, bu konuda bir sürecin içine girip veya madencilikle ilgili bir kültürel bağının olmadığı, tecrübesinin olmadığı, etrafında gözlemlemediği, risklerini tanımlamadığı bir sürecin içine girdiği için de işten ayrılıyor ve gidiyor. Sonrasında bakıyoruz a, işte, işçi alımı yapıldı bir miktar, ne oldu? İşçilerin bir kısmı işten ayrıldı. Yani buna bile lades denir.

Zonguldak'ta, bölgede bir madencilik kültürü var, bunun için çeşitli köyler var, her birinin bir madencilik belirlir bir alanında ihtisaslaşmış bir yaşam biçimi formu var ve bu form maalesef son yirmi yıldır ortadan kalkıyor, yok ediliyor. Zonguldaklı madenci Zonguldak'ın dışına çıkıyor, başka yerlerde madencilik yapmaya çalışıyor; bunu başarabilenler bir bakıma başarıyor. Maalesef başarıların belirli bir bölümü Soma'da hayatını kaybetti. Çünkü Türkiye'deki bütün madencilik lokomotifidir Zonguldaklı madenciler. Neticesinde de geldiğimiz son durum itibarıyla da bunu başaramayanların da büyük şehirlere göç edip işsiz kaldığını ve Zonguldak'ın köylerinin de boşaldığını, bu bakımdan büyük sıkıntılar yaşandığını görüyoruz.

Bu nedenle de önerimiz şu: Çekilecek kuralın şehir dışı kontenjanı olacaksa eğer yani kanunlarda hani herkesin kuraya katılma zorunluluğu, herkese açık olması gibi bir yasal mevzuat tanımlaması var ise bunların belirli kontenjanlarla dağıtılması. Örnek olarak söylüyorum: 2 bin maden işçisi acil olarak hemen, ilk etapta alınacaksa bunun belirli bir, küçük bir yüzdelik dilimi başvurularını yapan Zonguldak'ın dışındaki tüm şehirlerden işe girmek isteyenlerin katılacağı bir küre; onun dışında Zonguldak ve yine bölgede madencilik kültürünü taşıyan yerleşimlerin yer aldığı ve onlara da ayrı nüfusları oranları oranında ve müesseselerin bulunduğu ilçeler dikkate alınarak belirli bir çarpanla onlara daha fazla imkân sağlayacak ve TTK'den emekli olacakları süre kadar çalışmalarının önünü açacak bir kariyer planının daha bu kura aşamasında oluşması gerekiyor. Bu çok kritik yani bu yapılmadığı sürece alınan işçilerin aynı sayıda istihdamının devam ettirilmesi, Zonguldak'ta yaşaması ve onların maaşlarıyla ve ürettikleri değerlerle birlikte Zonguldak'a bir girdi sağlaması ve şehri kalkındırması başka türlü mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla bu bakımdan bu bulgu çok kritik bir bulgu, o yüzden acilen... Yani bu toplantının herhâlde başından sonuna kadar Zonguldak milletvekilleri olarak -diğer milletvekili arkadaşlardan da istirahat ediyorum- TTK'ye işçi alımı, mühendis alımı, kadrosunun büyütülmesi, genişletilmesi ve yatırım bütçesinin artırılması konusunda ısrarcı olacağız, bunu dile getireceğiz.

Diğer taraftan, Zonguldak'ta geçtiğimiz yıl benim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Fatih Dönmez'le şöyle bir diyalogum oldu, dedim ki kendisine... O dönem "Türkiye Taşkömürü Kurumu Türkiye Varlık Fonu kapsamına mı alınacak?" diye bir söylenti, bir konu çıkmıştı, bu konu Zonguldak gündeminde tartışılmıştı. Ben de bu tartışmalara bir son vermek adına -yani Kurumun önünü görmesi bakımından kıymetli bulduğum için söylüyorum ve bölge yine Zonguldaklı hemşhçilerimizin-sormuştum kendisine, dedim ki: "Böyle bir düşünceniz var mı, TTK'yi Türkiye Varlık Fonu bünyesine almak gibi?" Şöyle manidar bir yanıt almıştım, dedi ki: "Vekilim, Türkiye Taşkömürü Kurumu zarar etmiyor mu?" Ben de "Evet, zarar ediyor." dedim. "O zaman Türkiye Varlık Fonuna neden alacağız?" dedi. Şimdi, bu yanıt bu boyutu itibarıyla manidar olmakla birlikte Türkiye Varlık Fonu kapsamına alınmasıyla ilgili bir çalışma olmadığını da teyit etmişti. Bu bakımdan ben sormak istiyorum: Sizden, TTK'nin Türkiye Varlık Fonuna girmesiyle ilgili bir çalışma yapmanız istendi mi? Bu doğrultuda bir çalışma var mı? Burada Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilisi de mutlaka var, ondan da aynı şekilde bu konuya açıklık getirmesini istiyorum. Zaten yeterli istihdam TTK'de yer almıyor, yapılmıyor, bir şekilde bu görmezden geliniyor bugüne kadar. Ümit ediyorum büyük bir maden kazasıyla karşılaşmayız bu eksik istihdam nedeniyle çünkü madencilik bilen herkes bilir ki büyük bir kaza büyük yangınlarla ortaya çıkmıyor, bir tek kıvılcımla ortaya çıkıyor; bir tek kıvılcım, bir tek arkları ortaya çıkıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu bakımdan, ben konunun bu boyutuna da dikkat çekip size Türkiye Varlık Fonu süreciyle ilgili bir durum var mı, onu sormak istiyorum. Neticede TPAO ve BOTAŞ Türkiye Varlık Fonu bünyesinde ve Karadeniz Bölgesi’nde çeşitli çalışmalar yapıyorlar. TTK’yle ilgili böyle bir projeksiyon var mı? Kamuoyuna duyurmak adına sizden yanıtını talep ediyorum.

Çalışmalarınızda başarılar. İlerleyen aşamada tekrar söz alarak bu konuları konuşacağız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Değerli Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, kurumun kıymetli yöneticileri; hepiniz hoş geldiniz.

Tabii, Deniz “Zonguldak Milletvekilleri” derken, bizim partimizde de milletvekili olmayan bölgelerin milletvekilleri var; ben de bu manada, partimiz adına Zonguldak milletvekilliğini yürütüyorum. Hatta geçtiğimiz pazar günü de Zonguldak’taydık. Polat ağabey var. Ben tahmin ediyorum, Komisyondaki herkes özellikle iş TTK olunca Zonguldaklı olur diye düşünüyorum ama benim böyle de bir görevim var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman biz şöyle yapalım: Komisyondaki bütün milletvekillerini “fahri Zonguldak milletvekili” ilan ediyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, hiç problem yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Desteğinizi bekliyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – İnşallah. Şöyle...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ama işçi almıyorsunuz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Şunu söyleyeyim: Tabii...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – A’dan z’ye doğru geçeriz, ne var? A-z.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hiç problem yok.

Şimdi, tabii, bu önerilerin en önemli maddesi de bu. 2016, 2017, 2018, 2019... Aynı öneriyle, işte, norm kadro şu kadar ama bir türlü bu kadroları dolduramıyoruz. Tabii, her geçen gün Kurumun mali yapısı da zayıflıyor yani 2017 yılındaki 860 milyon liralık zararınız bugün 1,298 milyara çıkmış. Aynı oranda üretim de düşüyor yani 2002 yılında üretim yaklaşık 2,319’ken bugün 1,206’ya yani neredeyse yarı yarıya düşmüş. Buna...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Üretim daha aşağıda.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Daha da aşağıda.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 1 milyon tonun altında, değil mi? 600-700 bin.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet. Buradaki rakam, bendeki rakam: 2019 yılı itibarıyla 1,206. Belki 2020’de, 2021’de daha düşmüş olabilir, hani 2019 yılı rakamları bizim elimizde. Buna karşılık, tabii, taş kömürü tüketimi artıyor; bakın, bizim üretimler düşerken normal şartlar altında tüketimimiz artıyor. Neden? Çünkü bunun verdiği ısı derecesi bugün 6 bin-7 binlerin üzerinde. Türkiye’de bunun zaten alternatifi yok. Türkiye bu kömür konusunda alabildiğine dışa bağımlı. Özellikle bu son dönemdeki enerji kriziyle beraber fiyatların ne kadar arttığını hepiniz biliyorsunuz yani uluslararası arenada da bırakın fiyatların artmasını, bulmada bile belli zorluklar yaşandığını biliyoruz, bazı santrallerin bu konuda durma noktasına geldiğini biliyoruz.

Şimdi, bazı şeyler vardır ki bunun, bir defa, dışarıdan bir katma değeri yok. Yani siz bir üretim yaparken üretime, ithalata dayalı bir şeyiniz yok denecek kadar az; yani tümüyle kendi birikiminizle, deneyiminizle bu üretimi yapıyorsunuz; bu, çok önemli. Yani, şimdi, ithalata dayalı bir ihracat başka bir şey... Yani, neticede, diyelim ki bizim 100 liralık ihracatımız var ama 110 liralık ithalatımız var, bunun bir önemi yok ama burada, sizin üretiminizin tamamı -pahalı olsa bile- iş, istihdam sağlaması açısından yani paranın, bir defa, sistemin içinde kalması açısından önemli; dolayısıyla, alabildiğine üretmeniz lazım, üretim tekniklerinizi artırmanız lazım.

Tabii,, şunu da söyleyelim: İşte, bizim İl Başkanımız Yavuz Erkmen Bey uzun süre o bölgede yöneticilik, idarecilik yaptı, valilik yaptı. Onunla geçtiğimiz hafta pazar günü Zonguldak'ta bütün bu konuları gündeme getirmeye çalıştık. Bir defa “Zonguldak” deyince otomatikman herkesin 1’inci gündem maddesi TTK; yani hayatın her alanında var, uzun yıllara dayalı bir geçmişi var, bir kültürü var. Kaldı ki siz bu kültürü zaman zaman da... Yani, işte, Almanya seyahatlerimizde de... Oraya da özellikle madencilerin önemli bir kısmının Zonguldak’tan gittiğini biliyoruz; Bartın’a, Zonguldak’a özel uçak seferlerinin düzenlendiğini biliyoruz. Demek ki bizim kendi değerlerimize kesinlikle sahip çıkmamız lazım. Yani, bu eleman alma işinin üç yıldır yılan hikâyesine dönmesini anlamak mümkün değil. Muhakkak.... Bununla ilgili ne tür destek istiyorsunuz bilmiyorum ama kadronuz da var, demek ki... Şunu, tabii, mevcudu... Sayın Genel Müdür sunumunda dedi ki: “Biz -herhâlde mevcut personel üzerinden bunu söylüyorsunuz- mevcut personelle eğer kişi başına üretimi bin liraya çıkarabilirsek zararı da 200-300 milyona düşürürüz.” gibi... Hâlbuki onun yerine üretimi artırarak, üretilen miktarı artırarak hem çalışan sayısını artırmak lazım... Yani, bir eğri düşünürseniz, iki yönde de yükselmeli; hem çalışan açısından yükselmeli hem üretim açısından yükselmeli.

Tabii, teknolojiler açısından baktığınız zaman, işte, diyorsunuz ki: “Mekanik sistem olursa, yarı mekanik sistem olursa üretim değerlerimiz değişir. Dünyada bunlar değişiyor, bizde de değişirse belli mesafeler katederiz.” Buna hiç itirazım yok. Teknolojiyi de kullanın, daha alt derinliklerde üretim de dâhil derin üretimleri... İşte “Bu teknoloji Çin’de var, şurada var, burada var.” diyorsunuz. Yani, neyi kullanırsanız kullanın Türkiye’nin üretimden başka çıkış yolu yok Sayın Genel Müdürlük; neyi kullanırsanız kullanın.

Sizin birikiminizde... Başka bir kültürünüz var, mesela şeker fabrikaları gibi kendi fabrikalarını yapan fabrika kültürü. Bu, TTK’de de var yani büyük oranda ama orayı AR-GE’iyle, teknik elemanlarıyla güçlendirmeniz lazım. Mesela ne kadar teknik elemanınız var bilmiyorum.

Şunu da söyleyeyim: “Çalışanlar” deyince akla ilk defa “işçi” mi gelir yoksa, onun yanı sıra... Mesela arama kurtarmada Türkiye’de en başarılı faaliyet alanı gösteren Kurumlardan biri sizsiniz. Yani, aynı zamanda deprem komisyonunda da ben çalıştım; o arkadaşlarımızın göçük altından insan çıkarmada...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Tahlisiye ekipleri var.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet yani inanılmaz deneyimleri var, hatta farklı eğitim de veriyorlar.

Bakın, Türkiye’nin yüzde 66’sı deprem kuşağında, hem sanayisinin hem nüfusunun önemli bir kısmı deprem kuşağında ve Türkiye, bu alanla ilgili çalışıyor. Mesela sadece bu alanda arama kurtarma faaliyetleri gibi sizin bir alanınız olsa, bu konuyla ilgili eğitim alanı bile oluştursanız inanılmaz bir gelir elde edersiniz. Tabii, bunun yanı sıra kendi teknolojinizi kendiniz üretme... Çünkü siz özel çalışıyorsunuz. Muhakkak o alanın güçlendirilmesi lazım. Yani, bugün teknoloji neyse bize bununla gelin aslında, deyin ki: “Bizim bu teknolojiyi üretebilmemiz için...” Farklı kuruluşlara da yapabilirsiniz. Zaman zaman Deniz Bey’in burada o feryatlarına da şahit oluyoruz. İşte, farklı kurum ve kuruluşlara motorlar üretebilirsiniz veya özel ekipmanlar üretebilirsiniz. Çünkü spesifik bir alan, bunu

ancak siz üretebilirsiniz, bu alanda da ayrı bir faaliyet gösterebilirsiniz ama sizin asıl göreviniz kendi işteğal alanında gereğini yapmak, bununla ilgili faaliyetlerinizi yürütmek. Dolayısıyla ben, tabii, zarar etmesine çok da fazla takılmıyorum çünkü sizin ürettiğiniz her şey sistemin içinde, üretimin içinde ama bizim işte Zonguldak'ta yaptığımız tespitlerde de diyorlar ki: “Eğer böyle giderse biz, madenci kültürümüzü kaybediyoruz. Siz, gelecekte burada çalıştıracak teknik eleman da bulamazsınız, aynı zamanda işçi de bulamazsınız.”

Bölgesel özellikler önemlidir, ben de aynen katılıyorum yani bu özel bir iş, özel bir yetenek gerektirir. Bir defa, sizde madencilik ailede başlıyor, belki 3'üncü kuşak, 4'üncü kuşaktan madenciler var, bu kültür önemli. Yani nasıl bir refleks göstereceğini insanlar daha aile içi eğitime, yapılması lazım gelir... Aile içinde muhakkak bütün evlerde bu hikâye anlatılıyordur. Yani madende nasıl çalıştığı, nelere dikkat etmesi lazım geldiği, hangi kaynaklardan dolayı insanları kaybettiğimizi. Yani aile içinde böyle bir eğitim, aile içinde böyle bir kültür var, bu kültürle beraber yaşamalı. Tabii, 84 milyonun hepsi bizim vatandaşımız ama böyle bir kültürden geldiği zaman risklerin aşağı çekilmesi açısından tabii, can güvenliği de önemli. Yani biz burada “Tedbirsiz çalışın.” diye bir şeyi öneremeyiz, “İşi bilmeyen insanları kurayla çekip aşağıya indirin.” diyemeyiz. Bunlar, muhakkak belli bir eğitimler vereceksiniz, bu eğitimin sonucunda aşağı inecek ama eğitime maliyetleri açısından da bu kültürden gelen insanların eğitimi ile farklı alanlardan gelen insanların eğitimi arasında dağlar kadar fark var.

Tabii, bunun yanı sıra diğer işletmeler de var, bunlar da sizin gözetiminizde, bunlara da aslında sizin bir öncülük etmeniz lazım, diğer üretim alanlarıyla ilgili de muhakkak sizin yol gösterici olmanız lazım, denetim yapmanız lazım. Çünkü bu alanlarda da çok ciddi iş kazalarıyla muhatap oluyoruz, iş kazalarını hep beraber görüyoruz.

Benim özetle söyleyeceğim, bu madde, artık yani bir an önce eleman alımı da dâhil, teknik eleman da dâhil bunlarla ilgili çalışmaları yapalım. Biz, önümüzdeki yıl üretimin arttığı, istihdamın arttığı, bunlar zaten arttığı zaman otomatikman zararlar da aşağı doğru gelecektir. Geçmişte bir kültür vardı, ne zaman bir kurum ve kuruluş özelleştirme kapsamına alınırsa “Vay o kurum yandı, bitti...” Yani o kuruma artık yatırım yapılmıyor, özelleştirme kapsamında. İşte, bu özelleştirilirse, özelleştirme kapsamında bu kurumu alacak arkadaşların yatırım yapacağı, işte teknoloji getirileceği, her ne kadar öngörülse de Türkiye'deki uygulamaların öyle olmadığını, arsa esaslı bir çalışmanın olduğu, işte Et ve Balık Kurumları böyledir, Sümerbanklar böyledir, SEKA'lar böyledir. Bütün endişemiz TTK'nin de yani Varlık Fonuna geçmesiyle bünyesi zayıflar mı, ne olur, ne biter bilemiyoruz ama yani bu tür endişeler bile bazen kurum için olumsuz etki oluşturuyor. Sanki, biz, TTK'yi gözden çıkarmışız psikolojisi oluşuyor ki bu tür yaklaşımlarda işin psikolojisi önemlidir. Yani “Burası büyüyecek, gelişecek, kapasitesi artacak.” dediğiniz zaman o kuruma bakış açısı başka bir şeydir, “Ya şuraya, buraya devrediliyor, sonucu da farklı yerlere gidiyor.” gibi mantık içerisinde olması da kurumun her zaman aleyhine olur. Dolayısıyla burada bizim İl Başkanımızın da söylediği gibi artık bir an önce eleman mı alacaksınız, bununla ilgili önünüzde ne var? Bir de finansman problemlerinizi var muhakkak bu kadar zarar ettiğinize göre, finansmana nasıl ulaşıyorsunuz, özel bankalardan mı sağlıyorsunuz bunu, Hazineden ek bir şeyler mi istiyorsunuz ki istemelisiniz bu devlet kurumu. Yani siz Hazineden almadan sürekli özel sektör bankacılığı veya devlet bankaları üzerinden sağladığınız finansmanla her zaman -finansman maliyetiniz ne kadar bilmiyorum ama- zarar yazar, bunun yerine sermaye artışıyla devlet bu işe katkıda bulunarak bu işi çözebilir.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Yaşar, toparlarsanız. Rica edeceğim.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Toparlıyorum Başkanım.

Dolayısıyla ben bu madde üzerinde bunları izah etmek istedim. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Değerli Başkanım, ben, aşağıda konuşmaya ineceğim için benim sorularıma yazılı cevap da verebilirsiniz ama devamında da tekrar geri gelmeye çalışacağım.

Ben, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Komisyon olarak sonuna kadar arkanızdayız ama sonuç bekliyoruz Sayın Genel Müdürüm. Burada “Eyvah”ları konuşmayalım diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Sayın Ünal Demirtaş Vekilimiz, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Genel Müdürüm, değerli bürokrasi, Sayıştayın değerli temsilcileri; hepinizi sözlerime başlarken saygıyla selamlıyorum.

Tabii, kısaca, yine Sayıştay eleştirimden hareket edeceğim. Sayıştay raporları maalesef Sayıştayın kuruluş amacına, kanunun amacına uygun bir şekilde düzenlenmiyor, eksiklikler var, benden önceki birçok milletvekili arkadaşım bu konudaki eleştirileri gündeme getirdiler; yine, ben de ifade etmek istiyorum. Yani bir sansür mekanizması uygulandığını düşünüyoruz Sayıştay raporlarında, kurumların gerçek zararları, gerçek işte ihale mevzuatına uygun olup olmadığı yönündeki değerlendirmeler Sayıştay raporlarına yansıtılmıyor. Siyaset kurumunu korumak amacıyla bunun yapıldığını düşünüyoruz ama bu belki siyaset kurumunun yani iktidarın yararına olan bir şey ama maalesef Türkiye’nin zararına olan bir şey, böyle oldukça da yanlış işler uygulanmaya devam ediyor.

Tabii, bugünkü ana konumuz Türkiye Taşkömürü Kurumu ve işçi açıklarıyla ilgili madde üzerine değerlendirmede bulunacağım.

Kısaca, tabii, Türkiye’deki taşkömürü sektörünün ne durumda olduğundan bahsettikten sonra Türkiye Taşkömürü Kurumu özeline ineceğim. Biliyorsunuz ülkemizin, Türkiye’nin taş kömürü ihtiyacı oldukça yüksek. Yani son yıllarda ortalama 38-39 milyon ton Türkiye’nin taş kömürüne ihtiyacı var, bunun da yaklaşık 6 milyon tonu koklaşabilme özelliğine sahip olan yüksek kalorili taş kömürü biliyorsunuz. Yani bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi bizim de kömür ihtiyacımız var mı? Var. Ve ortalama her yıl 4,5 milyar dolar gibi bir parayı taş kömürü ithalatı için ödüyor muyuz? Ödüyoruz. Peki, ülkemizde taş kömürü nerede var? İşte, sadece Zonguldak’ta var. Ne kadar rezervimiz var? 1,5 milyar ton taş kömürümüz var yani yaklaşık yüz elli yıllık ihtiyacımızı karşılayabilecek düzeyde olduğu ifade ediliyor, klişeleşmiş bir cümledir ama bir gerçeklik payı da var bunda, rezervlerimiz bu kadar yüksek oranda. Peki, Türkiye Taşkömürü Kurumu birinci derecede bu taş kömürünü yeryüzüne çıkartmakla görevli olan Kurum bunu başarabiliyor mu? Maalesef başaramıyor. Yani hepimizin isteği bunu başarması, herhâlde buradaki bulunan hiç kimse bu başarısızlıktan dolayı mutlu olmaz. Hepimiz taş kömürü üretiminin artmasından yanayız, yerli ve millî enerjiden yanayız, bunda bir tereddüt yok ama sonuca bakıyoruz, maalesef bu sonucu sağlayamıyoruz ve üstelik giderek daha azalan oranda bir üretimimiz söz konusu. Yani 2002 yılında 2,3 milyon tondan 2021 yılı itibarıyla sanırım 600-700 bin tonlara yani 1 milyon tonun altına dahi düşmüş durumdayız. Peki, ihtiyacımız ne? İhtiyacımız 38 milyon ton, hadi bunun bir kısmını yakacak ve termik santral diyelim ama 6 milyon ton koklaşabilme özelliğine sahip taş kömürüne ihtiyacımız var, az önce Genel Müdürümüz de ifade etti. Yani biz bu 6 milyon ton taş kömürünü neden çıkartamıyoruz, ülkemizin ihtiyacı olan demir çelik sektörünün, ağır sanayinin ihtiyacı olan taş kömürünü neden hâlâ Türkiye çıkarmayı başaramıyor? Bunu sorgulamamız lazım.

Rakamlara baktığımız zaman 2002 yılında yaklaşık 18 bin işçiyle 2,3 milyon ton üretim varmış. Şimdi bakıyoruz rakamlara -yer üstü işçisiyle birlikte yaklaşık 8.721 personel olduğunu ifade etti Sayın Genel Müdür- şu anda 600-700 bin tonlara düşmüş üretim yani işçi sayısındaki dramatik düşüş üretimdeki dramatik düşüşe yol açmış; ihtiyacımız da buna ters orantılı olarak artmış yani 2002'deki taş kömürü ihtiyacımız belki 10-15 milyon ton iken bugün 38 milyon tonlara çıkmış ve aynı zamanda da işçi sayısı düşmüş, üretim düşmüş ama Kurumun da zararı artmış, ters orantılı olarak büyümüş. Burada demek ki bir yanlışlık var, bu yanlışlığın düzeltilmesi lazım. Biz yedi yıldır bu Komisyona katılıyoruz, her seferinde aynı şeyi söylüyoruz ama hiçbir çözüm üretilmediği gibi adım da atılmıyor.

Bugün işçi sayısındaki rakamlara baktığımızda -Sayın Genel Müdürün verdiği rakamlarda- 8.721 personel var, bunun 7.444 yer altı işçisi. Norm kadronuz 18 bindi, sonra 14 bine düştü; şimdi bakıyoruz, norm kadroyu 10.750'ye düşürmüştük yani hem ihtiyacımız var hem işçi açıkları büyüdükçe zararımız büyüyor ve hâlâ işçi sayısını düşürüyoruz. Ben bu norm kadronun neden 10.750'ye düştüğünü anlamış değilim. Az önce Sayın Genel Müdürümüz bir hedeften, Kurumun potansiyelinden bahsetti “20 bin istihdamla 10 milyon ton üretim potansiyelimiz var toplamda.” dedi.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Havza genelinde.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani havza bazında.

Yani biz, neden 20 bin istihdamı hedeflemiyoruz da 10 milyon ton üretim potansiyelini değerlendirmiyoruz da işçi sayısını giderek aşağı çekiyoruz ve üretimi de giderek aşağıya çekiyoruz?

Bakın, bugün, taş kömürünün ne kadar önemli ve kıymetli olduğu günümüz dünyasında bir kez daha anlaşıldı. Tedarik zincirindeki bozulmalar, ham madde fiyatlarındaki artışlar, bütün enerji sektöründeki artışlar, bütün sektörlerde olduğu gibi, taş kömürü sektöründe de artmış durumda. Bakın, rakamlara baktığımız zaman şu anda dünyadaki taş kömürünün ton başına fiyatları 300 dolarlara çıkmış durumda yani yaklaşık ton başına Türk lirası bazında 4.500-5.000 liralara çıkmış durumda dünyadaki fiyatlar. Öyle değil mi Sayın Genel Müdürüm? Bilmiyorum, rakamlar sizde vardır, 280-300 dolar civarında bir rakam bulduk ama...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – 300-400 bandına doğru çıkmaya başladı.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani “400 dolarlar.” diyor Sayın Genel Müdürümüz yani demek ki...

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Demirtaş, çok özür diliyorum, Zonguldaklı olmanız münasebetiyle size beş dakikadan fazla süre verdim, bir iki dakikada toparlarsanız sevinirim, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ben başka arkadaşlardan söz alsam, emanet söz alsam.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Birkaç dakikayla toparlayın, sonra başka maddelerde tekrar söz verebilirim ben size.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tamam.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yine devam edelim, çok kritik bir konu çünkü.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Söz vereceğim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, şu anda, bizim en önemli gündem maddemiz bu konu yani işçi açıkları, diğer maddeler de önemli ama bu çok önemli.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Bütünü üzerinde de söz alma hakkınız olur.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – O açıdan hani konu dağılmadan olursa sevinirim.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Bütünü üzerinde de söz verimiz sizlere; tabii ki hem Zonguldaklı olmanız münasebetiyle...

Bu maddeyi, bu kısmı toparlayın, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Peki, tamam.

Tabii, bu, dediğim gibi işçi açıklarını gidermemiz gerekiyor ama işçi açıklarını gidermeye çalışıyor muyuz? Maalesef çalışmıyoruz. Bakın, 2019 yılında 1.500 işçi alınmış -rakamlar burada var- zaten onu da Genel Başkanımızla birlikte Zonguldak'ta taş kömürü çalıştayı yaptık, gündeme getirdik, seçim öncesi oldu ve öyle bir söz aldık iktidardan, öyle arttı. Yoksa, bu 1.500 işçiyi de alacaklarını ben zannetmiyordum ama netice itibarıyla 1.500 pano ayak üretim işçisi alınmış ama Kurumdan da 2018-2020 yılına kadar 1.576 işçi emekli olmuş; yani bu 1.500 işçinin de zaten sanırım 300'ü ayrılmış Kurumdan, çalışmamışlar, yanlış bir planlamadan dolayı madenciligi benimsemişler, alınmışlar, ayrılıp gitmişler, istifa etmişler ve şu anda da maalesef, Kurumda çalışan işçilerin 1.300'ü emekliliği hak etmiş bakın. Yani bu ne demektir? Üretim işçisi sayıları 7.400'lerden 6 binlere gerileyecek en kısa zamanda.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Neredeyse kritik eşiğe gidiyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Dolayısıyla kritik bir sayıya düşmüş. Bakın, Sayıştay da bunu tespit etmiş zaten, diyor ki: “Emeklilikleri nedeniyle giderek azalan, kritik sayılara düşen, işlerin sürekliliği ve devamlılığını etkileyerek iş güvenliğini tehdit edecek boyutlara gelen, üretimde ciddi anlamda aksamalara yol açan kazı, hazırlık, elektromekanik, ana üretim ve üretime yardımcı işçi sayılarında yaşanan sıkıntıların giderilmesini teminen Kurumun norm kadro çalışması değerlendirme süreci doğrultusunda belirlenecek optimum sayıda nitelikli işçi temin edilmesi hususunda ilgili makamlar nezdinde girişimde bulunması önerilir.”

Sayın Genel Müdürüm, ne kadar işçi talep ettiniz, var mı böyle bir talebiniz Enerji Bakanlığından? Biz söyleyelim, biz talep ediyoruz, Enerji Bakanını her gördüğümüzde talep ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Demirtaş, toparlayalım lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz ne kadar bir talepte bulundunuz işçi açıklarının giderilmesi noktasında? Bu norm kadronun düşürülmüş olması üretimin de düşmesi demek değil midir? Yani bu 20 bin istihdam ve havza genelinde senelik 10 milyon ton üretim hedefini nasıl sağlayacaksınız? Bununla ilgili bir çalışmanız var mıdır? Üretimi nasıl artıracanız Sayın Genel Müdürüm?

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Evet, Sayın Demirtaş, toparladıysanız teşekkür ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Toparlayamadım ama yapacak bir şey yok.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Tekrar size söz vereceğim ona emin olabilirsiniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Peki, teşekkür ederim, çok sağ olun.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Ben teşekkür ediyorum.

Evet, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alabilir miyiz acaba?

SAYIŞTAŞ TEMSİLCİSİ – İzlemede kalmasını öneriyoruz Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle 2019 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2020 yılı önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

2020 yılının 1, 3, 5, 7, 9 ve 11 numaralı önerilerini görüşmüştük.

2020 yılının 2, 4, 6, 8, 10 ve 12 numaralı önerileri Genel Müdürlük ve müesseselerinin genel önerileridir, bu önerileri birleştirerek işleme alacağım.

Genel Müdürlük ve işletme müesseselerinin birleştirilmiş genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri:

2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve öneriler de yerine getirilecektir.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Genel Müdürüm, cevaben sözü size veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve öneriler de yerine getirilecektir.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teamül gereği önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ile müesseselerine ait diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Söz vereceğim.

İlk söz Sayın Sertel’de.

Buyurun Sayın Vekilim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, “Bulgu 9.2.3” burada diyor ki: “Öneri: Müessese üretiminin son yıllarda giderek düşme eğilimi gösterdiği...” diye devam ediyor, “...burada artırılması olmak üzere Kozlu Üzülmaz Müesseselerinin “venant” kömürlerinden yararlanılması doğrultusunda gerekli her türlü tedbirin alınması önerilir.” diye de bitiyor.

Şimdi, burada, yolcu garantili havalimanı açıyorlar, bu AKP iktidarı, araç garantili otoyol yaptırıyorlar; köprüleri biliyorlar, köprüleri yapıyorlar ama gördüğüm kadarıyla Karadon Kömür İşletmesinde kömür yıkama garantili bir sözleşmeye de imza atmışlar. Sözleşmeye göre on beş yılda toplam 11 milyon 250 bin ton kömür yıkattırma taahhüdü verildiği hâlde bunun yılda en az 750 bin, günde 3 bin tona tekabül ettiği yazılı; verilen bu taahhüde karşı 2018 yılında 434.818 ton, 2019 yılında ise 465.863 ton üretim yapılabildiği için günlük üretim de 2.000-2.200 ton civarında olduğu için bu üretim şartlarında, verilen taahhüdün yerine getirilmesinin mümkün olmadığı belirtiliyor. Dolayısıyla, taahhüt edildiği hâlde yıkattırılmayan kömürler için de bir bedelin ortaya çıkması söz konusu. Yani garantili havalimanından başladık, araç garantili otoyola geldik, köprüleri gördük, bütün vatandaş bunları biliyor, Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri bunları konuşuyorlar, yap-işlet-devretin ülkeyi ne kadar borç batağına sürüklediğini, ülkenin en az kırk yılını ipotek altına aldığını vurguluyorlar ama bunu kömürde de gördük. Öncelikle, günlük üretimin 2.200 ton olduğu bir işletmede niçin günlük 3.000 ton kömür yıkama taahhüdü verildi bunu soruyorum yani niye siz 2.200 ton kömür çıkacak yere 3.000 ton kömür yıkama taahhüdü veriyorsunuz? Sözleşmenin yıkama garantili olarak yapılmasının nedeni nedir yani ne kadar kömür çıkıyorsa o kadar yıkasa, sözleşmeye bu garanti konulmasa o kişi, kuruluş bunu almayacak mı yani bu kömür yıkama ihalesine girmeyecek mi de böyle bir garanti veriliyor? Taahhüdün verildiği günden bu yana ne kadar kömür yıkattırılması planlanıyordu, buna karşı ne kadar yapıldı, ne kadarı garanti altına alındı? Bunları yazılı olarak sizden istiyorum. Ayrıca, yerine getirilmeyen yıkama taahhüdü için ton başına bir ödeme yaptınız mı, yapıyor musunuz, ne kadar yapıyorsunuz? Yapılacaksa ton başına ne kadar ceza ödenecek Kurum tarafından? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bu zamana kadar taahhüt yerine getirilmediği için firmaya herhangi bir ödeme cezası getirildi mi, yapıldıysa ne kadar? On beş yılın sonunda 11 milyon 250 bin ton kömür çıkarıp yıkatmış olacak mısınız? Bu şekilde sözleşme süresi bitimine kadar ödeme ne kadar olacak? Bu sorulara yazılı ya da sözlü yanıt bekliyorum.

Bir diğer bulgu da 9.2.5; burada da sorularım var, onu da hatırlatayım: Redevanslı sahalarda kayıt dışı, kaçak kömür üretimi ve satış yapılması aşaması. “Öneri: Redevanslı sahalarda kaçak, kayıt dışı kömür...” diye başlıyor, işte “Etkin tedbirler alınması...” diye bitiyor. Burada, kaçak ocaklar ve kömür satışı olduğu görülüyor. Kaçak kömür üretim ve satışının yıldan yıla arttığı, kaçak ocakların büyük kısmının da kurumun redevanslı sahalarında yer aldığı belirtiliyor. Kurum imtiyaz sahasında 2015 yılında tespit edilerek müdahale edilen kaçak ocak sayısının 197; 2016 yılında 293; 2017 yılında 350; 2018 yılında 371; 2019 yılında 556; 2020 yılında 708 olduğunu vurguluyor. Ya bu kadar artış hakikaten enflasyondan da fazla yani enflasyonu da sollamış bu artış. 2015’te 197’ymiş, siz mücadele etmeye başlamışsınız kaçakla; bu sayı çok komik, gerçek- 2017 yılında 350’ye, 2018’de 371’e, 2019’da 556’ya, 2020 yılında 708’e çıkmış. Herhâlde 2021 yılında 1.000’i buldu, 2022 yılında 1.500 olacak yani ocak sayısının böyle dikkat çekici bir şekilde artması söz konusu. Kaçak ocakla nasıl bir mücadele ediliyor bunu anlamak mümkün değil.

Denetimsiz ocakların en büyük tehlikesi, iş kazaları sonucunda meydana gelen ölümler yani TTK genelinde 1992 ile 2020 yılları arasında kaçak ocaklarda meydana gelen kazalarda 134 işçimizi kaybetmişiz, 134 kişi ölmüş, 134 ailenin reisi, ailelerini, çocuklarını bırakarak öbür dünyaya gitmişler.

Bu vesileyle bütün maden şehitlerimizi de burada saygıyla anıyorum. Teröre kurban verdiğimiz şehitlerimizi de, dün 5 askerimizi de, ondan önce şehit olan bütün askerlerimizi de saygıyla anıyorum ama bir tedbir almanız gerekiyor. Yani bir söz vardır “Neşeli işleri ciddi yapalım.” diye, hakikaten, üretim kapasitesi yüksek olan TTK bu kadar açık veriyor ki bu kadar kaçak çoğalıyor yani bir denetimsizlik, bir kontrolsüzlük var ki ortaya çıkan sorun artıyor.

Kaçak ocak ve kaçak üretim yıldan yıla azalması gerekirken bunun artış nedenini neye bağlıyorsunuz? Siz nasıl bir mücadele yöntemi uyguluyorsunuz merak ediyorum. Son beş yılda toplam kaç adet kaçak ocak tespit edildi, sahipleri kimler? Bunlar bir ceza aldılar mı, herhangi bir cezai uygulamaya tabi oldular mı? Ocak kapatma dışında başka şeylerden yargılanma gibi durumları söz konusu oldu mu onları merak ediyorum.

Peki, bu firmalara kesilen ceza tutarı ne oldu? Yani öyle cezalar kesildiyse bu ceza miktarları nedir? Caydırıcı miktarda olmadığı gerekçesiyle mi acaba kaçak kömür alanları çoğalıyor? Yani caydırıcı bir yol ve yöntem bulunamıyor mu? Bunları merak ediyorum.

Yine, son beş yılda çıkarılan kömürün, kaçak kömürün gerçek anlamda maddi parasal değeri neydi? O değer acaba cezaların çok üstünde olduğu için mi bu kaçak kömür işletmeleri artıyor. Son iki yıl içerisinde ben rakam verdim ama- bu kaçak kömür işletmelerinde ölen, yaralanan oldu mu onları merak ediyorum. Kurumun kendi işçilerinin kazada yaşamını yitirmesi hâlinde ailesine hangi yardımlar yapılıyor, hangi yardımlarla işçilerimizin ailelerine katkıda bulunuyorsunuz? Bu konuda da sizden bilgi istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, TTK’nin bütün bulgularıyla ilgili ve Sayıştayın diğer bulgularıyla ilgili bazı hususları genel olarak ifade edeceğim.

Şimdi, öncelikle bir teşekkür etmek istiyorum. Daha önce KİT alt komisyonunda yaptığımız toplantıda sorduğumuz sorulara matematiksel olarak, verilerle birlikte detaylı bir yanıt gönderdi Kurum ve dolayısıyla biz de aslında Kurumun fotoğrafını daha net çekebiliyoruz bu şekilde. Ben KİT Komisyonuna gelen bütün kurumların aynı şekilde şeffaf bir şekilde bize yanıt vermesini bekliyorum. Dün yaptığımız toplantıda ETİ Maden İşletmelerinin yurt dışı şirket genel müdürlerinin maaşlarını sordum –ben bu soruyu üç yıldır soruyorum- en son aylık maaşları 13.500 avroydu yani 232 bin liraya karşılık gelen bir maaş alıyorlardı. Daha sonra ısrarlı sorularımıza rağmen bu soruya yanıt vermediler yani çeşitli kurum yöneticileri bazı bilgileri KİT Komisyonundan saklarken, sizlerin mümkün olduğunca şeffaf bir şekilde paylaştığınızı görüyorum.

Şimdi, buradan hareketle, şu anda mevcut, TTK’de toplam işçi sayısı 7.444; biraz önce vekilim de değindi o konuya, ben matematiksel verisini de tam olarak söyleyeyim: 2023 yılı sonuna kadar emekli olacak toplam işçi sayısı 1.935; 2022 yılı sonuna kadar emekli olması muhtemel işçi sayısı 1.687; 2023 yılının sonuna kadar da emekli olması muhtemel işçi sayısı 248. Yani 2023 yılı sonuna kadar emekli olacak muhtemel işçi sayısı 1.935. Eğer bu sürenin içinde herhangi bir işçi alınmazsa istifa edip de gidenler veya bir şekilde kendilerini başka kurumlara atanlar olmazsa Kurumdaki toplam işçi sayısı 5.609’a düşecek. Yani bu rakam da TTK tarihinin en düşük işçi sayısı olacak. Hani bazen konuşuluyor, deniyor ki: “TTK kapanacak mı, TTK ne olacak?” falan diye; yahu, TTK 5 dilimse 4’ü kapanmış zaten, işçi sayısı kritik işçi sayısı eşiğine dayanmış vaziyette. Yani TTK’yi kapatmak isteyenler bundan daha öte yapacağı tek şey TTK’ye işçi almamak olur, mühendis almamak olur ve zaten artık kendiliğinden kömür üretimi yapılamayacak bir duruma gelir. Benim sorum şu: TTK’deki şu anki mevcut galeri yapısı, sayısı itibarıyla kritik işçi sayısı nedir? Yani bu rakamın altına indiği an artık maden ocakları çalışamaz duruma geliyor dediğimiz sayı nedir? Ve bunu sorarken tabii şunu da soruyorum: Üretim yapacak şekilde o kritik sayıyı soruyorum. Bir de üretim yapılmayacak şekilde, sadece açık tutacağımız şekilde bir sayı var. Coronavirüs döneminde işçilerin çalışmadığı, bu hastalığa karşı korunmaları için tedbir alındığı dönemdeki eşik sayıyı sormuyorum ama onu da yanıt olarak sizden vermenizi bekliyorum.

Şimdi, diğer bir konu da şu: Tabii, biz kura sistemi üzerinde konuştuk. Ne dedik? İşçi alımı yapılacağı zaman uygulanacak alım metodunda mutlaka bölgede yaşayan vatandaşların; kırsalıyla, köyüyle, şehriyle birlikte ağırlıklı olarak buradaki vatandaşların, gençlerin değerlendirilmesi gerekli dedik. Onun dışında da bazı küçük sayıda kontenjanlar ayrılabilir diye de ifade ettik. Ama bir nokta var ki çok kritik, bunu da ifade etmek gerekiyor. Ben konuşmamın başında dedim ki: Zonguldak’ta, bölgede TTK’de toplam 3.773 maden şehidi verilmiş. Bu maden şehitlerinin aileleri var, bu ailelerin de çocukları var ve daha önce çıkan bir yasayla birlikte 2003-2014 yılları arasında şehit olan madencilerin çocuklarına devlette istihdam imkânı tanındı. Ancak 2003 yılından önce ve 2014 yılından sonra madenlerde şehit olan madencilerimizin ailelerine bu hak tanınmadı. Şimdi, ben bunu sürekli dile getiriyorum her yıl, kanun teklifi verdim bu düzeltilsin diye, AK PARTİ tarafından reddedildi; düzeltilmiyor, maden şehidi aileleri sürekli oyalanıyor. “Bugün git, yarın gel.” “Bir çalışma yapıyoruz.” “Ha oldu, ha olacak...” derken bakın, 27’nci Dönem milletvekilliği süreci de bitmek üzere ama maden şehidi ailelerindeki çocuklar babalarını kaybettiler, babasız büyüdüler, hâlâ babasızlar, onlara kol kanat gerekcek bir babaları olmadı bu hayatta. Ne için? Türkiye’nin sanayisi, demir çelik sektörü çalışsın diye. Ne için? Çalışsın, binalar yapılabilsin, tank üretilebilsin diye, bu ülke savunması ayakta kalsın diye bu yapıldı. Ne için? Kıbrıs Barış Harekâtı yapılırken askerimiz güçlü bir şekilde ülke topraklarında yavru vatani savunsun diye. Ne için? Güneydoğu, Doğu Anadolu’da vatan savunması yapılsın, demir çelik üretelim, bunu satalım, ülkenin sanayisi ayağa kalsın diye. Sonuç? Sonuç şu: Bu kadar milletvekili bir aradayız, kaç yıldır söylüyorum, hepsi de hak veriyor -artık altına da şerh düşüyorum, güya hak veriyor- ertesi sabah, hiçbir şey olmamış gibi herkes uyanıyor, gününe, yaşamına devam ediyor. “Nerede bu çocukların

babaları?" Bunu soruyorum ben. Şehitler arasında yapılan bu ayrımcılığa pes diyorum, insaf diyorum; büyük bir vicdansızlık, büyük bir haksızlık ve bu hâlâ devam ediyor. Ben KİT Komisyonu Başkanlığına da daha önce ifade ettim, Sayın Başkan, bu haksızlığı gidermek durumundayız. Bakın, benim çocuğum doğacak haziran ayının ortasında, sizlerin, hepinizin evlatları var, şu anda burada bulunan milletvekilleri çocuklarının babası; ne kadar önemli, ne kadar kıymetli. Yani bir madenci madene girerken, başına bir iş geldiğinde, arkasından devletin, ailesine, çocuğuna çocuğuna sahip çıkacağını biliyor olması lazım; yok. Zonguldak'ta maden şehitlerinin anmasına katılıyoruz, 1992 Kozlu grizu faciasının anmasına gidiyoruz, bütün bürokrasi karşımda, bunu söylüyorum, herkes başını önüne eğiyor, ertesi gün, hiçbir şey olmamış gibi yaşama devam. Sonra, yeri gelince de madenci güzellemleri, TTK güzellemleri "Maden şehitleri başımızın tacı." Böyle mi başımızın tacı? Bunu dile getirdim, tekrar ifade ediyorum. Bakın, neredeyse seçim olacak, hâlâ bu çalışma yapılıp da Meclisin Genel Kuruluna gelmedi. Kimsenin bir gayret sarf etmesine de gerek yok; ya, ben zaten hazırladım, sunduk, verdik, reddedildi. Onu alın, nasıl uygun bir formata gelecekse babalarını kaybeden bu çocuklara olan borcumuzu ödeyemeyiz ama en azından, bu andan itibaren ayıbı ortadan kaldıralım; yakışmıyor, Türkiye Cumhuriyeti devletinin milletvekillerine de bürokrasisine de yakışmıyor, olmuyor. Çocuklar artık genç de değil, neredeyse kamuya alınacak yaş sınırına dayanmış vaziyetler, gerçekten çok üzüldüyorum. Herkes kendi çocuğuna ne kadar kıymet veriyorsa maden şehidi ailelerindeki çocuklara da o kıymeti vermek zorundadır, vermiyorsa ben millî hissiyatında bir problem görürüm. Bunu da açık ve net olarak ifade etmiş olayım. Diğer konularla ilgili de geneli üzerinde değerlendirme yapalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Yavuzylmaz.

Buyurun Sayın Demirtaş.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, işçi açıklarının giderilmesinin ne kadar önemli olduğundan bahsetmiştik, eksik kalan bazı görüşlerim vardı bu konuda, onları tamamlamak istiyorum, az önceki konuşmamı tamamlayıcı şekilde konuşacağım. Tabii, üretim diyoruz, azaldı diyoruz; bugün Zonguldak'a gittiğimizde satın alınabilecek 1 kilo bile kömür bulmak mümkün değil Sayın Genel Müdür. Niye? Üretim yok. Tüketim çok fazla ama satın alınabilecek bir taş kömürü yok. Bazen ihtiyacı olan insanlar bizi arıyorlar "Kömür bulabilir miyiz?" diyenler bile var ama yok. Niye? Üretim yok. İşçi açıkları giderilmediği için ve gerekli yatırımlar yapılmadığı için bu noktadayız. Az önce ifade etmiştim, yıllık ortalama 4,5 milyar dolarlık bir ithalat yapıyoruz, bunun Türk lirası karşılığı bugünkü kur üzerinden yaklaşık 72 milyar lira. 72 milyar liralık bir parayı biz her sene taş kömürü ithalatına ödüyoruz. Açıklarımıza baktığımızda, 1 milyar lira; Türkiye Taşkömürü Kurumunun zararına baktığımızda bunun yetmiş ikide 1'i gibi bir rakama tekabül ediyor üç aşağı beş yukarı. Yani demek ki biz aslında Türkiye Taşkömürü Kurumuna gerekli yatırımları yapsak ama hiç değilse koklaşabilme özelliğine sahip olan taş kömürümüzü kendimiz üretsek yaklaşık 1 milyar dolar gibi bir tasarrufta bulunacağız. Bizim ekonomimize baktığımız zaman, yaptığımız yatırımlar zaten sabit yatırımlar ve her yıl biz bu kârı elde edeceğiz. Dolayısıyla, biz 4,5 milyar dolar ithalat yapacağımıza 1 milyar dolarlık bir yatırım yapsak da yıllık 10 milyon ton üretim hedefini gerçekleştiresek vallahi çok daha başarılı oluruz diye düşünüyorum ben. Gerçekten, bizim ülkemizin şu andaki döviz ihtiyacını da gördüğümüz zaman, cari açık rakamlarına, kalemlerine baktığımız zaman da çok yüksek oranda bir cari açık bedeli ödüyoruz. E, döviz kıtlığı da var; neden bu yatırımı yapmıyoruz, hâlâ anlamış değilim. İktidar sürekli şunu söylüyor bize: "Yerliyiz ve milliyiz." "Yerliyiz ve milliyiz." böyle olmaz. Açığımız var mı? Döviz açığımız var, taş kömürüne ihtiyacımız var; neden bu yatırım yapılmıyor, ben anlamış değilim yani. Hatta bir ara kapatılması dahi düşünülüyordu Kurumun. Yani bu kadar önemli bir kurum, stratejik bir kurum, stratejik bir ürün neden bu kadar değersizleştirildi

bu dönemde, anlamış değilim. Bakın, Zonguldak'ta kömür yok diyoruz. Nereden geliyor? İşte bizde biliyorsunuz Ereğli Demir Çelik Fabrikası var, Karabük Demir Çelik Fabrikası var, Kolombiya'dan, Güney Afrika'dan, Ukrayna'dan, Rusya'dan, Kanada'dan taş kömürü geliyor bize yani bu akıl alır bir şey değil. Zonguldak'ta kömür olmadığı için Ereğli Demir Çelik Fabrikası ve Karabük Demir Çelik Fabrikası ve termik santraller, Zonguldak'ta kurulu termik santraller bu ülkelerden kömür ithal ediyor yani inanılacak gibi değil. Dolayısıyla iktidarın bu yöndeki politikası son derece yanlış ve hızla bu yanlıştan dönülmesi gerektiğini ifade ediyorum. Yani biz 1 milyar dolarlık bir yatırım yapsak, vallahi, Türkiye Taşkömürü Kurumunu uçururuz diye düşünüyorum yani yıllık 10 milyon tonu fazlasıyla yakalarız diye düşünüyorum.

Bir başka konu: Sayıştay raporlarına yansımamış ama ihalelerle ilgili, Türkiye Taşkömürü Kurumunun ihaleleriyle ilgili basına yansıyan bazı iddialar var. TTK merkez servisleri tarafından yapılan redaktör ve benzeri malzemenin temin edilmesine ilişkin ihale süreçleriyle ilgili ciddi iddialar var. Bu iddialarla ilgili kamuoyuna yansıyan bazı durumlar söz konusu. İhalelerin açık, şeffaf ve serbest rekabet koşullarının sağlandığı bir ortamda yürütülmesi bizim en büyük temennimiz; aksi takdirde, kurum zararları bu şekilde devam eder diye düşünüyorum.

Bir başka konu: Az önce Deniz Yavuz'ımlaz Milletvekilimiz de ifade ettiler. Bu, tabii ki sizin konunuz değil merkezî Hükûmetin konusu. Özellikle 2010 yılı öncesinde yaşamını yitiren maden işçilerinin yakınlarının kamuda istihdamına yönelik bir talebimiz vardı. Önceki dönemde de bu kanun teklifini birçok milletvekili arkadaşımızla vermiştik, yine yineledik bu kanun teklifini. Bir ayrımcılık yapıldı, bir süre konuldu bu Türkiye Taşkömürü Kurumunda veya redevanslı sahalarda yaşamını yitiren maden işçilerinin yakınlarının kamuda istihdamıyla ilgili. Bu konuda iktidar partisinin bir çalışma yapmasının yerinde olacağını düşünüyorum. O tarihte, Plan ve Bütçe Komisyonunda süre sınırlandırmasıyla çıkmıştı Komisyondan ama Komisyon Başkanı Sayın Süreyya Sadi Bilgiç, bize, 2 Zonguldak Milletvekiline söz vermişti "Biz bunu Genel Kurulda düzeltebiliriz." demişti ama maalesef o unutuldu gitti ama Zonguldak unutmadı bunu. Bu noktada, bu haktan yararlanmak isteyen birçok maden işçisi ailesi var. Yani bunu iktidar partisi gündemine alırsa Zonguldak adına memnun oluruz diye düşünüyorum. Ha, siz almadınız, biz iktidara geldiğimizde bunu yapacağız; bunu bilin yani bu şekildeki mağduriyetleri gidereceğiz.

Ben bu maddede de sözlerimi sonlandırıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Şimdi, geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, arkadaşlar birçok konuyu gündeme getirdi ve özellikle ben işçi ölümleri üzerinde, can kaybı üzerinde durmanızı istiyorum Sayın Genel Müdür. Sanıyorum sizin de Genel Müdür olduğunuz dönemde bu konularda sıkıntıya düştüğünüz anlar oldu. Mutlaka bir baba yüreği olarak yüreğiniz yanımıştır, o aileler için de mutlaka çok üzölmüşsünüzdür. Yani bu konu, şaka götürmeyen bir hadise. O yüzden biraz önce söylediğim o kaçak kömür sahalarıyla mücadele etmekte çok büyük yarar var çünkü ben TTK'nin oradaki ocaklarını gördüğümde, hatta vaktizamanında bir dönem de inmiştik aşağıya kadar, bir daha da inmemeye söz verdim ki o insanlar, her gün oraya inerek, her gün çalışarak

ülke ekonomisine büyük katkıda bulunan çok kıymetli bir iş yapan insanlar. Onlara hakikaten çok teşekkür etmek lazım. Mesele para kazanmak değil, mesele sadece karın doyurmak değil yani ülke ekonomisine katkı koyarken hem beden sağlığını hem can sağlığını yitirmek de var. Pek çoğu da zaten mesleki hastalıklara yakalanıyorlar emekli olduktan sonra. Bütün maden işçilerimize o açıdan teşekkür ediyorum, şehitleri bir kez daha anıyorum.

Şimdi, ülkede iğneden ipliğe her şeye zam geliyor yani burada zam gelmeyen hiçbir şey yok; bundan kömür de nasibini aldı. 2021 yılının Eylül ayında yüzde 33,72'yle ayın zam şampiyonu olan kömüre bir ay sonra bir yüzde 28,69 daha zam geldi, zam oranı yüzde 72'ye çıktı. Yeni yılın ilk günlerinde yine kömüre yüzde 38 zam geldi. O kadar çok zam geliyor ki yani 2022 yılında başka bir zam geldi mi, bilmiyorum, varsa siz hatırlatın bana, ben en son yüzde 72'nin üstüne yüzde 38 geldi diye biliyorum. Bu anlamda benim merak ettiğim konular var.

Öncelikle, kömürde dışa bağımlılık oranımızı merak ediyorum. Biraz önce Ünal kardeşim, Zonguldak Milletvekilimiz söyledi, bizim ve Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarımıza, diğer fabrikalarımıza dışarıdan taş kömürü ithal edilmesi, gerçekten maden rezervinin yüksek olduğu Zonguldak'taki kömürün çıkarılmaması bizim eksikliğimiz diye düşünüyorum. Türkiye'nin ortalama yıllık kömür üretimini bana yazılı olarak vererseniz, tüketim ne kadar, onu da vererseniz memnun olurum. Üretimin tüketimi karşılama oranında dışa bağımlılığı da çıkarmış oluruz böylece. Dışa bağımlılık durumumuz nedir kömürde, onu öğrenmek isterim.

Bugün itibarıyla kömür üretim maliyeti nedir? Yani 1 ton kömür bize kaç mal oluyor, bunun satış fiyatı nedir; bunları öğrenmek istiyorum. 2020, 2021 yılları ve 2022 yılının ilk beş ayında üretim, alım ve satım fiyatlarınız nasıl gerçekleşti? Bu süreçte üretim fiyatlarınız, alım fiyatlarınız ve satım fiyatlarınız yüzde kaç oranında arttı?

Yine 2020, 2021 yılları ve 2022 yılının ilk beş ayında ısınma amaçlı kullanılan kömüre yüzde kaç zam yapıldı? Bu yıllarda yapılan zamları ve kömür satış fiyatlarını öğrenmek istiyorum. Kömür ocaktan çıkarılıp vatandaşın evine girinceye kadar yüzde kaç zamlanıyor, onun hesaplamasını da birlikte yapalım. Önümüzdeki süreçte “artan maliyetler karşısında” denilerek yeniden kömüre zam gelir, kışa girerken yeniden zam gelir diye düşünüyorum. TTK olarak zam yapmayı düşünüyor musunuz, onu da sorayım.

Fakir ailelerimize sahip çıkılıyor, uzun yıllardır kömür dağıtımı yapılıyor. Bu kömürlerin temini de -yüzde 2'si sanıyorum- TTK tarafından karşılanıyor, ödemesi de hazineden alınıyor. Kömür dağıtımının başladığı yıldan bu yana fakir ailelere dağıtılması için her yıl ne kadar kömür verildi? Kurum tarafından verilen kömürlerin maddi olarak karşılığı neydi? Proje başladığı günden bu yana fakir aileler için hangi yıl, ne kadar kömür yardımı yapıldı? Bu paranın tamamını hazineden tahsil edebildiğiniz mi kurum olarak? 2022 ve 2023'te kömür dağıtımı devam edecek mi? Ben bazı ilçelerde görüyorum, kömür dağıtılırken “50 kilo” yazan kömür torbalarının içerisinde -üst kısmı boş, alt kısmı dolu- 20-25 kilo gelebilecek kömür dağıtımı yapılıyor. Acaba bunlar sizden çıkışta mı, yoksa sonra yolda mı, yoksa başka bir el değerek, ikiye bölünerek mi böyle bir dağıtım yapılıyor? Acaba fakir fukaraya yapılan kömür yardımı denetlenir bir noktada mı, yoksa oradan da mı belli eller tarafından kömür götürülüyor, doğrusu onu da öğrenmek isterim.

Kömür yıkama, zenginleştirme işlerini de özel firmalara ton başı üzerinden yaptırıyordunuz, biraz önce o konuda size sorular sordum. Doların hızla arttığı ve bugün 15 lirayı geçtiği düşünülürse -16 lira civarında bugün dolar- yıkama ve bu dolarla yıkama, dolarla zenginleştirme işinden siz epey zarar ediyorsunuz, karşı taraf kazanıyor gibi geliyor. Bu dolar işi nereden çıkıyor özel firmalara, onu özellikle sormak isterim. Türk lirası çağırısı yapılmasına rağmen, son beş yıldır, başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip

Erdoğan, “Türk lirasına dönün.” çağrısı yaparken TTK’nin bu kömür yıkamada doları kullanmasının da gerçekten neden olduğunu anlamlandıramıyorum yani Türkiye’de yaşıyoruz, Türk lirası geçerli, dolar üzerinden kömür yıkaması söz konusu, döviz üzerinden ödeme yapılıyor. Bu sadece Osmangazi Köprüsü’nde, otoyollarda falan değil, her yere dolar girmiş Türkiye’de. Hakikaten Türkiye’de -Allah hepimize akıl versin, fikir versin, sağlık versin yani- bu dolar aşkı nereden türedi böyle, bilmiyorum. Yani benim dolarım çok olmadığı için, bankada olmadığı için çok rahat konuşabiliyorum ama doları olanlar çok kazandı, onu da biliyorum, bir de dolar üzerinden bazı kuruluşlar epey kazanıyor, onu da yaşayarak görüyoruz.

Son üç yılda doğrudan temin ve ihale yoluyla hangi işleri döviz üzerinden, dolar üzerinden verdiniz, bunları öğrenmek istiyorum. Şu an döviz üzerinden ödemesini yaptığınız işler var mı, bunları öğrenmek istiyorum. Buna bağlı olarak üç yılda döviz üzerinden verilen ihaleler nedeniyle kur kaynaklı olarak, toplamda ne kadar zararı oldu kurumun? Yapılan işlemin tamamında Türk lirasına döndünüz mü? Döndüyseniz bu müjdeyi verin, şu dolarla bu işleri yapmaktan vazgeçin diyorum.

Bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar dilerim. Dedğimiz gibi, biz size halkın bize verdiği, milletimizin bize verdiği görev gereği, milletvekili olarak uyarılarımızı yapmaya çalışıyoruz, denetim mekanizması içerisinde yerimizi almaya çalışıyoruz. Tabii ki bizim de eksiklerimiz, aksağımız, kusurumuz var; o da sadece bizden kaynaklanmıyor, Sayıştaydan kaynaklanıyor. Sayıştay da ne yazık ki bulguları kuşa çevirdi, bulgu bulamıyor artık Sayıştay müfettişleri ya da buluyor, yolda kalıyor. Müfettişlerin raporları birtakım eller tarafından herhâlde dosyalara inmiyor, dosyalardan da buraya gelmiyor, biz de onları okuyup da yerine getiremiyoruz. Bu konuda denetim mekanizmasının işlerliğinde de bir arıza vardır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben sözlerime direkt bir bilgi isteyerek başlamak istiyorum. Son beş yılda ne kadar taş kömürü ithalatı yapılmıştır? Bunlar için ne kadar ödeme yapılmıştır?

Kamu teşebbüsleri toplumsal yarar için hizmet ürettiğinde belli dönemlerde ya da belli sürelerde zarar edebilir. Tabii, bu durum devamlılık arz ediyorsa ya yönetim politikaları yanlıştır ya yönetenler yanlıştır ya da her ikisi birden.

2019 Sayıştay Raporu sonuçlarına göre Türkiye Taşkömürü Kurumu 15 milyon TL’den fazla, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesi 139 milyon lira, Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi 100 milyon TL, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi 262 milyon TL, Üzülmüş Taşkömürü İşletme Müessesesi 213 milyon TL, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi 381 milyon lira zarar ediyor. 2020 Sayıştay sonuçlarına göre Türkiye Taşkömürü Kurumu 12 milyon, Armutçuk Müessesesi 156 milyon, Amasra 120 milyon TL zarar, Kozlu 308 milyon, Üzülmüş 247 milyon ve Karadon 456 milyon lira zarar ediyor. Zaten Hazine ve Maliye Bakanlığının yayınladığı Kamu İşletmeleri 2020 Raporu Türkiye Taşkömürü Kurumunun durumunu ortaya koymuştur. Rapora göre TTK’nin 2020 yılındaki satıştan elde ettiği gelirin istihdam ettiği personelin dörtte 1’inin maaşını karşılayacak düzeyde kaldığı belirtildi.

Peki, çözüm ne olabilir? Kurumun niteliğinin artırılması mı, yoksa Türkiye Taşkömürünün tamamen özelleştirilmesi mi? Biz şunu anlıyoruz ki özelleştirme mantığı işletme mantığından daha ağır basmakta, bunun için de ortada ciddi bir gayret söz konusu. 2020 yılı verilerine bakıyoruz, Türkiye

taş kömürü ihtiyacının yüzde 3'ünü kurumdan ve özel sektörden, geriye kalan yüzde 97'sini ithalatla karşılıyor. Geçtiğimiz 1 Mayıs'ta maden emekçileri üretimin artırılması yönünde bir çağrıda bulundu. İthalatla bugünü, belki yarını da kurtarabilirsiniz ama geleceği ancak üretimle inşa edebilirsiniz. Ben bu durumda yol haritanızın ne olacağını ciddi olarak merak ediyorum. Sürdürülebilir olmayan bir durum söz konusu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Gaydalı.

Sayın Sümer, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de Sayın Genel Müdür ve çalışma arkadaşlarına başarılar dilerim.

Birkaç sorum olacak, yazılı olarak verirlerse sevinirim.

Ruhsat devri yaparak ihale ettiği sahalar hangileridir? Bu sahalarda işletmeciler hangi firmalardır? Yenilenebilir enerjinin bir gün tamamıyla kullanılmaya başlaması kaçınılmaz. O gün için Kurumunuzun gelecek yol haritası veya vizyon programı var mıdır, hazır mıdır veya hazırlığınız var mıdır? Yılda 40 milyon ton civarında gerçekleşen kömür ithalatına karşılık ihracat rakamı ne kadardır? Kömür özellikle enerji üretimi için ülkemiz adına bu kadar hayati bir durumdayken yıllardır Amasra, Armutçuk, Karadon, Kozlu ve Üzülmüş Taşkömürü İşletmelerinin ayrı ayrı her birinin zarar etmesinin sebepleri nelerdir? Bu konuda herhangi bir araştırmanız var mıdır? Giderek düşen satılabilir kömür üretimini artırmak için yaptığınız çalışmalar var mıdır, bunlar nelerdir? Kurumun yeni ve nitelikli maden işçisi alımı yapması durumu söz konusu mudur? Çünkü her geçen gün sayı düşüyor. Bununla ilgili bir çalışmanız var mıdır? Daha önce birçok kez acı bir şekilde tecrübe ettiğimiz kaza ve göçüklerin önüne geçmek için gelişen teknoloji entegre edilerek yapılan çalışmalar var mıdır? Bunu Atilla Başkanım söyledi, ben onunla ilgili detaya girmeyeceğim. Bunları yazılı olarak verirseniz sevinirim.

Bugüne kadar maden işletmelerinde ölen tüm geçmişlerimize de Allah rahmet etsin diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Kurumumuzun Değerli Genel Müdürü, değerli Yönetim Kurulu üyeleri, arkadaşlar; hoş geldiniz. Sayıştayımızın değerli üyeleri, sizler de hoş geldiniz.

Şimdi, arkadaşlarımız taş kömürünü, Zonguldak'ı bir şekilde büyük ölçüde anlattılar. Tabii, burada bunu anlatırken orada madenden çıkarılan kömürün, Türkiye'nin ekonomisi ve istihdam alanındaki yüksekliliği açısından da varoluşunun çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Biz, tarih itibarıyla bundan yirmi yıl, yirmi beş yıl, otuz yıl öncesinde o madenlerde çalışan insan sayısı kadar insan çalıştırmıyoruz, o ölçüde kömür çıkaramıyoruz. Hâlbuki bugün şu anda dışa bağımlı bir yakıt ihtiyacımız var, bunu karşılamak için ithalata çok yer veriyoruz. Burada insanlarımız bu kadar işsizken, iş ararken–Sayın Ünal kardeşimin de söylediği gibi- Türkiye'nin yüz elli yıllık bir kömür ihtiyacını karşılayan bir Türkiye Taşkömürü İşletmeleri olduğu hâlde neden biz bunları öncelikli hâle getiremiyoruz? Şimdi, hep diyoruz ya: Dış kaynaklı, dış kaynaklı, dışarıdan engelleme var yani bize yaptırmıyorlar, bize çıkarttırmıyorlar. Acaba böyle bir durum mu var? Böyle bir durum olduğunu zannetmiyorum ama sıkışıldığında her şeye böyle denebiliriz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sizin bilançoğu incelediğimiz zaman son on yıllık süre içerisinde yatırımlarla, yatırım bütçesiyle öngörülen bütçenin arasındaki denklkte bir sorun olduğunu gördük. Sadece 2020 yılında buna denk bir bütçe yapmışsınız. Acaba bu bütçeyi siz neye göre yapıyorsunuz? Yoksa gelirler olmadığı için mi yani orada kazanç, oradan çıkardığımız kömür ve satışlarınız çok düşük rakamlarda olduğu için mi? Hâlbuki, 2021 yılında, biz biliyoruz ki Türkiye’de... Şimdi soracağım, cevabını burada alabilir miyim bilemiyorum. 2020 yılındaki kömürün ton fiyatı kaç liraydı, 2021’in Ağustos ayı sonrası kaç liraydı? Hâlbuki yüzde 200 üzerinde arttığını biliyoruz çünkü piyasa değerleri öyle, piyasa öyle açtı. Neden böyle arttığını görüyoruz? Çünkü dışarıdan gelen kömürün dövize orantısının çok yüksek bir oranda artması, yüzde 100 ama yüzde 200 gibi fiyatların da arttığını gördük. Siz de ona endeksli bir fiyat artışı sağladınız ama Türkiye’deki çalışan işçilerimizin 2021 yılındaki, 2022 yılındaki ücret artışları yüzde 50 civarında yani asgari ücretle orantılı bir şekilde gidiyor. Şimdi, çalışanların durumu yüzde 50 artıyor, siz satışlarınızı yüzde 100’ün üzerinde, yüzde 200’e varan rakamlarla artırıyorsunuz, hâlen “Zarar etti.” gibi bir durum ortaya çıkıyor. Bunu biz kabul edilebilir, yönetilebilir durum olarak görmüyoruz, görmek istemiyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, hedeflenen yatırım programlarının gerçekleştirdiği veya altında gerçekleştirdiği tespit edilen bu rakamların nedeni nedir arkadaşlar? Hedeflenen yatırım programlarının uygulamasının düşük olmasının, yanlış olmasının sebepleri bu projelerdeki harcamalardan mı kaynaklanıyor, yoksa yönetim sıkıntısından mı kaynaklanıyor? Bunun da bir aydınlanmasını, cevabının verilmesini istiyorum.

Diğer tarafta, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yatırımlarının her yıl -2020 yılı hariç- üçte 1 oranında gerçekleştiği görülüyor. Burada tadilat ve yenileme gibi ihtiyaçlar olduğu zaman yüzde 100’ünün yapıldığını görüyoruz ama yatırım için yapılan harcamaların bu ölçüde olmadığını görüyoruz. Demek ki istenildiği zaman tadilat ve yenilemelerde yatırım yapabildiğinize göre, niye yer altına bu denli, daha gerçekçi bir yatırım gerçekleştirilmiyor?

Diğer tarafta, Sayıştay, size ÜFE yerine PTF’nin dikkate alınmasını önermişti. Acaba bu gerçekleşti mi? Hangi yöntemle şu anda satışlarımız yapılıyor?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – O, diğer kurumla ilgili Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Özur diliyorum.

Şimdi, ücretlerin, maaşların Türk lirası üzerinden ödendiğini Bedri Bey ve Atila Bey arkadaşımız bir şekilde anlattı. Ücretlerin Türk lirası üzerinden ödendiği söz konusu ama yaptırılan bazı işlerin yabancı para üzerinden yapıldığı dikkat çekiyor. Bu doğru mudur? Neye göre yabancı parayla ödülüyor? Yoksa dışarıdan ithal edilen bir ürün mü de bu, siz bir gider olarak orada yıkamada ve istihdamda bu tür ödemeleri yapıyorsunuz? Bunların cevaplarını almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Türkmen.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Değerli Başkanım, KİT Komisyonu üyesi arkadaşlarım ve TTK’mizin Sayın Genel Müdürü ve çalışma arkadaşları, Sayıştayımızın değerli temsilcileri, diğer kurumlarımızın saygıdeğer mensupları; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Önce, maden şehitlerimize ve bütün şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum.

Arkadaşlarımın hepsine, söyleyen, söz alan kardeşlerimizin hepsine teşekkür ediyorum. Neticede, bu Kurum Türkiye’de tek, taş kömürü üreten tek kurum Türkiye’de ve Zonguldak’ta çıkıyor. Burada anlattıkları gibi büyük bir kültür oluşmuş; yüz elli yıllık bir kültürün oluşmasına neden olmuş kömür ve madenle ilgili, bunun yanında ek olarak -Bedri Bey’in de söylediği gibi- kurtarma ve tahlisiye ekiplerinin de... Türkiye’deki depremlerde, Adapazarı depreminde, diğer Gölcük depremlerinde biz bunları çok yaşadık, biz de onların içerisinde bulunduk o dönemde. Ben, o dönemdeki bütün arkadaşlarımızı da tebrik ediyorum.

Neticede, söylenenlerde, bu millî Kurumumuzun daha iyi işletilmesi, daha verimli olması, daha iyi çalışması, işçi ve yatırım giderlerinin karşılanması gibi talepler var. Bunun için ben herkese teşekkür ediyorum. Geçmiş dönemlerde, demek ki yeteri kadar Kurumu anlatamamışız, dolayısıyla çok ekstra şeyler gelirdi, Bursa’daki bir tekstil fabrikası ile maden işçiliğini burada birbiriyle denk tutarlardı, oradaki zorlukları bilmezlerdi. Biz 2009 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızı Kozlu müessesesine indirdiğimiz zaman -o dönemde 3 bin kardeşimizi işe almıştık- “Dünyada eğer çalışarak helal para kazanma varsa en helal para bu işçilerimizin kazandığı paradır.” diye orada hitabetini biliyorum; ondan dolayı kendisine de teşekkür ediyorum. Arkadaşlar, neticede, işçi alımlarıyla ilgili ki en çok onun üzerinde duruyoruz... Kurumumuz, kendisine göre, çalışmalarıyla ilgili hem TÜBİTAK’tan hem diğer üniversitelerden yardım alarak o işlemi yürütüyor. Biz de bu arada, bütün arkadaşlarımız gibi, bakanlıklar nezdinde Çalışma Bakanlığıyla, Enerji Bakanlığıyla, Hazine Bakanlığıyla ve Cumhurbaşkanımızla, TÜRK-İŞ Başkanımızla beraber bunları konuşuyoruz ve inşallah, en yakın zamanda bu konuda da çalışmamızın neticesini almış olacağız.

Şehit aileleriyle ilgili de çıkan eksik yasa çok önemliydi. Onu da Çalışma Bakanımızla ve Enerji Bakanımızla konuştuk, onunla ilgili de bir çalışma var. İnşallah -Şehit Aileleri Derneği’miz de buna vâkıf oldu- birlikte onu da çıkarmış ve gidermiş olacağız. Öyle bir eksiklik o dönemlerde oluşmuştu; inşallah, o yasadaki eksikliği de “süre” dediğimiz olayı ortadan kaldırarak başarmış olacağız diye çabalarımız, gayretlerimiz var.

Bunun dışında, söylenen, işte “Zarar ediyor.” meselesi olunca... Bu tip ocakların veya bu kömür ocaklarının ilk dönemlerde zarar etmemesinin nedeni, kömürün yüzeyde kalarak çıkarılmasıyla ilgiliydi. Şimdi yaklaşık olarak -Genel Müdürümüzün sunumunda da söylediği gibi- bin metrelere kadar, hatta denizin altında bile çalışmalarımız devam ettiği için ve bir de bizim arazi yapımızın ve kömür damarlarımızın da fay kırıklarından dolayı zorlukları olduğu için sıkıntılar çektiğimiz doğrudur; Cenabıhak bize de böyle bir arazi nasip eylemiş ancak gelip görürseniz bunları anlayabilirsiniz ki hepinizi Genel Müdürüm ve bizler de davet ediyoruz. Ocakları gezmek çok önemli; onu görmek ve oradaki çalışma hayatını da iyi hissetmek lazım.

Ocaklarda böyle bilindiği gibi koyulan hedeflerin tutulması veya tutturulması çok kolay değildir. Ocaklarda metan gazından bir yangın çıkar veya ona benzer bir şey çıkar, ocakları iki sene, üç sene kapatırsınız, o damarları. Dolayısıyla onun soğumasını ve o gazın çıkarılmasını beklersiniz. Dolayısıyla koyduğunuz hedefler öyle tutar hadise değildir. Bu kömür bize lazım mıdır? Lazımdır. “En uygun şartlarda, en doğru şekilde nasıl çıkarırız?” diye hem bütün üniversitemizden hem de TTK’mizin birikmiş olan o birikiminden istifade ederek hepimizin en iyi şekilde çıkarılmasıyla ilgili gayretlerimiz vardır. Şimdi, inşallah kurabilirsek bir kok fabrikası kurulmasıyla ilgili çalışmalarımız var. Metan gazının -bir aralar denendi- alınıp bir şirket tarafından... TTK’nin onu yapabilmesi mümkün değil, sondajlarla olabilecek değişik bir sistemdir o çalışma sistemi. Dolayısıyla metan gazının da değerlendirilmesi hususunda yine çalışmalarımız var, onun da Türkiye ekonomisine katkı sağlamasını düşünüyoruz

çünkü o konuda üniversitelerin -hem Orta Doğu Teknik Üniversitesinin hem İstanbul Üniversitesinin Maden Fakültelerinin- yapmış olduğu fizibilite çalışmaları var. İnşallah, bunları gerçekleştirebilmek için çabalarımız ve çalışmalarımız devam ediyor.

Bir de TTK'nin işletmediği, işletmesinin çok da fayda vermediği araziler ve yapılar var. O yapıları da redevans usulü ve işletme devrinin verilmesiyle birlikte... Bunun Kandilli'de olanlarından bir tanesi Erdemire verildi, diğerleri de başka kurumlara -isimleri önemli değil- verildi. Onların da fizibilite çalışmaları, sondajları, yapılması gereken işlemleri yapıldı; inşallah, onlar da yakın zamanda üretime geçer, bu eksiklerimizi tamamlamış oluruz. Ben tekrar söylüyorum: TTK'yi en azından Komisyonumuza ve buradaki milletvekili kardeşlerimize anlattığımız için ve anlaşılır olduğu için hepsini tebrik ediyorum, hepsine teşekkür ediyorum. Hepsinin söylemi, eskiden olduğu gibi değil bu Kurumun zorluklarını bilen, ihtiyacımızın ne kadar olduğunu bilen ve bugünlerde çok daha fazla ihtiyaç duyulduğunu da bilmemiz açısından da çok önemlidir, stratejik olarak da önemi ortaya çıkmıştır çünkü demir çeliğin ham maddesidir. Onun dışında bugün demir çeliğin üretilmesiyle ilgili herhangi bir enerji kaynağı yoktur. Bizim santrallere verdiğimiz kömür, aslına bakarsanız, bizim eskiden söylediğimiz hâliyle koklaşamayan yani sizlerin daha iyi anlaması adına şöyle diyelim “kömürün artığı” diye adlandırdığımız kömürdür. O santrallere o kömürleri veririz; diğer “metalürjik” diye adlandırdığımız koklaşabilir kömürü de demir çeliklerin ham maddesidir. Bunu yakacak olarak kesinlikle bir yere vermez TTK.

İkincisi; işçi alımlarıyla ilgili. Arkadaşlar, 2009'da bizim aldığımız işçi alımları gazetelere hep manşet olmuştu. Efendim, siz bunları işte böyle gruplar hâline getiriyorsunuz, bunlara direk taşıyorsunuz, bunlara işte şunu yapıyorsunuz. Böyle gazetelerde manşet oldu. İşte, onun ne kadar önemli olduğunu, o işçilerimizin alımındaki o dediğimiz hassasiyetin çok daha önemli olduğunu bugün söyler hâle geldik. Niye? Çünkü bizim aldığımız 1.500 işçiyi arkadaşlarımızın da söylediği gibi müracaat edenler arasından kurayla aldık. Kurayla aldığınız zaman orada herkes işe müracaat ediyor, kuradan çıkanlar da o işin zorluğunu görünce de onu bırakıyor.

İkincisi; bizim işletme sahalarımızın olmadığı hiçbir yerden, dışarıdan, Zonguldak özel kanunla kurulmuş bir işletmedir, Zonguldak'ın dışından hiç kimseyi almayız biz işçi alırken çünkü yapamayacakları ta başından bellidir ve almıyoruz zaten ama belki ilçeler arasında bu dağılımı veya nüfuslarına oranla dağılımını o dönemki İŞKUR müdürüyle beraber belki onu biraz eksik yapmış olabiliriz, köylere bile dağılabilmeliydi, sayısının az olduğu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şehir dışından gelip ikametlerini taşıyorlar ya, kuraya giriyor, öyle bir sıkıntı var.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) - Anladım da onu tabii, nasıl men edeceksiniz? Belli bir süre koyuyorsunuz, onu anladım. Ama Zonguldak dışından biz kimseyi Türkiye'ye şamil diye almıyoruz, almamamızın sebebi özel milliyetçiliğimizden değil o işleri yapamayacaklarını bildiğimiz içindir ve özel kanunla kurulduğu içindir, onun da bilinmesini isterim. Ama bundan sonra, dediğim gibi 2009'daki gibi ki o dönemde aldığımız çalışanların hiçbiri işten ayrılmamıştır, bundan sonraki dönemlerde de inşallah o şekilde alımlarımızı sağlarız ve gerçekten orada çalışacak olan, oranın hikâyesini bilen, onunla ninni gibi büyüyen kendi gençlerimizden, kendi çocuklarımızdan, atasından, babasından onun hikâyelerini dinleyerek o kültürü almış olan kardeşlerimiz inşallah girecektir diyorum.

Ben de hepinize saygılar sunuyorum. Kurumumuza da sağlıklı, sıhhatli, kazasız, belasız çalışmalar diliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Türkmen.

Sayın Yavuzıylmaz, söz istiyorsunuz herhâlde, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, aslında güzel bir noktaya geldik. AK PARTİ Zonguldak Milletvekili Sayın Polat Türkmen de bizimle aynı fikirde. Yani aslında önceliğimiz kura yapmamak.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Hepimiz aynı fikirdeyiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, bu tehlikeli, yanlış bir şey değil yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin, kötü bir şey demedi ki arkadaşlar. Sayın Yavuzıylmaz, kötü bir şey demediler, devam edin.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Hepimiz aynı fikirdeyiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Önce ben konuşmuştum da o yüzden.

Biz, bölge milletvekilleri olarak TTK'ye yapılacak işçi alımlarında kura sistemini iyi bir yöntem olarak görmüyoruz öncelikle. Yani önce 1942 yılından itibaren Türkiye Taşkömürü Kurumuna alınan işçilerin işe alınma metotlarının bugüne uyarlandığındaki en çağdaş olan, en teknik, en verimli yöntem neyse bunun uygulanması gerektiğini söylüyoruz. O nedenle bugün, AK PARTİ iktidarda, Cumhuriyet Halk Partisi muhalefette ama seçime kadarki periyotta, önümüzdeki periyotta işçi alınması durumunda -ki bunu zaten talep ediyoruz- böyle bir kura sistemi değil, bu işi gerçekten liyakatli yapabilecek işçi adaylarının doğru yöntemle tespit edildiği bir metodun öne çıkmasını istiyoruz.

Diğer taraftan, seçimlerden sonra da Millet İttifakı Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında, AK PARTİ muhalefetinde de yine burada karar verdiğimiz şekilde işe alım yönteminin uygulanmaya devam etmesi gerekiyor. Neticede devlette devamlılık esastır, Türkiye Taşkömürü Kurumu parti iktidarlara değişse de yine var olmaya devam edecektir. Bu kısım kritik. Onun dışında eğer kura sürecinin içine “Şehir dışından biz almıyoruz, zaten başvuramıyorlar.” denmesi çok gerçekçi bir yaklaşım değil. Sonuç itibarıyla Türkiye’de maalesef öyle büyük bir kuralırsızlık var ki genel anlamda her alanda fırsatçılık ve kurnazlık hep öne çıkmış ve ödüllendirilmiş bir ülke durumundayız. Özellikle son dönemde bu öyle yüksek bir seviyeye ulaştı ki o nedenle kura çekimi noktasında şehir dışında olan pek çok kişinin de ikametgâhlarını Zonguldak bölgesine taşıyarak bu kuralara katıldığını hepimiz biliyoruz. Hatta o dönem ben bu kurallarla ilgili yoğun bir çaba içine girmiştım çünkü kura çekimiyle ilgili süreçte görev alan noter vekili aynı zamanda AK PARTİ’nin belediye meclis üyesi adayydı. Ben bunun doğru ve sağlıklı bir yöntem olmadığını ifade etmiştim. Yani sonuçta noter dediğimiz bir otoritenin tamamen tarafsız olması ve tarafsızlık zırhıyla kendisini koruyor olması gerekir, ona yönelebilecek birçok eleştiri ve baskı karşısında ayakta kalması gerekir ama noterin vekili yani kurayı yöneten kişi AK PARTİ’nin belediye meclis üyesi adayydı, seçildi de zaten ondan sonra ve ben de kura çekimine davet edildiğimde tribündeki yerimi almıştım denetim yapmak için. Davet edildiğimde gittim, kura çekimine iştirak ettim, çektim de kuraları. Dediler ki: “Hem eleştiriyorsun kura çekimini birçok yönüyle hem de gelip kurayı çekiyorsun.” Şimdi, biz, tabii, Milli Piyango İdaresinin de yaptığı çekilişleri denetlediğimiz için çekilişe katılırsam, buraya kadar gelirim ancak denetimi gerçekleştirmiş olacağım için buraya kadar geldim dedim. Ancak o şekli denetim yeterli değil. Neticede neyi hedefliyoruz biz işçi alımında, nasıl bir üretim verimliliği hedefliyoruz? Yöntemi ona göre belirlememiz lazım. O yüzden 1940’lı yıllara kadar uzanan pek çok işe alım metodunun arasından doğru tercihi mutlaka yapmalı ve bunu da uygulamalıyız. Ancak bu düzenlemeyi kim yapacak, şu anda kim yapıyor? AK PARTİ yapıyor. Ben de diyorum ki: Ya, yapın düzenlemeyi.

Şimdi, diğer bir konu da şu: TTK'nin Maden Makinaları Fabrikası adı verilen merkez atölyesi var. Merkez atölyesinde de pek çok ürünü ATEX sertifikalı ürün yani alev yaymaz. Burada kataloğunu da göstereyim. Buradaki pek çok ürünü, bunların büyük çoğunluğu ithal kalemi, bunu TTK üretiyor, bu konuda TTK yönetiminin gerçekten takdire şayan bir çabası var. Bunun için teşekkür ediyorum. Çok kıymetli. Hem BOTAŞ'a hem Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna verilen siparişleri ürettiler, üretim süreçlerini yönettiler, sertifikalandırılması kısmını da başardılar ve neticede bu siparişlerin gereğini zamanında, geciktirmeden yerine getirdiler. BOTAŞ dediğimiz kurum da yine dünya markası olan bir Türkiye Cumhuriyeti devleti şirketi. Diğer taraftan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, yine doğal gaz çıkarılması aşamasında kullanılacak pek çok malzeme tedarik edeceği listede tedarik listesine TTK'yi de aldı. Şu anda, özellikle benim de üzerinde durduğum, Zonguldak'a savunma sanayisinin gelmesiyle ilgili, TTK'nin tarihsel rolünü bir kez daha burada oynayarak Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun ağır ve hafif silah gruplarının parçalarının üretilmesiyle ilgili çeşitli görüşmeler başladı ve devam ediyor. Bu doğrultuda bazı adımlar da atıldı, ben de yakından takip ediyorum. Bir mühimmat kutusunun -bu elimde gördüğünüz mühimmat kutusunun- merkez atölyelerinde üretilmesi için bazı çalışmalar şu anda yürüyor yani fizibilitesi şu anda yürüyor; hem üretilecek hem verimli olacak, belki kalıplar gerekecek. Bu şekilde, TTK'yi, genel müdürlüğü Ankara'da değil ama genel müdürlüğü Ankara'da olan bir kurumdan çok daha fazla diğer devlet kurumlarıyla koordinasyon kuran bir duruma da hep birlikte getiriyoruz.

Şimdi, bugüne kadar bu üretilen ATEX sertifikalı ürünlerle ilgili, 2017 ve 2021 yıllarında, aslında ithal kalemi olan ancak yerli ve milli olarak ürettiğimiz bir süreçte, 13 milyon 732 bin 57 avro tasarruf ettirmiş olduk. Yani bu da bugünkü kurla 238 milyon 937 bin 792 lira. Böyle büyük bir tasarruf, ithal ikamesini gerçekleştirmiş olduk. Bu doğrultuda, Kurumun çalışmalarının devam etmesinin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Ancak, özellikle bu ATEX sertifikalı ürünleri üretirken, merkez atölyesinde de birçok AR-GE faaliyetini gerçekleştirirken bunun da yerlilik ve millilik oranının maksimum olması, aynı zamanda da bu üretimi kurum kapasitesiyle kendi bünyesinde yapmasının öncelenmesi gerekiyor. Neden? Çünkü TTK'ye aynı bizim baktığımız, ona kol kanat gerdiğimiz gibi ve buradaki stratejik taş kömürü üretiminin kritik sürecine, yönetimine katkı sağladığımız gibi, aynı şekilde de eğer bu ATEX sertifikalı ürünler ve merkez atölyesinde üretilecek ürünler TTK bünyesinde üretilirse, kendi işçileri ve teknik kadrosu ve "know-how"la birlikte üretilirse bu da TTK'nin kıymetini daha fazla artıracak ve özel sektörün yaşadığı pek çok ekonomik dalgalanma da yine bu üretimin devamını sağlayacaktır. Bu kısım kritik, bu kısma da dikkatinizi çekiyorum.

Bir soru: Dünyada taş kömürünün ton maliyeti nedir? Türkiye'deki demir çelik fabrikalarının, Erdemir, Kardemir fabrikalarının yine taş kömürü ton alım maliyetleri nedir? TTK'nin üretim maliyeti nedir ve demir çelik fabrikalarına satış fiyatı nedir? Bunları sizden talep ediyorum.

Diğer taraftan, TTK'nin şöyle bir özelliği var. Yani neredeyse Zonguldak'ın üçte 1'inin arazi, arsa, binaları TTK'ye ait diyebiliriz; bu bakımdan çok kıymetli. Zonguldak'ta özellikle şehir planlama ve yapılaşması maden ocaklarının etrafına kurulduğu için dolayısıyla buna bağlı olarak da bu alanda büyük bir sıkıntı ve sorun var. Bunun aşılması için TTK'ye ait olan mülklerle yapılacak düzenlemeler çok önemli. Bu yapılamadığı takdirde Zonguldak şehri, sıkışmış, nüfusunun artması ve genişlemeye de çok imkân vermeyen bir sürecin içine giriyor. Bu bakımdan da TTK'ye ait olan... Daha önce ben birkaç tane örnek vermek istiyorum ve son durumlarını sormak istiyorum. Mesela, Zonguldak'ın dışından gelen her vatandaşın, turistin ziyaret ettiği, bugün KİT Komisyonu üyelerini Zonguldak'a davet etsek, koluna girip koşa koşa "Gel bak, ne kadar güzel bir doğa harikası." diyebileceğimiz Fener Mahallesi'nde daha önce TÜGVA'ya bir alan tahsis edilmişti yani bir kira karşılığı bir tahsis oldu, daha doğrusu böyle bir girişim oldu.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU - Girişim oldu, tahsis olmadı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Girişim oldu, devamı olmadı. Hatta ben de katıldım, orada, bunu Fener Mahallesi halkının ve Zonguldaklının istemediği yönünde ve o dönemde gidip bunun olmaması için TTK’ye de -hem çok sahip çıkıyorum ama yanlışına da yanlış- siyah çelenk bırakmıştım, sebebi buydu. Bunun son durumunu soracaktım, siz yanıtladınız.

Diğer taraftan, yine Zonguldak’ta, Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk’ün Zonguldak ziyaretinde, hemen Zonguldak’taki limandan, sahilinden karaya çıktığı yerin yanında yer alan, Maden Mühendisleri Odasının da bulunduğu çok kıymetli ve tarihi nitelikteki bir tesis vardı, aynı zamanda orada işletilen de lokali vardı. Zaten halka açık bir yerdi yani herkes girebiliyordu ve halkın kullanımına açıktı. Daha sonra şöyle bir söylem gelişti: “İşte, biz burayı halka açacağız.” Ya, zaten halka açık olan bir yer halka bir daha nasıl açılacaksa? Yani böyle garip bir ifadeyle, savruk ifadelerle, neticede buradan Maden Mühendisleri Odasının çıkarılması istendi. Buranın adına da “Millet Kıraathanesi” denilecek. Ya, millet zaten bizim milletimiz. Millet bu binayı, bu tarihi özelliği ve niteliğiyle birlikte zaten kullanıyor. Şimdi, burada, dikkat çekmek istediğim konu şu benim: Nedir bu Zonguldak’taki maden mühendislerinin AK PARTİ’den çektiği? Nedir bu?

Şimdi, ben size daha önceki Alt Komisyon toplantısında ya, Kurum kadrosunda yer alan personel ne kadar maaş alıyor diye sordum Maaş geldi, aylık ortalama maaşta en geride mühendis var, maden mühendisi var. Ya, böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben, Enerji Bakanlığı yetkililerine söylüyorum: Böyle iş olur mu? Bir sıkıntı, sorun olduğunda da “Hop, mühendis hapse.” Olur mu devlet kurumunda? Şimdi, buradaki zincirleme yanlışı şöyle işaret edeyim: Ben “Millet Kıraathanesi”nden hareket ederek söyledim, maden mühendislerine yönelen saygısızlık aynı zamanda. Zaten halka açık, herkes geliyor, kullanılıyor, bir de Maden Mühendisleri Odası var orada, tarihi kökleşmiş.

Zonguldak’ta Bülent Ecevit Üniversitemiz var. Üniversitemizin de bir maden fakültesi var. Şimdi, ben, burada bütün katılımcılara, milletvekili arkadaşlara sorayım: Zonguldak gibi yüz elli yıllık madencilik kültürü olan bir şehirde yer alan üniversitedeki maden fakültesine bu yıl itibarıyla yerleştirilen maden mühendisliği öğrenci sayısı kaç; bir tahmin edebilir misiniz? Ben söyleyeyim, sıfır.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Tercih etmemişse ne yapacağız?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ettireceksiniz.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Nasıl?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ettireceksiniz. Olur mu? Maden mühendisinin maaşını yerlerde süründüreceksiniz, “TTK ha kapandı, ha kapanacak.” “Öyle oldu, böyle oldu.” denilecek. Ülkedeki, hemen Zonguldak’ta, TTK’nin yanı başındaki Kardemir, Erdemir Demir Çelik Fabrikalarına siz yurt dışından kömür getireceksiniz, yurt dışında o kömürü çıkaran mühendisler kendi ülkelerinde o parayı kazanacaklar, işçiler o parayı kazanacaklar ama gün gelecek, sizin ürettiğiniz taş kömürünün verimliliği düşecek, işçi sayısı düşecek, mühendis sayısı düşecek, altından lojmanını çekip alacaksınız, imkânlarını kısıtlayacaksınız ve netice itibarıyla da maden mühendislerinin geldiği durum; bakın, sadece, bir genç bakıyor meslek dalları arasından, Zonguldak’ta bile maden mühendisliği fakültesini tercih etmiyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, toparlayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Burada artık o sorunu, sıkıntıyı gencte bulup da kendine pay çıkarmayan siyasete ve AK PARTİ'nin bu anlayışına da pes diyorum.

TTK'de, depremlerde tahlisiye, kurtarma ekibimiz var; çok kıymetli, çok. Biz de dedik ki: Bu kıymetten bütün Türkiye istifade etsin. Deprem zamanında hepimizin büyükşehirlerde, şehirlerde, Anadolu'da yakınları, aileleri, tanıdıkları veya vatandaşlarımız var yani hepsini bütünleyerek söylüyorum. Dedik ki: Olası İstanbul depremi için şöyle bir çalışma yapalım; Zonguldak'taki TTK'den ve rödovans sahalarından emekli olan madencileri alalım, onlara TTK'de bir yenileme eğitimi verelim. Tabii ki TTK'nin doğrudan eğitimi ve sistemi depreme yönelik değil ama bir madenci mesleki sürecini doğal bir arama kurtarmacı olarak geliştirdiği için dolayısıyla zaten konulara hâkim. Bu bakımdan bir eğitim alsın ve binlerce emekli madenciden de oluşan bir deprem arama kurtarma ordusu kuralım. Bu taleple birlikte geldik, TTK yönetimiyle görüştük, Enerji Bakanlığından da İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak talepte bulunduk maalesef, olumlu bir yanıt alınmadı. Yani deprem konusunda bile, olası İstanbul depreminde on binlerce, belki yüz binlerce binanın yıkılabileceği hesaplanırken, İstanbul'a deniz yoluyla bile ulaşabilecek arama kurtarma ekipleri Zonguldak'ta hâlihazırda varken -emekli madenciler dâhil- böyle bir ordu kurmak mümkünken Enerji Bakanlığı bu konuda adım atmadı. Bizim çalışmalarımız daha farklı şekilde devam ediyor.

Sadece TTK'nin deprem arama kurtarma ve doğal felaketlerdeki kurtarma ekiplerindeki varlığı bile, TTK'yi tek başına Türkiye'de en önemli kurumlar sıralamasında üst sıralara taşımaktadır.

TTK'nin Kozlu Kılıç'ta yer alan ve artık doğru düzgün kullanılmayan eski lojmanlarının da bulunduğu bir bölge var. Bu bölgeye daha önce yüksek katlı olmayan, sosyal donatı alanlarının bulunduğu bir TOKİ yapılması -zaten Kılıç'ın yer aldığı yeşilliğin ve doğal güzelliğinin içinde, böyle, vatandaşlarımız için o bölgede, hem bölgenin nüfusunu arttıracak hem de Kılıç'ın dokusuna sahip çıkacak bir yapı- önerisi getirmiştik. Bu süreçle ilgili ben TTK'den yine bu konuda çalışmalarına devam etmesini talep ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ve son olarak da teşekkür edeyim.

Yani şöyle: Bazı kurumlar vardır, onların bazı üretimleri vardır ve varlığı Türkiye için çok stratejik, büyük bir öneme sahiptir. TTK de öyle bir kurumdur. Yani taş kömürü olmazsa demirden çelik üretemezsiniz. Karadeniz'de Rusya ile Ukrayna savaşırsa, Boğaz önünde mayınlı vesair tehlikeler olur da şu anda Karadeniz Bölgesi'nde ithalat durursa, Doğu Akdeniz'de yine -sıcak çatışma bölgesi- bir problem olur da Türkiye eğer taş kömürü ithal edemezse şu anda, Türkiye'de demir çelik fabrikaları durur. Demir çelik fabrikaları durursa Türkiye savunması ve sanayisi büyük bir tehlike altına girer. Yani bugün eğer Türkiye Taş Kömürü Kurumu Erdemir'in, Kardemir'in sadece yüzde 9'unu, taş kömürü ihtiyacının yüzde 9'unu karşılıyorsa, biz şu anda büyük bir tehlike altındayız demektir. Bu bakımdan, mutlaka Kurumun desteklenmesi gerekir. Nasıl ülke savunması için bizim kullandığımız bir tankın ihtiyacı olan benzini, maliyeti şu kadar, şöyle, böyle gibi konuşmuyorsak burada, TTK'nin de yine zararının boyutunu bu yönüyle değerlendirmemiz gerekir. TTK, aslında demir çelik fabrikalarıyla bir bütün olarak düşünüldüğünde, toplamında zarar üreten bir kurum değildir, toplamında sektöre büyük bir kâr sağlayan, altyapıyı da kuran bir kurumdur.

Bu bakımdan, ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Kurum bünyesindeki üretiminizin çok kritik olduğunu ve bu konuda daha özenli davranmanız gerektiğini tekrar ifade ediyorum. Her zaman da Kurumun yanında olacağız. Dedğim gibi, iktidar değişir, Türkiye’de iktidarlar değişir ama devlet bakidir, sürekliliği de bizim için önemlidir. Bu bakımdan, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz ama sizleri de dikkatle takip ettiğimizi de bilmenizi istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederiz Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben bir iki konuda bir şeyler söylemek istiyorum.

Birincisi: Tabii “Başlangıçtan bu tarafa yaklaşık 5 bin civarında maden şehidimiz var.” diye Deniz Bey ifade etmişti. Mesela, bu maden şehitlerinin yakınlarıyla ilgili böyle bir şey var mı? Yani bunların yakınlarının işe alınması konusunda bir öncelik var mı? Yani Kurumun böyle bir vefa zinciri var mı? Ki bence olmalı. Yani hani, bu, askerler bazında oluyor ama madenciler bazında böyle bir uygulama var mı?

İkincisi: Tabii, Kurumun bir yüz elli yıllık geçmişi var. Aynı zamanda bölgenin zaten doğal güzellikleri var ama bunun yanı sıra da madencilik konusunda bir kültürü var, geçmişi var. Mesela, daha önce kullandığınız bir ocak da dâhil olmak üzere bir maden müzesi. Yani Türkiye genelinde öğrencilerin bu işi biraz daha öğrenmesi açısından veya farklı etkinlikler açısından... Şimdi, bazen yurt dışına gidiyoruz, böyle çok özel mekânlar gösteriyorlar ama Türkiye’de bunun 10 katı daha iyi yerler var. Bu manada bir şey oluşturabilir misiniz? Yani Türkiye’ye kim gelirse gelsin “taş kömürü” dediği zaman yüzde 99’u Zonguldak’ı işaret edecektir. En azından Zonguldak’ı ziyaret edenler açısından da bu işin şöyle bir işleyişini de gösteren, o galeriye veya oraya indiği andan itibaren işin finaline kadar neler olup bittiğini yaşayarak öğrenebileceği bir alandan bahsediyorum. Bazen böyle anlatımlar oluyor ama o anlatımların da çok ciddi katkısı olduğunu düşünüyorum. Bizzat, işte, hatta o madenci elbisesini de giyerek öğrenciler bu manada bir üç beş dakikasını veya yarım saatini o alanda yaşarsa bu konuyla ilgili çok ciddi bilgilendirmenin olacağını yaşadıklarımızla biliyorum.

Tabii, bu işçi alımı... Ben bir defa her türlü inisiyatifin ortadan kalkması taraftarıyım, bugün de zaten ondan şikâyet ediyoruz. Diyoruz ki: Bu sözlüyü mözlüğü orta yerden kaldıralım, herkesin hakkı, hukuku neyse bunun üzerinden gidelim. Araya inisiyatif girdiği andan itibaren adaletsizlik oluyor. Yani bu konuyla ilgili, biz gelecekte de inşallah yönetime talip olursak, biz kesinlikle bu sözlü mözlü sınavlarının orta yerden kalkmasını istiyoruz.

Eşitler arasından... Sizinki özel bir yapı yani eşitler arasından herkesi ön bir elemenden geçirirsiniz -tamam, herkes madenci olabilir, bunun adı bindir, 2 bindir, 3 bindir- eşitler arasında noter huzurunda kura çekilebilir mi? Çekilebilir. Ama o eşitler arasında araya ne zaman ki inisiyatif giriyor, o zaman sorunlar yaşanıyor. Maalesef, biz henüz o erişkinliğe ulaşmış değiliz. Bugün, 90-95 puan olan insanların atanmadığını, 70-75 puan alan insanların sözlü marifetiyle işe başladığını aşağı yukarı herkes ifade ediyor. İşçilerin ataması konusundaki bakış açımız da bundan ibaret.

Yine, tabii, yan ürünler, maden makineleri, detaylarıyla anlattı ama işin aslını kaybetmemek lazım. Yani işin, sizin aslınız nedir? Kömür üretmek. O kömür üretmek için maden fabrikalarının makine kısmının da birinci önceliği o. Eğer işin anasını kaybederseniz bundan kopmuş olursunuz. Tabii, BOTAŞ’a da Türkiye Petrollerine de yanmaz malzemeler üretmeniz muhakkak önemli. Yani o sizi ana işinizden kesinlikle ayrı koymamalı. Biz sizin başarınızı, Kurumun başarısını -ben özel sektörden gelen

biri olarak bunu söylüyorum- onunla ölçeriz. Yani sizin dalgalı denizlerde gemiyi ne kadar maharetle kullandığınızdan daha ziyade, sağ salim limana ulaştınız mı, ulaşmadınız mı? Yani sonuca bakarız daha doğrusu. Onun için, stratejisini anlatmaya gerek yok. Bugün maden sektöründe, maden, demir çelik sektöründe -biraz da bildiğim için söylüyorum- sizin payınız yüzde 3'lere düştü. Yani siz bugün ne üretirseniz bunun alıcısı var. İşe buradan bakmak lazım. Ben maliyet açısından hâlâ bakmıyorum. Neticede iş gücünüz var. Bunu nereden söyleyeyim? Bu ilk vinçler minçler icat edilmeye başlayınca -Hindistan'da daha çok elle gemilere kömür yükleniyor- vinçler piyasaya çıkınca bütün millet işsiz kaldı. Millet isyan etti, döndüler vinçleri geri aldılar, tekrar elle yüklemeye başladılar yani burada, toplumda işsizlik de önemli bir şey. Aynı şekilde, Türkiye'ye matbaanın gecikmesinin sebeplerinden biri de bu el yazmacıları. Tabii, matbaa devreye girince el yazmacıların değeri de düşmeye başlıyor. Yani muhakkak bunları paralel, yan yana götürmek lazım. İşin sonucu yine gelip iş gücüne dayanacak. İşin anasını kaybetmeden, enerjinizi, bilginizi, birikiminizi o alanda yoğunlaştırıp... İşte, Sayın Vekilimiz "Bu sene üretim kapasiteniz 1 milyon altına düştü." dedi. Ümit ediyoruz ki bu rakam daha yukarıya çıksın. Bununla ilgili, Komisyondan ne tür beklentileriniz varsa... Yani aynı şeyleri konuşmaktan, aynı şeylerin üzerinde fikir yürütmekten hakikaten yoruluyoruz. 2018 de aynı, 2019 da aynı, 2020 de aynı; biz sizden yeni şeyler duymak istiyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yeni yok mu? Diyorsunuz ki Vekilim, işte "Asli işinizi yaparken, onu da yaparken ama dikkat edin." Yani niye üretmesin yeni bir şey?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Onda sorun yok yani birinci görevimizi yapalım; ikincisi, onları da üretilim. Hiç itirazım yok yani işin anasını kaybetmeden. Tabii destektir, buna hiç itirazım yok ama şimdi bunu yaparken işin anasını kaybetmeyelim, muhakkak yapılmalı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Marka değerini yükseltmesi lazım.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hiç itirazımız yok, hiç itirazımız yok. Bunu özellikle, mesela, derin sondajlarda özel makineler... Hatta onlarla ilgili de biz bunu konuşmuştuk çünkü bunlar stratejik ürünler; zamanı, vakti geldiği zaman paranızla dahi temin edemediğiniz ürünlerden bahsediyoruz. Yani ne bileyim çölde susuz kaldınız, bir bardak suyun bedelini ölçemezsiniz, yarın bu tür teknik konularda da ödeyemezsiniz. Sizin bir kültürünüz var yani maden makine fabrikasından bahsediyorum. Tamam, bunları yapın, tabii öbürlerine de katkı sağlayın ama dediğimiz gibi işin sonucu, onları da değerlendiriz mutlu oluruz.

Bir ikincisi de mühendislik konusu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak'ta o kadar kıymetli ki Vekilim...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Biliyorum, ben Zonguldak Milletvekiliyim Deniz, bak başta söyledim onun için.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani şöyle: TTK bir şeyin Zonguldak'ta liderliğini ele alır, orada...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Karşılıklı konuşmayalım Sayın Vekilim.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Tamam, hiç itirazımız yok, stratejiktir...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle önemli yani.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Tabii. Mesela "çelik sektörü" diyorsun; önemlidir, dünyada biz ne neredeyse 3'üncü, 4'üncü sıradayız. Ukrayna'da savaş çıktı, metal ihracatı azaldı yani bugün, bunların hepsi önemli. Kurum da tam bütün bu önemli hadiselerin göbeğinde, onun önemini vurgulamak için diyorum ki muhakkak yoğunlaşmalısınız, muhakkak üretmelisiniz, muhakkak istihdam sağlamalısınız.

Biz sağladığınızı istihdamla... İstihdamı sağlarken tabii İş Kanunu, kazalar... Bağrımız yanıyor bizim, hakikaten Zonguldak'tan veya bir maden ocağından olumsuz bir haber geldiği zaman ülke olarak belli sıkıntılar yaşıyoruz ve bunu da en iyi yapanlardan biri sizsiniz yani onu söyleyeyim. Hani, bu iş güvenliği açısından bir kültür oluştu, uzun yılların bir şeyi var, birikimi var. Bu manada daha iyi sonuçlar alınacağını düşünüyorum ben.

Tabii, niye tercih etmiyor insanlar, mühendisliği niye tercih etmiyor? Bugün Türkiye'deki üniversite mezunu sayısı Almanya'dakinin onda 1'i yani bizim onda 1'imiz orada. İnsanlar daha ilkokuldan itibaren belli mesleklere yönlendiriliyorlar. Dolayısıyla bizim ara elemana ihtiyacımız var. Bugün, işte, özellikle özel sektör elektrikçi bulmakta, mekanikçi bulmakta -bilmiyorum sizler zorlanıyor musunuz- ne bileyim, meslek erbabını bulmakta zorlanıyor. Neden? İşte "Kızını tamirciye mi vereceksin?", ne bileyim "Kızını elektrikçiye mi vereceksin veya ayakkabıcıya mı vereceksin?" Böyle değil, ben "elit insan" deyince -toparlıyorum Başkanım- mesleğinde başarılı olan insanlara "elit" diyorum yani şimdi "elit" deyince toplumda başka bir algı var. En iyi ayakkabı üreticisi; o elittir işte, o işi en iyi yapan adamdır veya en iyi madenci; benim elitim odur. İşini en iyi yapan, mesleğinin zirvesinde olanlardır benim elit olarak baktığım. Toplumda bu algının bir defa orta yerden kalkması lazım. Böyle meslek erbabının ikinci sınıf insan muamelesi görmesi otomatikman o mesleğe olan ilgiyi azaltıyor. Hâlbuki tam tersine bunların daha değerli, daha anlamlı ve toplumdaki yerlerinin de daha üst seviyede olması lazım, eliti de böyle tarif etmek lazım.

Tabii, bundan sonraki hedeflerinizi de bilmek isteriz, bunu bütün kurum ve kuruluşlara söylüyoruz. Siz neticede bir anonim şirketi yönetiyorsunuz, işte 2025 hedefiniz, 2030 hedefiniz, beş yıllık, on yıllık... Çünkü sizin süreyle ilgili bir şeyiniz yok. İktidarların hepsi gelir ve de geçer. İktidar olmak başka bir şeydir, devlet olmak başka bir şeydir. İktidarlar geçicidir, devlet bakidir. Bugün bu masada siz varsınız, yarın başkaları olacak. Dolayısıyla sizden sonrakilerin burayı çiğnememesi için yani çiğnemekten kastım şu: Bir yol açmanız lazım, yol; bir yol haritası. Beş yıl sonra burada olacağız, on yıl sonra burada olacağız, on beş yıl sonra burada olacağız çünkü siz lokomotif sektörsünüz, şehir de sizinle beraber anılıyor, şehir de sizinle beraber yaşıyor. Üzerinizde her türlü sorumluluk yani üretim sorumluluğu, sosyal sorumluluk, kültürel sorumluluk; ne dersenez sizde var. Onun için, bakın, Komisyonda da sizin üzerinizde ittifak var. Bütün kurum ve kuruluşları bu çerçevede biz görüşmüyoruz yani toplumun ortak paydası gibi bütün milletvekillerimiz böyle algılıyor ve size her türlü desteği vermeye de hazır olduğumuzu ifade ediyor. Bu manada bir kanun teklifi vereceksek verelim, veyahut sermaye yetersizliği varsa, Komisyonun yapabileceği bir şey varsa her türlü katkıya hazır olduğumuzu buradan ifade ediyoruz ama sizin talep etmeniz lazım. Biz sizi yılda 1 ya da 2 kez görüyoruz ama siz her gün o kurumda arkadaşlarınızla beraber çalışıyorsunuz; her gün bu anı, her gün bu durumu bizden katbekat daha fazla biliyorsunuz. Sizin talepkâr olmanız lazım ki biz de size katkı sağlamış olalım.

Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah, bundan sonraki dönemlerde daha iyi şartlarda, daha güzel projelerle sizleri burada ağırlamış oluruz diyorum. Görevlerinizde başarılar diliyorum

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Evet, Sayın Türkmen'e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Türkmen.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Başkanım, tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Rica ediyorum.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Ben öncelikle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir ilave yapacağınız için 2’nci defa söz veriyorum, onu belirteyim.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Gerçekten bütün milletvekillerimize, kendini Zonguldaklı hissederek bütün arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

Bizim bütün derdimiz, zaten burada ittifak oluşunun nedeni de yıllar yılı anlatmamızdan kaynaklanan ve oralara gidip gelenlerin ocakları ve oradaki çalışmaları görmesinden sonra oluşan bir olaydı. Tabii, şunu bilmek lazım -Bedri Bey’in de dediği gibi- zamanla paranız da işe yaramıyor. Bugün, işte, Amerika’dan parasını verdiğimiz uçakları alamıyorsunuz, devir geliyor başka şeyler oluşabiliyor. ANAP’ın döneminde paramızla beraber petrol alamadığımızı da çok biliriz; Suudi Arabistan’dan, tankerlerimizi gönderip parayla da alamadığımız dönemler vardır. Onun için bu kömür hadisesi çok önemlidir.

Üniversitemizdeki maden mühendisliğini Deniz kardeşim söyledi. Niye olur? Tabii, bu bir tercih meselesidir ama “ara insan gücü” diye Bedri Bey’in söylediği, bugün “maden teknikerleri” diye adlandırdığımız yüksekokullarımız -full- dolu. Onlardaki verilen sayılara bakılabilirse üniversitede “ara” dediğimiz insan gücüne, yüksekokullarda maden mühendisliğini, maden teknikerliğini tercih edenlerin sayıları çok daha fazla.

İkincisi: Evet, burası özel bir kanunla kurulmuş olan bir müessese olduğu için buraya alınacak işçiler ve insanlar dediğim gibi özel seçilmesi de gereklidir. “Sözlüdür, mülakattır; bunları kaldıralım.”dan ziyade, dediğiniz gibi bu işi yapabileceklerin önce kurumlardan geçmesi gerekiyor yani bugün TTK kurumuna bizim inanmamız lazım. Notere inanmayacağız, sivil noter zaten, geliyor işte, AK PARTİ’liymiş, Cumhuriyet Halk Partiliymiş, başkasıymış... Ne olursa olsun, noter, neticede o görevi yapacak, hepimizin gözünün önünde yapacak. Deniz Bey de oradaydı, konuşma da yaptı, teşekkür ediyoruz kendisine ilgisinden dolayı ve TTK’nin Zonguldak’ın tümüyle zaten özdeşleşmiş olmasından kaynaklanan ve bütün yapılabilecek hadiselerde rolü olması gerektiğini de belirttiği için ayrıyeten teşekkür ediyorum ama şunu hep bilelim: Bu görevleri yapacak olanların arasından kurayla çekimine kadar gelen süreyi de kurumumuza bırakmak zorundayız, ona da güvenmek zorundayız. Dolayısıyla kuracakları komisyonlar marifetiyle 2009’daki olduğu gibi bu şekilde de yapmasına rıza göstermemiz gerekiyor. Yoksa başka türlü, işte, bugün tenkit ettiğimiz hadiseler başımıza geliyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Vekilim, KPSS’yle madenlere işçi alındı.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – KPSS’yle madenlere işçi alınmadı da başka şeylere alındı, doğru, yani üretime alınmadı; memur alındı. Memur başka bir şey, işçi başka bir şey; KPSS’yle alınmadı o.

Ben söz verdiğiniz için tekrar teşekkür ediyorum Başkanım ve bütün arkadaşlarıma saygılarımı sunuyorum.

Sağ olmanız katkılarınızdan dolayı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Türkmen.

Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Genel Müdüre vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Sayın Başkan, sayın üyeler; en son Sayın Yaşar Bey’in ve Polat Bey’in, Deniz Yavuzylmaz Bey’in altını çizdiği, Kurumun geleceğinin, bunu nasıl planladığımızın önemine vurgu yapan konuşmalar için hepinize müteşekkirim. Bu salondaki bütün üyeler, temsil edenler tarafından altı çizilerek özellikle vurgulandı; bu konuda hepinize gerçekten şahsım ve Kurumum adına müteşekkirim. Tabii, bu husus bizim de gerçekten yükümüzün ağırlığını iliklerimize kadar hissetmemize sebep oluyor. Buna da sizin yürekten, çok samimi olarak inanmanızı istirham ediyorum.

Bu amaçla beraber, aslında, mevcut soruları -onu betimleyerek geçireyim Sayın Başkanım- yazılı olarak cevaplayacağım ama şu bahsettiğim hususu arz etmek istiyorum: Biz şu anda, 2013 yılında palyatif, küçük adımlarla beraber başlayan mekanize kazıyla, yaklaşık 2.500 metrelik bir arının 1.500 metresine mekanize kazı yaparak, aslında Kurumun makûs talihini değiştiriyoruz. Kurum çok daha rahat, ölçülebilir, ölçümlendirilebilir ve devam ettirilebilir bir pozisyona geliyor. Kişi başına randımanlar olsun... Bu yaptığımız hamleyi şimdi bir adım daha öteye geçirerek -şu anda AR-GE çalışmalarını mevcut firmalarla beraber yapılan görüşmeleri ve geri dönüşleri alıyoruz- kesici kafaları önüne koyacağız. Yani, özetle, 16 kişiyle beraber yaptığımız işi, 4 kişiyle beraber yaptığımız bir işi çok daha efektif hâle, maliyetleri düşürücü hâle getirip bu Kurumun devamlılığını sağlamak bizim boynumuzun borcu. Bize ne cesaret veriyor bu anlamda? Şu cesaret veriyor Sayın Başkanım: 2022 yılının şu andaki ilk 5 ayı itibarıyla biz tam mekanize olarak şu anda yüzde 90’la çalıştığımız Üzülmaz Müessesesindeki maliyetleri -diğer müesseselerde 2.500-3.000 TL bandındayken- 400 TL’ye düşürdük. Yani, bu bize çok büyük bir ümit veriyor.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Gezmedik Başkanım. Bir türlü gezemedik, orayı da görmedik yani.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Gelin Bedri Bey, sen oradasın zaten. Beraber gidelim, gel.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Komisyon olarak söylüyorum.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Tamam, Komisyon olarak.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Gidelim, gidelim.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Balık zamanı olsun da Sayın Vekilim.

Bu projeksiyonda, bu minvalde gayretlerimiz devam etmektedir. Dediğim gibi, mevcut sorulara yazılı olarak cevap vereceğim.

Teşekkür ediyorum ve arz ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Türkiye Taşkömürü Genel Müdürlüğü ile müesseselerinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, Türkiye Taşkömürü Genel Müdürlüğünün 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 15.172.754,89 kuruş Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmıştır.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 11.987.409,55 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Amasra Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 99.956.213,29 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Amasra Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 119.173.386,55 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Armutçuk Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 138.781.750,34 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Armutçuk Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 156.666.294,50 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Karadon Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 381.261.183,40 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Karadon Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 455.750.580,83 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar, ellerimizi kaldırıp bakalım.

İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Kozlu Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 262.259.802,37 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Ama benim iradem dışında çekiyorsunuz Sayın Yavuzylmaz, siz kendinizi çekebilirsiniz ama benim iradem dışında...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çekmiyorum ki!

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çekmiyor ya! Çekmiyor!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, tamam, sinirlenmeyin canım. Niye öyle “Çekmiyor...”

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayır, suç atmayın, çekmiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, sizi zaten kamera açısı nasıl görsün?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kamera sizi görmez.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Belki görebilir, o nedenle; bilemiyorum.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Kozlu Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 308.070.160,55 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Üzülmaz Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2019 yılı bilançosu ve 213.574.167,93 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTK Üzülmez Taşkömürü İşletmesi Müdürlüğü 2020 yılı bilançosu ve 246.743.684,66 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ile müesseselerinin 2019 ve 2020 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için kısaca buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, Türkiye Varlık Fonuna devriyle ilgili bir konu var mı şu an TTK’nin?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kesin ve net değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzyılmaz, artık konuşmalar, görüşmeler bitti; teşekkür konuşması için Sayın Genel Müdüre...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama belirsizlik olmasın diye dedim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama yazılı verecek bütün...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayır, teşekkür ederken söyler.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, söyledi zaten “Yok.” dedi de o yüzden dedim. Size yönelik böyle bir talep olmadı değil mi?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Yok, olmadı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, peki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Kısaca buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ KAZIM EROĞLU – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; Kurumumuzun iş ve işlemlerinin incelenmesi, tetkiki, raporlanması, Alt Komisyon süreci ve üst Komisyonda görüşülüp takdirlerinizle ibra edilmesine kadar geçen süreçte emeği geçenlerin hepsine teşekkürlerimi arz ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, ben de işletmelerinizde kazasız belasız günler diliyorum. Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

Bir sonraki kurumumuza geçmeden önce beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.30

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.35****BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)****BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)****SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)****KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)**

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli Komisyon üyeleri, ikinci oturumu açıyorum.

2.- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ile 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, sizden başlamak üzere arkadaşları tanıyalım.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sunumu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Konuşmama başlarken bütün Komisyonu, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcilerini ve bütün hazırunu şahsım ve Kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, 22 Mayıs 1957 tarihinde 6974 sayılı Yasa’yla kurulmuş bir iktisadi devlet teşekkülü olup faaliyetlerini 3 Aralık 2021 tarihli ve 31678 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ana statüsü hükümlerine göre sürdürmektedir.

Kurumumuzun sermayesi 1 milyar lira olup sermayenin tamamı ödenmiştir.

Merkez teşkilatımız; genel müdür, 4 genel müdür yardımcısı, 12 daire başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, İş Denetim Dairesi Başkanlığı ve 3 müstakil müdürlükten, taşra teşkilatımız ise 4 işletme müdürlüğü ile 7 koordinasyon ve takip müdürlüğünden oluşmaktadır.

Kurumumuz, kendi imkânlarının yanı sıra, özel sektörden hizmet alımı yapmak suretiyle birçok alanda faaliyetlerini daha uygun koşullarda yaptırma imkânı bulurken aynı zamanda yeni iş olanakları sağlayarak istihdama da katkı sağlamaktadır. Kurumumuzda 2022 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 162 kadrolu, 1.103 sözleşmeli ve 2.786 yevmiyeli olmak üzere toplamda 4.051 personel istihdam edilmektedir. 1.964 hizmet alımı ve redevans sahalarında istihdam edilen 16.611 çalışan dâhil toplamda 22.626 kişiye istihdam imkânı sağlanmaktadır.

2022 yılında ise Mart ayı sonu itibarıyla redevanslı sahalar dâhil olmak üzere 8 milyon 950 bin ton tüvenan, 7 milyon 421 ton satılabilir kömür üretimi yapılmış olup 8 milyon 574 bin ton kömür satışı gerçekleştirilmiştir. Ülkemizin yaklaşık 19 milyar 32 milyon ton olan linyit kömürü rezervinin yaklaşık 2 milyar 12 milyon tonu Kurumumuz uhdesinde bulunmaktadır. Kömür rezervlerimizin daha etkin ve verimli bir şekilde ekonomiye kazandırılması amacıyla termik santrallere ve sanayi sektörüne

sürelî sözleşmelerle, ısınma sektörüne ise sözleşme imzaladığımız bayilerimiz aracılığıyla kömür satışı gerçekleştirilmektedir. Kurumumuz tarafından 2021 yılında redevanslı sahalar dâhil toplam 32 milyon 962 bin ton tüvenan, 26 milyon 730 bin ton satılabilir kömür üretimi yapılmış olup 29 milyon 770 bin ton kömür satışı gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında ise Mart ayı sonu itibarıyla redevanslı sahalar dâhil toplam 8 milyon 950 bin ton tüvenan, 7 milyon 420 bin ton satılabilir kömür üretimi yapılmış olup 8 milyon 574 bin ton kömür satışı gerçekleştirilmiştir.

2003 yılından beri, on dokuz yıldır, Cumhurbaşkanlığı kararları gereği, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğüyle birlikte yürütülen, ihtiyaç sahibi ailelere kömür temin edilmesi kapsamında yıllık yaklaşık 2 milyon haneye toplamda 33 milyon ton kömür dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca, 2021 yılı içerisinde alınan Cumhurbaşkanlığı kararı gereğince Millî Eğitim Bakanlığımızla yapılan protokol kapsamında 81 ildeki 20 binin üzerinde kurum ve okulun yaklaşık 300 bin ton ısınma amaçlı kömür ihtiyacı Kurumumuz tarafından karşılanmıştır. Bu kapsamda, okullarımızda kullanılan ithal kömür yerine yerli kömür kullanılmasıyla ülkemiz cari açığının azaltılmasına katkı sağlanmıştır.

İşletmelerimizde termik santrallere, sanayiye ve piyasaya uygun nitelikli, kaliteli ve çevreye uyumlu kömür vermek amacıyla kurulmuş, yıllık 22 milyon ton kapasiteli lavvar tesisi, 12 milyon ton kapasiteli kriblaj tesisi ve piyasaya verilen ısınma amaçlı kömürlerin pazarlanması için yaklaşık 6 milyon ton kapasiteli 8 adet torbalama tesisi bulunmaktadır.

Denetim dönemleri itibarıyla Kurumumuz 2019 yılında 100 milyon 960 bin TL, 2020 yılında ise 2 milyon 930 bin TL kâr etmiştir. Kurumumuz 2021 yılında ise 322 milyon 414 bin lira kâr etmiştir.

Elektrik arz güvenliğine Kurumumuz tarafından sağlanan katkıya baktığımızda, sahip olduğu kömür rezervleri ve yüksek üretim miktarlarıyla enerji sektöründe ağırlıklı bir yeri olan ve ürettiği kömürün yaklaşık yüzde 65'ini termik santrallere veren Kurumumuza ülkemizin artan enerji talebini karşılama konusunda arz güvenliği sağlanması açısından büyük görevler düşmektedir. Bu doğrultuda, Kurumumuz, sahalarını özel sektör yatırımlarına açarken santral kurma şartlı olarak ihaleler yapmak suretiyle ülkemizin elektrik ihtiyacının karşılanması yönünde katkı sağlamayı da hedeflemektedir. Bu kapsamda projeleri tamamlanarak ticari işletmeye alınan santrallere baktığımızda, Şırnak Silopi asfaltlı sahamızda yapılan 3x135 megavat kurulu gücündeki termik santralin 3 ünitesi de tamamlanarak ticari işletmeye alınmıştır ve santral yılda ortalama 2 milyar 600 milyon kilovatsaat elektrik üretmektedir. Bolu Göynük'te tamamlanan 2x135 megavat kurulu gücündeki termik santral ticari işletmeye alınmış olup santralde yılda ortalama 1 milyar 800 milyon kilovatsaat elektrik enerjisi üretilmektedir. Manisa Soma Deniz bölgesinde bulunan 153 milyon ton kömür rezervli sahada 510 megavatlık termik santral kurulumu 2019 yılı Ocak ayında tamamlanarak ticari amaçla elektrik üretimine başlanmış olup santralde yılda 2 milyar 500 milyon kilovatsaat elektrik enerjisi üretilmektedir.

Proje çalışmaları devam eden sahalarımıza baktığımızda ise Eskişehir Mihalicçık'ta bulunan Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve Kurumumuz iştiraki Kömür İşletmeleri Anonim Şirketine ait sahalar birlikte değerlendirilerek 290 megavatlık termik santral kurma şartlı olarak ihale edilen sahada santral kurulumu tamamlanmasına rağmen yer altı üretim faaliyetlerine henüz geçilememiştir. Saha ve santral Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmiş olup üretime geçirilmesi için gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. Diğer redevanslı sahalardaki santral kurulum çalışmalarında ilgili firmalar tarafından tasfiye başvurularında bulunulmuş olup sahalara ilişkin değerlendirme çalışmaları Kurumumuzda devam etmektedir.

Kurumumuz tarafından yürütülen rezerv geliştirme faaliyetlerine baktığımızda, Bakanlığımızın talimatları ve oluruyla 2004 yılı Ekim ayında başlatılan Türkiye Linyit Rezervlerinin Geliştirilmesi ve Yeni Sahalarda Linyit Aranması Projesi kapsamında 2004 yılına kadar 8 milyar 300 milyon ton

olarak bilinen ülkemiz linyit kömür rezervi toplamda 19 milyar 320 milyon tona ulaşarak büyük bir artış göstermiştir. Kömür, bitümlü şeyl, etüt ve arama faaliyetleri kapsamında 2014 ve 2022 yılları arası Mart ayı sonu itibarıyla Kurumumuz ruhsat sahalarında bulunan rezervlerin projelendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla toplamda 55 bin 285 metre sondaj yapılmıştır.

Bitümlü şeyl sahalarında yürütülen projeye baktığımızda ise Kurumumuz uhdesinde bulunan bitümlü şeyl sahalarında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığıyla ortak olarak yürütülen yüzeyde retortlama yöntemi kullanılarak bitümlü şeyllerden şeyl petrolü veya sentetik gaz elde edilmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda bugüne kadar toplam 19.115 metre sondaj yapılmış ve söz konusu sondajlara ilişkin detay loglama, numune hazırlama işlemleri ve analizleri tamamlanmıştır. Ön fizibilite ve fizibilite çalışmaları kapsamında jeofizik, jeoteknik ve hidrojeoloji çalışmaları için Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğüyle sözleşme imzalanmış olup çalışmalarımız devam etmektedir. Bolu Göynük Hasanlar bitümlü şeyl sahasında üretim alanının yakınlarına kurulması planlanan petrol üretim tesisinin otuz yıllık ömrü boyunca yıllık 2 milyon ton bitümlü şeyl işleyecek şekilde bir üretim modeli oluşturulmuştur.

Kurumumuz tarafından yürütülen AR-GE faaliyetlerine baktığımızda ise yerli enerji kaynaklarımızın en önemlilerinden biri olan kömürlerimizin enerji kaynağı olarak kullanılması sırasında oluşan emisyonları azaltarak Kyoto Protokolü, Paris Anlaşması, AB ve ülkemiz çevre mevzuatına uygun hâle getirmek, birim ham madde başına düşen üretilen enerji miktarını artırmak ve düşük kalorili linyitleri ekonomiye kazandırmak için temiz kömür teknolojilerinin kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kurumumuz, linyit üretimi ve sonrasındaki aşamalarda çevre mevzuatlarına ve Avrupa Birliği uyum politikalarına uygun olarak ekonomiklik, verimlilik ve yenilikçilik esaslarına bağlı kalmak kaydıyla temiz kömür teknolojilerine büyük önem vermektedir. Kurumumuz tarafından son yıllarda kömürün yanma verimi artırılırken çevresel etkilerini azaltmaya yönelik gelişmiş yeni teknolojilere dayalı olarak çok sayıda AR-GE faaliyetleri yürütülmektedir. Bu faaliyetler şunlardır: Kömürün gazlaştırılması, gazın temizlenmesi, metanol ve sıvı yakıt üretimi; kömür hazırlama, iyileştirme ve zenginleştirme; kömürün karakterizasyonu ve yanma davranışlarının incelenmesi; kömürden organomineral gübre ve hümitik asit esaslı maddelerin üretimi; kükürt giderme ve ısıl değerini artırım amacıyla linyit katkı maddelerinin geliştirilmesi. Bu faaliyetler muhtelif üniversiteler, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK), TÜBİTAK MAM, MTA ve TAGEM gibi araştırmacı kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde yürütülmekte olup bazı projeler TÜBİTAK ve Avrupa Birliği tarafından da desteklenmektedir.

Kurumumuz tarafından yürütülen çevresel faaliyetlere baktığımızda, Kurumumuz uhdesinde bulunan kömür üretimi tamamlanmış maden sahalarının düzenlenmesi, doğaya yeniden kazandırılması amacıyla ve çevrenin eski hâline getirilmesi bilinciyle, kurulduğu yıldan bugüne kadar arazinin iyileştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi hususunda madencilik sektörüne öncü olacak şekilde büyük çabalar sarf etmektedir. Kurumumuz, çevreye duyarlı ve çevreyle dost madencilğin mümkün olduğu düşüncesinden hareketle her yıl en az 400 bin fidan dikmeyi hedefleyerek her maden projesinin öncelikli olarak insan ve çevre duyarlılığını dikkate aldığını da anlatarak kamuoyunun madencilikle olan algısına olumlu bir katkı sunmayı da amaçlamaktadır. Kurumumuz 1990'lı yılların sonlarından 2021 yılı sonuna kadar toplamda 5.810 hektar alanda, değişik türlerde toplam yaklaşık 11 milyon adet ağaç dikimi gerçekleştirmiştir.

Kurumumuz, yenilenebilir enerji kaynaklarının ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla Ege Linyitleri İşletmesi Müdürlüğümüzde 1 megavat kurulu gücünde lisanssız güneş enerjisi santrali kurulmasını 23 Nisan 2021 tarihinde tamamlamış olup 6 Eylül 2021 tarihinden itibaren sisteme resmî

olarak elektrik enerjisi başlanmıştır ve nisan ayı itibarıyla, kurulmuş olan bu santralde toplamda 1,7 milyon kilovatsaat elektrik enerjisi üretilmiştir. Ayrıca, Kurumumuz, linyit sahalarında bulunan leonarditlerin değerlendirilmesi amacıyla TKİ sahalarında hümkik ve fülvik asit üretimi projesi kapsamında hümkik asit üretimi faaliyetlerine başlamıştır. “TKİ Hümas” adlı hümkik asit ürünümüzün tarım topraklarımızda kullanımının artırılması amacıyla Kurumumuz ve GÜBRETAS firması arasında 7 Şubat 2020 tarihinde bir sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme kapsamında “TKİ Hümas” markalı sıvı toprak düzenleyicisi yurt içi ve yurt dışında toptan ve perakende dağıtım ve pazarlaması işi GÜBRETAS firması tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, Kurumumuz ile Tarım ve Orman Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ve MTA arasında Türkiye leonardit kaynakları potansiyeli ile kalite ve özelliklerinin araştırılması, çölleşme ve erozyonla mücadele toprak ıslahı alanlarında iş birliği ve ortak çalışma imkânlarının ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi, diğer potansiyel alanların taranması, muhtemel proje ve hizmetlerin oluşturulması ve yürütülmesi kapsamında 16 Mart 2021 tarihinde bir iş birliği protokolü imzalanmıştır.

Sonuç olarak, özellikle kömür madencilğine sahip olduğu yüksek üretim potansiyeli, bu alandaki birikimi ve deneyimiyle öncü ve yol gösterici olarak günümüze kadar çok önemli hizmetler vermiştir; tespit ettiği vizyon ve stratejilerle bu misyonuna devam etmektedir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz. Kurumun 2017 ve 2018 yılında gündemde kalan 1 öneri, 2019 yılı Alt Komisyon Raporu’nda 2, 2020 yılı Alt Komisyon Raporu’nda 1 öneri bulunmaktadır.

Şimdi, geçmiş yıl önerisi ile 2019 yılının 1 no.lu önerisi benzer mahiyette olduğundan birlikte görüşeceğiz. Daha güncel olan 2019 yılı önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Termik santral kurma şartlı redevans sözleşmelerinin uygulanmasıyla ilgili olarak termik santral kurma şartlı redevans sözleşmelerinde redevans birim fiyat güncellemelerinde kullanılacağı hüküm altına alınan ÜFE endeksinin yerine 2016 yılından itibaren yetkisiz işlem tesis edilerek kullanılan PTF’nin kullanmasından vazgeçilerek ÜFE’ye göre fiyat güncellemelerine tekrar dönülmesi, hâlihazırda enerji üretimi yapan 2 adet termik santral kurma şartlı redevans sözleşmesi kapsamında sözleşmede belirtilen fiyatın ÜFE’yle güncellenmesi yerine PTF’yle güncellenmesi sonucunda TKİ’nin uğradığı gelir kaybı ile yasal faizin ilgili firmalardan talep edilmesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından gelir getirici işlemlerle ilgili olarak yürürlükteki “Redevans Uygulama Yönergesi” yerine uygulama aşamalarında yapılacak işlemler ve prosedürlerin kesin hatlarıyla tarif edildiği tip şartname ve sözleşmelere de yer verilen, ihale yapacak bağlı ve ilgili tüm kuruluşları kapsayacak şekilde “Çerçeve Redevans ve Gelir Getirici İşler Uygulama Yönetmeliği”nin hazırlanarak yürürlüğe konulması yönünde gerekli girişimlerde bulunulması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Kurumumuz ile firmalar arasında imzalanmış olan termik santral kurulum şartlı redevans sözleşmelerinde redevans birim fiyatlarının yıllık olarak üretici fiyat endeksi (ÜFE) oranında güncellenmesi öngörülmüştür. Ancak sonradan yapılan bir düzenlemeyle ÜFE’ye göre her yıl sözleşmedeki redevans birim fiyatının güncellenerek yıllık redevans birim fiyatının belirlenmesi uygulaması iptal edilerek güncelleme endeksi olarak Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketinin

(EPİAŞ) belirlediği piyasa takas fiyatına geçilmesine dair sözleşme değişiklikleri uygulamaya konulmuştur. Öneri doğrultusunda uygulamaya konulan sözleşme değişiklikleri iptal edilerek ilk sözleşme koşullarına dönmüştür.

Bu kapsamda, Manisa Soma’da faaliyet gösteren redevansçı bir firmaya redevans birim fiyatı güncellemesinde ÜFE oranı baz alınarak geriye dönük işlem yapılmış ve eksik yapılan tahakkuklar hesaplanarak yasal faiziyle birlikte tahsil edilmiştir. Bolu Göynük’te faaliyet gösteren redevansçı firmanın redevans birim fiyatı güncellemesinde ÜFE oranı baz alınarak işlem yapılmış ve yasal faiziyle birlikte ödeme takvimi yapılmış olup protokol imzalanmıştır. Protokol kapsamında ödemeler devam etmektedir.

Kurumumuz hüküm ve tasarrufu altında bulunan maden sahaları ile artık ve pasa değerlendirme izin alanlarının ruhsat devri veya redevans karşılığı işlettilmesi ihaleleri ve bunların uygulamalarının usul ve esaslarını düzenleyen bir yönetmelik taslağı hazırlanmış ve Resmi Gazete’de yayımlanması amacıyla Bakanlığımız kanalıyla Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen...

Evet, buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hoş geldiniz, iyi çalışmalar diliyorum.

Bu öneride deniliyor ki: “TKİ’nin uğradığı gelir kaybı ile yasal faizinin ilgili firmalardan talep edilmesi.” Burada, TKİ’nin kaybı ne kadar olmuştur? Siz verdiğiniz cevapta diyorsunuz ki “Soma’da faaliyet gösteren redevansçı firmadan birim fiyatı güncellemesinde ÜFE olarak baz alınarak geriye dönük işlem yapılmış, eksik yapılan tahakkuklar hesaplanarak yasal faiziyle birlikte tahsis edilmiştir.” Sakıncası yoksa bunu açıklayın yani rakamsal olarak boyutu nedir? Bu konuda herhangi bir kurumsal zarar söz konusu oldu mu onu da bilmek isterim.

Ayrıca, sunumunuzda çok detaylı bir biçimde yurttaşlarımıza dağıttığınız kömürle ilgili bilgiler verdiniz. Dediniz ki: “On dokuz yıl içerisinde 2 milyon haneye toplam 33 milyon ton kömür dağıttık. Son sene de 81 ilde, 20 binin üzerinde okula 300 bin ton kömür verdik.” Güzel ama bir şey dikkatimi çekti benim; 2017 yılında kömür yardımı yapılan aile sayısı 2 milyon 451 bin 608 ve toplam 2 milyon 228 bin 737 ton kömür vermişsiniz; 2018 yılında 2 milyon 443 bin 284 aileye 2 milyon 221 bin 168 ton kömür vermişsiniz. 2019 yılında neredeyse aile sayısı 800 bin düşüyor; 1 milyon 645 bin 354 aileye 1 milyon 495 bin 778 ton kömür vermişsiniz. 2020 yılında 1 milyon 784 bin 546 aileye 1 milyon 622 bin 318 ton kömür vermişsiniz. 2021 yılında 100 bin daha düşmüş, 1 milyon 641 bin 205 aileye 1 milyon 492 bin 8 ton kömür vermişsiniz. Şimdi, 2 milyon 451 binden 1 milyon 641 bine düşmüş; yaklaşık 800 bin aile düşmüş dört yıl içinde, kömür de 2 milyon 228 binden 1 milyon 492 bin tona düşmüş yani yaklaşık 1 milyon ton düşmüş.

Şimdi, burada merak ediyorum yani halk giderek yoksullaşırken, ekonomik olarak büyük sıkıntı içindeyken bu yardım miktarları nasıl oldu da düştü yani halk artık doğal gaza mı geçti, sizden almıyor mu kömür?

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Zenginleştirdi halk.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Zenginleştirdi mi halk?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Evet, Antalya doğal gaza geçti.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Halkımız zenginleştirdiyorsanız Kemal Bey, tebrik ederim sizi.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Zenginleştirdi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Vallahi hakikaten zenginleşen kesimi biliyoruz da halkın ne kadar yoksullaştığını da hepimiz biliyoruz.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Halk zenginleşti.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Halk zenginleşti!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Evet, halk zenginleşti.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tebrik ediyorum seni(!) Vallahi Türkiye’yi bu kadar görmemezlik, bu kadar kapalı devre yaşamak bence...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Her yer doğal gaz oldu, zenginleşti.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Zenginleşti halk öyle mi? Tebrik ediyorum gerçekten(!)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Rakamlar da ortada.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yani ben AK PARTİ Grubunun “Halk zenginleşti.” demesinin kayıtlara geçmesini, tutanaklara geçmesini memnuniyetle karşılıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, geçti zaten.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Halkımızın zenginleşip zenginleşmediğini önümüzdeki seçimde göreceksiniz.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Evet, göreceğiz. Her seçimde böyle diyorsunuz, görüyoruz. Halkın iradesi demek iktidar ama sizde yok.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Göreceksiniz. Öyle kötü bir darbe vuracak ki halk size yani yemin ediyorum muhalefet sıralarına bile azınlıkta geleceksiniz, göreceksiniz! Bakın, bunu, bugünü, bu söylemi tarihe not düşün. “Halk zenginleşti.” diyorsunuz, bir milletvekiliniz çıkıyor “Soğan ekmek yiyin.” diyor, bir milletvekili çıkıyor “Aç mı var bu ülkede?” diyor; ya millet aç, millet susuz, millet yoksulluk içinde kıvranıyor görmüyor musunuz? Doğal gazları kesiliyor, 4 milyon insanın elektriği kesiliyor; nasıl zenginleşti Kemal Bey?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yetmiş yıldır iktidara gelediniz, bu millet boşuna mı yetmiş yıldır getirmedi; pardon yetmiş iki.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben rakamları söylüyorum, siz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun, tamam tamam.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, biz herhangi bir müdahale ettiğimizde daha ağzımızı açmadan “Karşılıklı konuşmayın, karşılıklı konuşmayın.” diyorsunuz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Niye beni taklit ediyorsunuz Sayın Sertel?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aynen böyle yapıyorsunuz: “Karşılıklı konuşmayın, karşılıklı...”

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ben öyle hareket etmiyorum ama.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yapıyorsun Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – “Karşılıklı konuşmayın.” diyorum, öyle el hareketi yapmıyorum ama.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, yakışmayan üslup bu, bu işi siyasete dökmektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamam, arkadaşlar, karşılıklı konuşmayın, bakın el hareketi yapmadan söylüyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben burada teknik bir bilgi veriyorum. Diyorum ki: “Teknik olarak siz halkımız yoksullaşırken 1 milyon 641 bin aileye nasıl düştünüz, 1 milyon 492 bin tona nasıl düştünüz?” diye soruyorum; bunun muhatabı Genel Müdür. Kemal Bey, kömür işlerinden anlıyorsa vallahi bilmiyorum yani her işten anladığı gibi kömürden de anlıyor, doğal gazdan da anlıyor, her şeyden anlıyor maşallah(!)

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Kemal Bey’in bahsettiği doğal gaz yaygınlaşıyor, doğal gaz yaygınlaştıkça kömür kullanımı da düşüyor; bu kadar basit.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür edelim mi Sayın Sertel?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Vallahi Kemal Bey, Allah zihin açıklığı versin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Âmin cümlemize, sizlere de.

Peki, teşekkür edelim mi Sayın Sertel?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben konuşmamı tamamlayayım.

Doğal gazın ne hâle geldiğini, doğal gazın, faturaların halkın cebini nasıl yaktığını hepiniz göreceksiniz.

(Gürültüler)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Halkın doğal gaz, elektrik paralarından nasıl bizar olduğunu, nasıl büyük sıkıntı içinde olduğunu hepiniz bilmeniz lazım. Ya, komşularınıza da mı sormuyorsunuz?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Yaylara da geldi doğal gaz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yan komşunuza gidin ama siz zengin semtlerde yaşıyorsunuz tabii, sizin tuzunuz kuru.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ağabey, yaylalara da geldi doğal gaz ya.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, ben soruyorum Sayın Genel Müdür, Kemal Bey cevaplıyor ama ben size soruyorum: Bakın, burada bir eksilme var, bu eksilmenin gerekçesini nedenleriyle bana açıklayın, bir. İkincisi: Bana 81 ilde 20 binin üzerindeki okula 300 bin ton kömür rakamı fazla geldi yani inanın ölçümleme yapıyorum ama...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Doğal gazda da destekleme veriyoruz ağabey; evlere, fakirhanelere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı üzerinden destekleme veriyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aferin, iyi yapıyorsunuz, ondan kesiliyor milletin doğal gazı.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Kötü bir şey mi ağabey bu?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ondan millet bar bar bağırıyor.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hiç kimsenin doğal gazı kesilmiyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Sokağa çıksanız siz göreceksiniz de sokağa çıkacak yüzünüz kalmadı ya! Vallahi yok ya!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Atıla ağabey, her gün sokaktayız.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Vallahi çıkmıyorsunuz ya!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sokaktayız, sokakta!

ATİLA SERTEL (İzmir) - Billahi çıkmıyorsunuz ya!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Her gün sokaktayız!

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çıksanız... Halkın ne sıkıntıda olduğunu biliyorum ben, ben yaşıyorum ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın milletvekillerimiz her daim sokakta, çarşıda, pazarda dolaşıyor.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – AK PARTİ’yi takip et, bizi takip et.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, ben tek başıma geziyorum, tek başıma il il geziyorum; tek başıma kendi ilimde, İzmir’de ayak basmadığım mahalle, sokak yok. Varsa iddiaya girerim, gelsin benimle Kemal Bey, gezelim Ankara sokaklarında, gidelim esnafa soralım bakalım, nasıl yangın var? Gelsin Kemal Bey benimle, Keçiören’e gidelim. Bakın, İstanbul’da Sultanbeyli’ye gidelim ya, var mısınız? Sultanbeyli AKP’nin kalesi gibi.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Tamam ağabey, gidelim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Açlıktan insanlar bizar durumda. İstedığınız ilçeye, istediğiniz yere sizinle gitmeye hazırım. İsterseniz bire bir, isterseniz ikiye iki gidelim. Gezelim; esnafın, halkın sorunlarını soralım ya. Soralım, millet gerçekten ihtiyaç sahibi mi, değil mi soralım.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – İstanbul bir CHP’ye verdi, pişman şimdi.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Siz hangi ruh hâlinde yaşıyorsunuz? Hangi dünyada yaşıyorsunuz? Hayal dünyanız var sizin, sizin aldığınız paralar herhâlde... Yani çok zenginsiniz, bilmiyorum, ben milletvekili maaşının... İzmir’e gidiş geliş uçakla 581 lira oldu, ben 5 bin lira uçak parası veriyorum Kemal Bey.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – 581 lira olduysa ucuz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, ben uçağa sadece 5 bin lira veriyorum; sadece uçağa, gidiş geliş.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Hepimiz veriyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, siz ne konuşuyorsunuz? Doğal gaza verilen parayı, elektrige verilen parayı hesap edin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel, teknik bir kişiliğiniz var, teknik değerlendirmeler yapıyorsunuz, lütfen teknik değerlendirme yapmaya devam edin.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, ben teknik değerlendirmeler yapıyorum, arkadaş siyasete girdi.

Bakın -bu 2023’te mi yaparsınız- kaçtınız kaçacağınız kadar; inşallah, yakalanacaksınız hazıranda.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Biz bir yere kaçmayız, aslanlar gibi mücadele ederiz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bak, kaç kaç bir hâl oldunuz, ayaklarınızda derman kalmadı. Seçim kaçağısınız.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Biz kaçmayız, mücadele ederiz Atila Bey.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kaça kaç ayaklarınızda derman kalmadı.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hiçbir yere kaçmayız, seçimlere her zaman girdik ve her seçimden de zaferle çıktık.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Halk sizi öyle bir yakalayacak ki yemin ediyorum kaçacak delik arayacaksınız, yemin ediyorum, göreceksiniz.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ya, niye kaçıyoruz? Kaçacak ne var ya?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Göreceksiniz, hep beraber yaşayacağız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben bitiriyorum sözlerimi.

Sayın Genel Müdür, arkadaşlar siyasete daldı, ben ilk kez siyaset yapıyorum onlara karşı. Ben siyaset yapmam genelde bu Komisyonunda ama arkadaşlar yaptığı için yapıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, buyurun Sayın Sertel.

Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, bunun teknik olarak açıklamasını yapmanızı istiyorum sözlü olarak, ben yazılı olarak falan da istemiyorum. Zaten yazılı olarak da kimsenin doğru düzgün yanıt verdiği yok, ne KİT Komisyonunu takıyorlar ne KİT Komisyonu Başkanını. Bürokrasi de bunlardan almış gücünü, açmış pupa yelken gidiyor ama bunların hepsinin sonu geliyor.

Bak, yemin ederek söylüyorum: Allah öyle bir sonuç çıkaracak ki ne vicdanen aklanabilecekler ne öbür tarafta aklanabilecekler ne mahkemelerde aklanabilecekler. Bunu açık yüreklilikle söylüyorum.

Teşekkür ederim.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ya, ağabey, bu sözler çok doğru sözler değil, üslup da doğru değil; bu doğru bir şey değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Üslup da doğru.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Niye bunu bu şekilde söylüyorsunuz?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aklanamayacaksınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sükûneti sağlayın, buyuralım Başkanım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama siz açılıyorsunuz kardeşim siyaseti. Ben siyasete girdim mi bu ana kadar ya? Girmiyorum kardeşim siyasete.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hayır, niye yargılanalım Atila Bey? Ama doğru değil ki bunlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Yanlış yapan kim varsa yargılansın ağabey, hangi taraftan olursa olsun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yanlış yapanların hepsi yargılanacak, bitti.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Eyvallah, öyle de o zaman. Kim yanlış yapıyorsa, kim hata yapıyorsa o yargılansın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Doğru yapanlar niye yargılanacak ki? Siz doğru yapanları yargılıyorsunuz, biz yanlış yapanları yargılayacağız.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Kim doğru yapıyor? Doğru yapanı kimse yargılamaz. Doğru değil ya, gerçekten...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tabii... Ya, “tweet”ten insanları içeri attınız, “tweet”lerden attınız, on yıl öncesi atılan “tweet”lerden.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ağabey, “tweet”in mahiyeti ne?

ATİLA SERTEL (İzmir) – AKP’li milletvekilinin yüzde 80’i içeri girer Fetullah Gülen’e çektiği “tweet”lerden ötürü ya! Günah ya! Hepiniz savundunuz ya, hepiniz savundunuz!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ağabey, “tweet”te hakaret olursa yargılanır herkes, ben de hakaret etsem... Kılıçdaroğlu’na hakaret etsem ben de yargılanırım ağabey. Böyle bir şey olur mu ya?

ATİLA SERTEL (İzmir) – “Pensilvanya” dendiği zaman hepiniz ayağa kalkıp Pensilvanya’ya huzurda duruyordunuz ya!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hakaret edeceksin, yargılanmayacaksın. Var mı böyle bir şey?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, Sayın Yaşar, size söz verdim, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Komisyonun değerli üyeleri, Kurumun kıymetli temsilcileri; hoş geldiniz.

Tabii, Türkiye’nin bugün gündemi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Biraz gerginsiniz Sayın Sertel, su için biraz, rahatlayın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben sakinim ya!

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım... Tabii, kurumları...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kurumları siyasete soktular yani.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, aslında KİT Komisyonunun bu işlerin mümkün olduğunca uzağında durması lazım. Kurumların kurum temsilcileri burada; mümkün olduğunca kurumun sorunlarının, kurumun önerilerinin üzerinde yorum yapmamız lazım. Dolayısıyla hani “Verildi, alındı...” Siyaset yapmayalım diyoruz ama Türkiye’de -o sizin söylediğiniz gibi- kömür miktarı azalınca fakir sayısı da azalır diye ümit ediyoruz, öyle yorumlayalım ama maalesef, bugün...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Bedri ağabey, siyaset yapmayalım diyoruz, hepimiz milletvekiliyiz, nasıl oluyor?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Peki, siyaset yapacağız.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yap, siyaset yap, biz de yapalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bedri Bey, toparlayalım.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Toparlıyorum, peki, tamam Başkanım.

Onu sırası gelince konuşacağız.

Ben şuradan devam edeyim: Burada “ÜFE” diyorsunuz Sayın Genel Müdür. Üretici Fiyat Endeksi’ne...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yoğun denetim programı yüzünden herkes çıldırdı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Biz gayet normaliz ama bilmiyorum sizi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu normalse...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Başkanım, nereden başlayacağız şimdi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun siz başlayın ama Sayın Yavuzylmaz sürekli araya giriyor.

Buyurun Sayın Yaşar, kusura bakmayın.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Baştan başlayalım.

Şimdi, 1'inci öneri diyor ki: "Siz ÜFE'Yİ uygulamadınız, piyasa takas fiyatını -ben öyle anladım- uyguladınız dolayısıyla ÜFE'yi uygulasaydınız kurum zarar etmeyecekti." Hâlbuki ÜFE rakamı yüzde 100'ün üzerinde. Bakın, tüketici fiyat endeksi başka bir şey. Bugün Üretici Fiyat Endeksi ENAG'a göre yüzde 126, öbüründe de yüzde 80; Tüketici Fiyat Endeksi de yüzde 60'larda. Ben bu şeyi bilmiyorum: Mesela, piyasa takas fiyatı ne kadar? Yani bu da bundan yüksek ki siz üretici fiyatına dönmeye çalışıyorsunuz. Hâlbuki normal İhale Yasası'na göre -siz 4734'e tabi misiniz bilmiyorum, onun üzerinden mi gidiyorsunuz- normal şartlar altında bu fiyat farkları ya "TÜFE+TEFE/bölü, 2" üzerinden gider ya da işte belli katsayılar üzerinden gider. Sizin bu sözleşmenizde bu konu açık ve net değil mi? Mesela, sizin uyguladığınız, uygulanan piyasa takas fiyatı kaçtı? Bunun hemen peşi sıra, ÜFE endeksi kaçtı? Bunun arkasından, TÜFE oranları neydi? Hangi oranlar üzerinden giderek uygulama yaptınız ki Kurum burada zarara uğradı? Bununla ilgili, ben sadece öneriye bağlı bunu soruyorum. Bunun cevaplarını sözlü de verebilirsiniz, yazılı da verebilirsiniz ama Türkiye'de bunun anlamı şu: Bu İhale Yasası'yla o kadar çok oynadınız ki -biz yetkili olmadığımız için "oynadınız" diyorum- yani neredeyse yüzde 60'ın üzerinde değişti, hangi kurum neye göre işlem yapacağını bilmiyor; işte teklif almak usulüyle mi yapacak -ne bileyim- 21/B'ye göre davetliler üzerinden mi yapacak? 4734'e göre ilan üzerinden mi yapacak? Siz, şimdi, anonim şirketsiniz, belki tümüyle bunun dışına da kendinizi atabilirsiniz ama işin özeti şu: Bu işler şeffaf olmalı Sayın Genel Müdürüm, şeffaf, kamuya açık olmalı; bütün herkese, bu işi yapabilecek her kim varsa bunlara açık olmalı ki hem sizin maliyetiniz düşsün hem rakamlar aşağıya düşsün. Başlangıçta da -hani maçın başında kurallar ve kaideler belli olmalı ki o maçın bir anlamı olsun- siz de bu ihaleye çıkarken kuralları net orta yere koymalısınız ki size teklif veren insanlar da bunun üzerinden gitsin, yoksa Kurum karşılıklı davalarla mücadele eder gider. Bunun sonuçlarını bildirirseniz mutlu oluruz, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Genel Müdürüm, değerli arkadaşlar; hoş geldiniz.

Anılan öneri yeni değil, 2016'dan gelen bir şey. Dönemin Genel Müdürtü tarafından daire başkanlarına gönderilen yazıyla...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Ne zaman?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – 2016 tarihinde Genel Müdür tarafından...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Ondan beri geliyor yani.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Tabii, tabii... Hatta yanlış hatırlamıyorsam, Çorum Osmancıklıydı Genel Müdür.

TKİ Kurumu tarafından termik santral kurma şartlı redevans sözleşmelerinde yer alan ÜFE'ye göre her yıl sözleşmedeki redevans birim fiyatının güncellenerek yıllık redevans birim fiyatının belirlenmesi uygulaması iptal ediliyor ve termik santral kurma şartlı redevans sözleşmelerinin tamamında güncelleme endeksi olarak piyasa takas fiyatına, PTF'ye geçiliyor. Bunu dönemin Genel Müdürtü yetkisi olmamasına rağmen, yetki aşımına rağmen tek başına yapıyor. Daha sonra bunu Kurum ortaya çıkarmıyor, Sayıştayın yaptığı incelemeler neticesinde Sayıştay bu hususu ortaya çıkarıyor ve bunun üzerine de Yönetim Kurulu tarafından PTF'ye geçme konusunda böyle bir karar alınmadığı, dolayısıyla burada keyfi bir uygulama söz konusu olduğu belirlendikten sonra Kurum, 2020 ya da 2021'de bu işleri düzeltmeye başlıyor benim hatırladığım.

Ben, önce şunu soracağım: O dönemin Genel Müdürüyle ilgili, yetki aşımı nedeniyle keyfi bir uygulama ve Kurumun açıkça zararına sebep olan bir uygulama nedeniyle o dönemin Genel Müdürü hakkında herhangi bir işlem yapıldı mı? Çünkü ben bu konuları da içeren bir suç duyurusunda bulunmuştum ama maalesef Komisyon tarafından kabul edilmediği için o, cumhuriyet savcılığına gönderilmemişti. Kurum tarafından veya Yönetim Kurulu kararıyla ilgili, Genel Müdür hakkında yapılmış bir işlem var mıdır? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de verdiğiniz cevapta zarar miktarları belirtilmemiş ki aslında bütün Komisyon üyeleri bunu merak ediyor. Verdiğiniz cevapta sadece 2 tane kurumdan bahsettiniz. Bu sadece 2 kuruma mı uygulanmış yoksa başka bir kurum, üçüncü bir kurum var mı? Varsa üçüncü kurumla ilgili herhangi bir girişim olmuş mu? Benim Sayıştay raporundan anladığım, sanki bir üçüncü kurum var da o kuruma kayyum atanmış, iflasla ilgili problemler var. Onunla ilgili de Kurumun bir zararı, bu ÜFE, PTF kapsamında bir zararı olduğunu çıkardım. Üçüncü bir kurum var mı, varsa o kurum kimdir, zarar nedir, alacak miktarı nedir? Onu öğrenmek istiyorum.

Şimdi, diğer 2 kurumla ilgili isim... Gerçi bahsedildi, şey yapabiliriz. Mesela, Bolu Göynük sahasında 2016 ve 2020 yılları arasında PTF'den tekrar ÜFE'ye dönüldüğünde Kurumun KDV hariç 96,3 milyon lira zararı olduğu -bunun mutlaka gecikme faizleri falan da vardır- yine Manisa Soma Deniz sahası için de 47,3 milyon lira olmak üzere, 2016-2020 yılları arasında Kurumun, sadece o dönemin Genel Müdürünün yaptığı keyfi uygulama nedeniyle toplam 143,6 milyon lira -KDV hariç- bir zararı olduğu ortaya çıkmış. Protokol yapılmış, peşin tahsil edilenler olmuş hatta bildiğim kadarıyla bu firmalardan biri dava da açmış ama dava Kurumun lehine neticelenince mecbur ödemek zorunda kalmış. Bu rakamlar anapara mıdır, sizin tam yaptığınız protokol ve diğer peşin aldığınız miktar nedir? O konularda da bilgilendirirseniz mutlu oluruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Buyurun Sayın Şatiroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Çok değerli Başkan, kıymetli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TKİ'nin çok değerli Genel Müdürü ve çalışma arkadaşları; hepiniz hoş geldiniz.

Tabii, günün şartlarına göre termik santral kurma amaçlı kömür sahalarının ihale edilmesi sonucu o anki şartnameler gereği enflasyona endeksli bir şartnameyle yola çıktınız. Bütün üyeler de yapılan uygulamadaki hatalardan bahsettiler ve bunun düzeltildiğini zaten Komisyon raporlarından görüyoruz ancak uzun zaman dönemine baktığımız zaman yani geçmiş on beş yıla, yirmi yıla baktığımız zaman, bazı zamanlar elektrik fiyatların enflasyondan fazla arttığını, bazı zamanlar da tam tersi olduğunu yaşıyoruz. Yani enflasyon az, elektrik fiyatı yüksek ya da AK PARTİ hükümetlerinin uygulaması sonucu uzun yıllar elektriğe zam yapılmamış ama yine ülkede bir yüzde 8, yüzde 10 gibi enflasyonla karşı karşıya kalmışız.

Şimdi, sorum şudur ki bundan sonra Kurumunuzda yeni bir termik santral kurma amaçlı bir ihale söz konusu olsa acaba nasıl bir şartname yaparsınız? Ki tavsiyem de şudur: Sadece enflasyona endeksli bir parametreye dayalı redevans fiyatının artırılmasından ziyade, gerek enflasyon gerek elektrikteki “piyasa takas fiyatı” dediğimiz elektrik borsa fiyatının da paçallandığı bir modelin daha doğru olacağı kanaatindeyim. Bu konuda bir çalışma var mı? Varsa, bizi de bilgilendirirseniz sevinirim?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Şatıroğlu.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikli olarak bu ÜFE ve PTF konusuyla alakalı yöneltilen sorulara müsaade ederseniz kısaca cevap vereyim.

Doğru, Bolu Göynük’te 2016 yılında devreye giren bir santral var, 2019 yılında devreye giren bir santral var ve Sayıştayımızın bulgusu neticesinde sözleşme koşullarına göre normalde ÜFE’ye göre güncellenmesi gerekirken daha sonra bir değişiklikle, sözleşme değişikliğiyle PTF’ye geçilmiş ve bu nedenle de Kurum aleyhine bir fark oluşmuş. Bu yapılan tespit sonrasında da biz, geçtiğimiz yıl başlattığımız bir çalışmayla, bu 2 firmayla da Kurumumuz tarafından yapılan bir çalışmada, santrallerin devreye girdiği tarihten itibaren, değişikliğin yapıldığı tarihten sonra kaynaklanan farkın, hesaplandıktan sonra faiziyle birlikte tahsili için bir süreç başlattık ve ilgili firmayla da bu kapsamda geçmişe yönelik faizlerin de tahsili ve bugünden itibaren ileriye dönük de bütün tahakkukların ÜFE’ye göre yapılması şeklinde bir uygulamaya geçtik. Dolayısıyla, şu anda faiz hesapları, rakamlar biraz uzun ve karmaşık olduğu için müsaade ederseniz onları tam olarak, yazılı olarak vermek isterim. Hiçbir sakıncası yok, paylaşabiliriz ama bunların tamamının, özellikle firmanın birinden tamamının tahsil edildiğini, diğeriyle de bir protokol kapsamında ödemeleri aldığımızı, tahakkukların yapıldığını ve ödemelerin yapıldığını belirtmek isterim.

Detayları yazılı olarak Komisyona bildirebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Bu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına verilen kömürlerle ilgili, müsaade ederseniz o soruya bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Genelî üzerinde görüşmelere geçtiğimiz zaman cevaplayabilirsiniz.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ DR. HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Olur, hayhay Başkanım, tamam.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, bulgu ve öneri üzerinde kamu idaresi gerekli tahsilatları yaptığı için gündemden çıkarılmasını öneriyoruz.

ATILA SERTEL (İzmir) – Ama alacak devam ediyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sorun yok, sorun yok Sayın Sertel. Benim de yakından takip ettiğim bir süreç, parayı da tahsil etti; yakından takip ettik ve parayı da tahsil ettik.

Evet, önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2019 yılının 2 no.lu önerisini okutuyorum:

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri2:

Ülkemiz kömürlerinin karakteristikleri dikkate alındığında başta Afşin-Elbistan olmak üzere düşük kaliteli ve işletme zorlukları bulunan önemli miktardaki kömür rezervlerinin gazlaştırma yoluyla sıvı yakıt ve diğer uç ürünler elde edilerek değerlendirilmesi açısından önem taşıyan Trijen Projesi'nde, optimum işletme şartlarının test edilmesi, üretilen sıvı yakıtların rafinasyonlarının yapılması ve daha ileri çalışmalarla ticari tesis aşamasında gerekli olacak yatırım tutarlarını azaltıcı ve üretim verimliliğini artırıcı çalışmaların yapılması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Cevap:

TÜBİTAK Kamu Araştırmaları Destek Grubu (TÜBİTAK KAMAG) 1007 Programı kapsamında desteklenen, Kurumumuz ve Enerji İşleri Genel Müdürlüğünün müşteri kuruluş olarak yer aldığı Trijen Projesi, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK MAM) Enerji Enstitüsü yürütücülüğünde entegre pilot tesis olarak 2016 yılında tamamlanmış olup düşük kalorili linyitlerle yapılan çalışmalara ait sonuç raporu TÜBİTAK MAM tarafından hazırlanarak Kurumumuza gönderilmiştir.

TÜBİTAK tarafından hazırlanan sonuç raporunda gerek öncü tesis gerekse de ticari tesis yatırımlarının ekonomik olarak fizibl olacağı raporlanmasına karşın, Kurumumuzca güncel verilerle yapılan hesaplamalarda anılan tesis yatırımlarının ekonomik olmadığı yönünde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Uluslararası piyasalarda petrol varil satış fiyatının uygun seviyelere yükselmesi ve ham madde ile yatırım maliyetlerinin düşmesi hâlinde geniş tabanlı paydaş katılımıyla projenin devamına karar verilebileceği Kurumumuzca değerlendirilerek 8/12/2020 tarihli yazımızla TÜBİTAK MAM Araştırma Destek Programları Başkanlığına gönderilmiştir.

7 Ekim 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan Paris İklim Antlaşması'yla ülkemiz enerji sektöründe dekarbonizasyon teknolojileri önem kazanmıştır. Kurumumuz bu doğrultuda ELİ Trijen Pilot Tesisinde önceki yıllarda yapılan sıvı yakıt üretimine yönelik deneysel çalışmalardan ziyade “mavi hidrojen” kategorisine giren ve temiz enerji eldesine olanak veren CCUS (Karbon Yakalama, Kullanımı ve Depolanması) teknolojilerine ağırlık vermiştir. Söz konusu teknolojiyle Kurumumuzun Soma'da bulunan Trijen Tesisinde mavi hidrojen kategorisine giren hidrojenin üretilmesi sera gazı emisyonlarına neden olmayan temiz enerji sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, mevcut tesiste ilaveler ve revizyonlar yapılarak kömürden mavi hidrojen eldesine yönelik AR-GE çalışmalarının yapılması planlanmakta olup Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu, TÜBİTAK MAM ve üniversitelerle bu konuda görüşmeler gerçekleştirilmektedir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, söz konusu proje gerçekleştirilip tamamlandığı için gündemden çıkarılmasını öneriyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle 2019 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi 2020 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

2020 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

13/05/2014 tarihinde Soma-Eynez maden ocağında meydana gelen maden kazasında hayatını kaybedenlerin yakınlarıncı açılan maddi ve manevi tazminat davaları neticesinde kesinleşen kusur oranları yüzde 70 Soma Kömürleri AŞ, yüzde 15 TKİ, yüzde 5 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, yüzde 10 MİGEM -şimdiki adı MAPEG- olmakla birlikte TKİ'ye ait olmayan ancak ilgili mahkemelerce alınan kararlar gereği TKİ tarafından üstlenilmek durumunda kalınan tazminat ödemelerinin ilgili taraflara rücu edilmesi önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yargıtay kararlarında “İş kazasının meydana gelmesinde kusuru bulunanlar arasındaki kusur dağılımının ileride kendi aralarında açılacak rücu davasında yeniden değerlendirilmesinin mümkün bulunması” hususu açıkça vurgulanmış, bu kusur oranlarının açılacak olan rücu davalarında herhangi bir bağlayıcılığı olmadığı belirtilmiştir. Bunun üzerine, Soma maden kazası sonrası, Yargıtay kararlarında ifade edilen “sözleşmeden kaynaklanan sorumluluk” prensibi gereği, Kurumumuz ile Soma Kömür AŞ arasında imzalanan sözleşmenin 32’nci maddesi, 23’üncü maddesi ile 22’nci maddesinin dördüncü fıkrası, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi’nin 40’ıncı ve 6’ncı maddesi, Teknik Şartname’nin “Emniyet Tedbirleri” başlıklı 8’inci maddesi, Devir Protokolü’nün 7’nci maddesi hükümleri gereği Kurumumuzca ödenmek zorunda kalınan tazminatlardan müşterek ve müteselsilen sorumlu olmaları sebebiyle Soma Kömür İşletmeleri AŞ ve aralarında organik bağ bulunan diğer davalı şirketlere karşı rücu davaları açılmış ve iflas dairesine başvurulmuştur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, önerinin izlemeye kalmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Tuncer, bu öneriyle mi ilgili...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Evet, bu öneriyle ilgili.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, bu öneri.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Çünkü görmediğim için o nedenle hemen geçtim.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Başkanım, bu, alt yükleniciler açısından çok önemli bir konu. Yani neticede devletin, Türkiye Kömür İşletmelerinin burada redevans antlaşmalarıyla alt yüklenicilerle yaptığı anlaşmalar kapsamında herhangi bir sorumluluğu olmamasına rağmen aynı işletme, aynı şirket adı altında bu işlemler yürüdüğü için müteselsil sorumluluk oluşturuluyor. Aslında bu, Türkiye’de önemli problemlerden biri. Şöyle söyleyeyim: Şimdi, işte, bütün inşaatlarda diyelim ki iş güvenliğinden sorumlu bir adama dünyanın parasını ödüyorsunuz, bir kaza olduğu zaman o işi yapan adam hiç alakası olmasa bile müteselsilen sorumlu. Devlet kimden bulursa parayı ondan alıyor, senin ne hâlin varsa gör, gidip kimden alabiliyorsan al. Burada tabii, işin aslı devlet, alt yükleniciler, alt işletmeler. Devlettten

paranın tahsilatı daha kolay olduğu için öncelikle ona gidiyor, ondan sonra da alta doğru bu devam ediyor. Bunun muhakkak, kesinlikle düzeltilmesi lazım. Gerek bu işletme açısından gerekse diğer iş dünyası açısından önemli bir konudur.

Tabii, izlemede kalmasını öneriyor arkadaşlarımız, ben de bu fikre katıldığımı ama çok önemli bir problem olduğunu, bununla ilgili muhakkak bir çalışma yapılması lazım geldiğini kayıtlara geçmesi açısından ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Öneri üzerinde söz almıştım Başkanım, belki biz geç butona bastık.

Şimdi, bu öneri Yargıtayın burada bahsettiği kadar aslında hafife alınacak ya da... Sayıştayın...

Yargıtay mı dedim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Meslekten herhâlde alışığız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlarımız dikkatli yani hemen, anında...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Çünkü Yargıtayın bu konuda verdiği kararlar var, en azından kusur oranlarını kesinleştirmiş etmiş ama burada bu Soma maden faciası yaşandıktan sonra sözleşmeler herhâlde 2016 yılına kadar falan devam etti. Bu arada Soma Holding, Kurumdan hak ettiği hak edişleri alabilmek için onları temlik etmişti bankalara; ben öyle hatırlıyorum yani bu tazminatların önüne geçebilmek ve hem Kurumun hem de o faciada ölenlerin ailelerinin tazminatlarını alamamasını, Kurumun alacağını alamamasını sağlamak için kredi çektiği bankalara, haczedilmemek üzere, Kurumdan doğmuş hatta doğacak -sadece doğmuş değil- hak edişleri üzerine temlikler koymuştu ve bu yüzden de açılan davalarda Kurum çok yüklü miktarlar ödedi diye biliyorum ben. Onlardan geri dönüş olduğunu da zannetmiyorum çünkü iflas masasından bahsediliyor. Bu 2014'teki olaydan sonra, bugüne kadar, Soma Holdingin de yüzde 70 kusur oranına göre sorumlu olduğu hâlde, Kurumun bu ailelere ödediği toplam tazminat nedir; bu bir.

İki: Kurumdan olan hak edişlerini temlik ettirmişti, o temlikleri Kurum ödemekten imtina etmiş midir yoksa temlikten kaynaklı -yanlış hatırlamıyorsam 175-180 milyon gibi bir rakamdı- o rakamları da o bankalara kurum ödemek zorunda kalmış mıdır? Bununla ilgili ayrıntılı...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Kurum alacağı, temlikin önüne geçmez mi?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şimdi şöyle Bedri ağabey: Doğmuş ve doğacak... Ki Yargıtayın bazı kararlarında artık doğacak hak edişlerin haczedileceği, şu bu hükümler olmasına rağmen, sırf o facia sonrasında Soma Holding, Kurumdan olan hak edişleri alabilmek, diğer ailelerden kaçırmak için bankalara, kredi aldığı bankalara -o bankaların ismini de biliyorum da artık söylememiz doğru olmaz- temlik etmişti. Yani Kurum o parayı bankalara temlik edenlere muhtemelen ödemiştir, bir de ayrıca ailelere tazminat ödedi, Soma Holdingin ödeyeceği tazminatları ödedi, bu kusur oranları hariç. Eyvallah, kusur kesinleşmiş, denmiş ki: “TKİ yüzde 5, her tazminatın yüzde 5’ini TKİ ödemeli.” Ona bir sözüm yok ama Soma Holding yerine de tazminatlar ödedi ve Soma Holdingin o bankalara temlik ettiği paraları da ödedi. Yani burada TKİ müthiş zarar etti.

Yine o dönemin Genel Müdürüyle ilgili -aslında her şey o dönemin Genel Müdürüyle ilgili- yani o dosya açıldığında müthiş şeyler çıkacağını biliyorum. O yüzden ben o dönemin Genel Müdürüyle ilgili suç duyurusunda bulunmuştum ama maalesef Komisyon o zaman –tabii, siz yoktunuz Başkanım- görmezlikten gelmişti -bizim atadığımız Genel Müdür şeyine, siyasete diyelim- ama Türkiye Kömür İşletmeleri bu Soma Holdingden Soma faciası nedeniyle müthiş şekilde zarar etmiştir. Ben, o ödenen paraların, hem temlik nedeniyle ödenen paraların hem de Soma Holdinge açılıp da aileler tarafından tazmin edilen, Soma Holding yerine tazmin edilen tazminat bedellerinin toplam ne kadar olduğunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Evet, Sayıştayın görüşünü alalım.

Siz geneli üzerinde değerlendirme ve görüşünüzü bildirirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, önerinin izlemeye kalmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Evet, söz isteyen üyelere söz vereceğim.

Sayın Gaydalı, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim birkaç küçük soru olucak. Şırnak'ta çıkarılan kömür, linyit midir yoksa petrol orijinli asfaltit mi? Bunun radyoaktif madde içerikli olduğu iddiaları doğru mudur? Bunu öğrenmek istiyorum. Doğru ise yakıt olarak kullanımında çevre etkisi ve insan sağlığı üzerinde etkili bir araştırma yapılmış mıdır? Silopi Termik Santrali'nde sadece Şırnak'tan çıkan kömür mü kullanılmakta veya başka bir karışım mı kullanılıyor?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Gaydalı.

Sayın Yaşar buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, biz özellikle enerji üretiminde -sizin de uzmanlık alanınız- yaklaşık yüzde 17'sini herhâlde termik santrallerden elde ediyoruz, toplam enerjideki payı o kadar diye biliyorum. Şimdi, “redevans” derken biz “Alın bu sahayı işletin, buraya da bir termik santral kurun. Bundan da enerji üretin.” derken siz herhâlde enerji tarafında değilsiniz, sadece ruhsatlarınız var, bundan dolayı bir oran alıyorsunuz. “Redevans” dediğiniz, çıkardığınız, kullandığınız ton başına şu kadar rakamı hazineye gelir kaydediyorsunuz. Şu ana kadar kaç tane alanda bu manada karşılıklı sözleşmeyi imzaladınız? Bu rakamlar ne kadar, miktarlar ne kadar? Bunları nasıl güncelliyorsunuz? İşte, bunlar sizin tahsilatlarınız. O konuyla ilgili bir çalışma var mı?

Bu enerji tarafıyla ilgili bugün, tabii, en yüksek enerji maliyetleri de mesela Elbistan Termik Santrali için bildiğim kadarıyla verilen garanti 15 sent kilovatsaat civarında. Bu, inanılmaz bir rakam, çok yüksek bir rakam yani Türkiye’deki bugün enerji satış fiyatlarına şöyle bir baktığımız zaman, 171 lira diye biliyorum konutlarda yani 15 sente biz oradan enerji satın alıyoruz.

Bununla paralel olarak, aslında birinci öneride geçtik ama tabii, bizim linyitlerimizin kalori miktarı düşük olduğu için otomatikman daha çevresel etkiler açısından da çok ciddi oranda çevre kirliliğine sebep oluyor. Geçtiğimiz dönemde özellikle termik santrallerin filtrelerinin takılması çok ciddi gündem olmuştu ama sizin birinci öneride... Bu karbon yakalama gibi bununla ilgili bir bilimsel çalışma yapıp hani bu zararı daha azaltabilir miyiz gibi ben algıladım. Onu da biz gündemden aslında çıkardık. Hâlbuki o çok önemliydi ve bunun takip edilmesi gerekiyordu çünkü bizim değerlerimiz bildiğim kadarıyla 5 binin altında yani 5 bin ile 2 bin kilokalori arasında. Bu alanı çözemediğimiz takdirde...

Çevresel faktörler de önemli. İşte, ben fahri Zonguldak milletvekiliyim, Zonguldak milletvekili arkadaşlarımız var. Bugün Çatalağzı Termik Santrali’nin çevreye verdiği tahribata baktığımız zaman... Yani bazı şeylerin geri dönüşü çok zor. Tamam, siz redevans alanı olarak verdiğiniz sahalarda bu üretim bittikten sonra tekrar geri döndüğünüzü söylüyorsunuz ama eski hâlini bulmasının mümkün olmadığını da hepimiz üç aşağı beş yukarı biliyoruz. O fotoğraflarda gördüğümüz yeşillikler muhakkak önemli ama daha henüz Türkiye’de bu manada çevre bilinci oluşmadı. Dolayısıyla o konunun üzerinde çalışmaya devam etmek lazım çünkü enerji maliyeti de çok yüksek. Bu alandaki linyitlerin de değerlendirilmesi lazım. Dünyada da kömür fiyatlarının alabildiğine yükseldiğini biliyoruz. Özellikle 5-6 bin kilokaloriye sahip kömürlerin fiyatları çok ciddi oranda yükseldi. Bizim mecburen kendi değerlerimize dönüp, kendi kaynaklarımıza dönüp onun üzerinden üretim yapmamız lazım. Türkiye’nin enerjiye ihtiyacı var, ekonomisi büyüyor, her şeyi büyüyor. Ekonomi, üretim büyürken doğal olarak enerji talebi de artıyor. Burada da size çok iş düşüyor çünkü bunun dışındaki enerji kaynakları daha çok ithalata dayalı. Bugün, işte, doğal gazda yüzde 99 dışa bağımlıyız, nükleer enerjide yine dışa bağımlıyız. Bizim yenilenebilir enerji kaynaklarının hemen paralelinde bu tür linyitlere de ihtiyacımız olduğu kesin. Bunu rehabilite ederek kullanıma açmamızın çok ciddi katkıları olacağını düşünüyorum.

Tabii, özellikle dar gelirli vatandaşlara dağıtılan kömür miktarının yıllara göre azaldığı ifade ediliyor ama şöyle söyleyeyim yani mutluluk duyarız. Tabii, doğal gazın şehirlerde yaygınlaşmasıyla bu miktar düşebilir ama buna paralel olarak Türkiye’de şunu söyleyeyim; 2002’de yaklaşık 2 milyon kişi sosyal güvenlik kurumlarından geçiniyordu, oradan aldığı katkıyla geçiniyordu. Geçen Sayın Cumhurbaşkanımız 6,3 milyon ailenin sosyal güvenlik kurumlarından yararlanmaya başladığını söylüyor. Bunun anlamı şu: Yani başlangıçta yola çıkılan ve bugün geline nokta arasında ciddi fark var. O gün yoksullukla mücadele edecektik ama bu 3 kat arttı. 3 kat arttığına göre, yoksulluk sayısı arttığına göre burada bir yanlışlık var demektir. Tabii, bunun mesela bedeli ne kadar? Bu parayı Hazine size ödüyordur çünkü netice itibarıyla siz bir görev icra ediyorsunuz. Bu kömürü sosyal güvenlik kuruluşlarına veyahut da kaymakamlıkların ilgili kurumlarına bu malzemeleri teslim ediyorsunuz. Mesela ne kadar bedeli? Bununla ilgili mesela bir kâr marjı üzerine ilave ediyor musunuz yoksa “Devlet, vatandaşına yardım ediyor.” deyip maliyetleriniz neyse onun üzerinden mi bu görevleri icra ediyorsunuz?

Tabii, keşke vatandaşın gelir seviyesi yükselse de bu tür işlere ihtiyaç olmasın çünkü netice itibarıyla bunlar bazen bütçelenemiyor da. İşte, aynı şekilde enerjide de ciddi oranda elektrik desteği veriyoruz, doğal gazda destek veriyoruz yani neticede bu da bir devlet, vatandaş. Bütçeden bunu karşılıyorsunuz ama ülkede gelir seviyesi, refah seviyesi keşke 12-13 bin dolarlara kişi başına millî gelir artsa bu tür desteklere de ihtiyaç kalmaz, biz de bunları farklı amaçlarla kullanmış oluruz.

Yine, bunun yanı sıra, bundan sonra, mesela, ihaleye çıkmayı düşündüğünüz bu manada alanlar var mı? Bunları uzun süreli mi... Mesela maksimum kaç yıllığına bunu veriyorsunuz? Elektrik üretim süreleriyle bunlar mesela doğru orantılı mı? Hani süresi bitince otomatik mi bitiyor? Bu sahaları geri alırken veya şu ana kadar hakikaten biz bununla ilgili bir alanı tahsis ettik, geri dönüşümü de böyle oldu, yeşillendirdik bir seviyeye getirdik gibi bu manada böyle örnek gösterebileceğiniz bir alanınız var mı?

Bununla paralel bir AR-GE... Genelde bu hizmetleri dışarıdan alıyorsunuz ama kendi biriminizde... Siz köklü bir kuruluşunuz, muhakkak AR-GE de dâhil kendi bir biriminiz olması lazım. Hem üretime yönelik... Diyelim ki kalori değerleri düşüktü, anlam ifade etmiyordu, çöp diyebildiğiniz şeyler bugün anlamlı hâle geliyor yani geçmişte “Bunun hiçbir anlamı yok.” dediğiniz ama... Bugün Venezuela “Ben kömür ihracatını durdurdum.” diyor yani “Kaç lira verersen ver, durdurdum satmıyorum.” diyor. Bugün dünyadaki kömür üretimine baktığınız zaman önemli kısmını, zaten yüzde 50’sini Çin tek başına üretiyor, geri kısımlarda da biz de şu an bu piyasada mesela ne kadarını karşılıyor? Ne kadarı dışarıdan geliyor? Bizim kömür işletmeleri bu termik santraller açısından, bunlar redevansla bu alanları tamam, çalıştırıyorlar, kömür üretiyorlar, enerjiye dönüştürüyorlar ama Türkiye’nin özellikle bu termik santrallerin olduğu yerde limanlara yanaşan gemilerden de geçilmiyor, binlerce ton yurt dışından kömür ithal ediyoruz. Mesela toplam ithalatımız ne kadar? Sizin karşılama oranınız ne kadar?

Türkiye’nin rezervlerini işte, burada ifade ediyorsunuz. Uzun vadede bir projeksiyonunuz var mı? Yani Türkiye enerjiden vazgeçemeyeceğine göre, sağlıklı bir enerji üretmesi zorunlu olduğuna göre bunlarla ilgili çevresel tedbirler muhakkak alınmalı ama siz de buna bu manada desteği de vermelisiniz. Nedir? Yani önümüzdeki üç yılda, beş yılda, on yılda projeksiyonunuz nedir? Ne kadarını karşılarız diyorsunuz? Çünkü sizin üretiminiz her geçen gün düşüyor; bir.

İkincisi de bu hizmetin önemli bir kısmını özel sektörden alıyorsunuz yani bu üretiminizle ilgili. Bu alanda rekabete açık mı? Bu hizmetler yıllara göre nasıl değişiyor? Bu son dönemde kararnameyle fiyat farkları verilmeye başlandı. Sizde de böyle; mesela, bu ekonomik şartlardan dolayı işi bırakanlar var mı? Siz hangi oranda fiyat farkı veriyorsunuz? Yani devletin söylediği 7’nci ayla 2021 sonuna kadar bu uygulaması var. Onun dışında n katsayılarıyla ilgili bir çalışması var. Sizin bu tür alt yüklenicilerle aranızda nasıl bir ilişki var? Bu alanda hani “İş yapamıyorum, iade ediyorum.” Çünkü orada kararnameye göre yüzde 15’in altında kalırsa feshediyor, yüzde 15’in üzerinde feshedemiyor. Yani bu manada nam ve hesabına yaptırdığınız firma var mı? Fiyat farkı talebi ne kadar? Yani bunun bize maliyeti ne kadar, bundan dolayı kuruma gelen yükler ne kadar? Bunlarla ilgili detaylı bilgi vererseniz memnun oluruz.

Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Ümit ediyorum, gelecekte daha yüksek üretim rakamlarıyla, ton başına düşen maliyetlerinizin daha minimize edildiği raporlarla burada beraber oluruz. Çünkü kurum kâr ediyor; normal, elindeki bütün alanları tahsis edince onlar çıkarıyor, onlar işliyor, onlar enerji üretiyor biz de payımıza düşeni alıyoruz. Bunun ciddi oranda yükselmesi lazım. Tekrar, bu redevans miktarları, bölgesel farklılıklar mı gösteriyor veya da randımana göre mi bu rakamları belirliyorsunuz? Bu redevans miktarlarını neye göre belirliyorsunuz? Hangi rakamlarda bunları verdiniz? Yıllara göre nasıl bir eskalasyon uygulaması yapıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Şimdi söz sırası, Sayın Yavuzylmaz’da.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli yönetim kurulu üyeleri, Sayıştayın temsilcileri ve milletvekili arkadaşlar; Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun denetimine hoş geldiniz.

Şimdi denetim diyorum ama nasıl denetim? Aslında, maalesef, kurumu tam olarak denetleyemiyoruz çünkü teknik olarak denetlememiz imkânsız. Şimdi, neden imkânsız, o kısmı anlatayım. Şimdi, TKİ Genel Müdürlüğünün redevans yöntemiyle çalıştırdığı çalışan sahaları var, değil mi? Kaç tane var? 18 tane. 10 tanesini, bakın, 10 tanesinin 2'sini hissesinin de bulunduğu, ortağı olduğu firma, şirket aracılığıyla aslında işletiyor. Bir tanesi KİAŞ; Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun yüzde 48 payı var burada; aman yüzde 50 olmasın zaten, yüzde 50 olursa Sayıştayın denetimine giriyor, aman yüzde 48, oraya kadar gelmiş. Yüzde 48 hani, yüzde 40 da değil yani yüzde 48! Bir diğer ortağı olduğu şirket, Yeni Anadolu Madencilik. Onda da ne kadar? Yüzde 18. Şimdi, ne yapmış? 18 tane maden sahasının 10 tanesini bu 2 şirkete yani Sayıştayın denetim alanına girmeyen bu 2 şirkete ihaleyle mi vermiş? Var mı ihale? Yok. İhale yok, nasıl vermiş? Sözleşme imzalayarak vermiş. Peki, bu şirketler ne yapıyor? Onlar da kendilerini herhangi bir alın teri dökme mecburiyetinde hiç hissetmiyorlar ve titan zincirini kurmaya başlıyorlar. Ne yapıyor? O da gidiyor “Ben artık özel bir şirketim, özel şirketin tabii olduğu kanunlara tabiyim. Benim ihale yapmama gerek yok.” diyor. O da istediği gibi sözleşme imzalayarak işi veriyor. Onun verdiği işi alan şirket de diyor ki: “Ben de özel şirketim, benim de ihale yapmama gerek yok. Ben de uygun gördüğüm bir şirkete işi veririm.” O da veriyor; güzel. Ve böylece saadet zinciri oluşuyor. Dolayısıyla da TKİ aslında işin en başında ihale ederek neticede sahada işi yapan şirkete verebileceği bir maden sahası işletmeciliğini birkaç kademedeki araya giren -benim tabirimle komisyoncu- şirketlerle daha maliyetli hâle getiriyor. Sonuç? Sonuç, gelir kaybı. Nasıl gelir kaybı? Şimdi, tabii, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ciddi zarar etse burada milletvekilleri hep birlikte “Burada büyük bir zarar var. Niye kurum zarar ediyor? Kurum zarar etmemeli.” diyecek. Ama bu da nasıl ayarlandıysa... Örnek olarak kurumun 2020 yılı bilançosu ve 2020 yılındaki kârı, bu devasa kurumun kârı 2 milyon 925 bin 641 lira. Kârı bu kadarlık, bu kadarlık. 2021 yılı kârı zararı nedir Sayın Genel Müdürem?

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – 323 milyon.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 323 milyon. Yani KİT Komisyonuna teşekkür etmek lazım ki özellikle de Cumhuriyet Halk Partisine tabii, bu piyasa takas fiyatından kaynaklı termik santral kurma şartlı redevans sahası tahsisinden para geri döndürülmemiş olsa -yani Sayıştayın da bu konuda tabii çok katkıları var- 2020 de zarar, 2021 de zarar, 2022 de zarar gidecek yani. Böyle de bir durum var ortada.

Şimdi, niye bunu söylüyorum? Bu, piyasa takas fiyatıyla ilgili dönüşüm, ondan vazgeçilerek ÜFE'ye dönüşmesi öyle kolay olmadı. Yani ben kendim alt komisyonuna girdiğim toplantıda dönemin genel müdürü çok iddialıydı, dedi ki: “Hayır, uygulama normaldir.” Savundu bunu ve dedi ki: “Eğer piyasa takas fiyatına geçilmeseydi kurum asıl o zaman zarar ederdi.” Bunu yaşadık. Ve bulgu atlanmak üzereyken ben tekrar döndüm dedim ki hayır, ben de bir mühendisim. O zaman piyasa takas fiyatının formülünü bana verin dedim, alt sekmelerinin hepsini teker teker çalışacağız. Bakalım, ÜFE mi, piyasa takas fiyatı mı? Neticede, bulgunun üzerinde daha çok duruldu, edildi, yapıldı vesaire ve süreç böyle devam etti, etti, etti. Yani ne Sayıştay ne milletvekilleri belli ki bu konunun peşini bırakmayacaktı ve bırakmadı. Siz de göreve geldiğiniz andan itibaren bu konudaki ilk sözleşmenin hükümlerinin başka,

daha sonra usulsüz bir Genel Müdür onayıyla birlikte, sözleşmenin koşullarının değiştirilmesiyle birlikte aslında eşit rekabet koşulları dâhil olmak üzere bu tahsisle ilgili sürecin akamete uğratıldığının tespitinden hareketle bu geri dönüşüm sağlandı.

Şimdi, sevgili AK PARTİ Milletvekilimiz yine konuyu aman biraz daha piyasa takas fiyatı konunun içine acaba nasıl girebilir? Bu işi nasıl değiştiririz, nasıl dönüştürürüzün hesabını tutmaya yapmaya başladı. Sayın Vekilim, iktidardasınız, enflasyonu siz düşük tutacaksınız. ÜFE yüksek olmayacak o zaman. O zaman da yatırımcı ve özel sektör girişimcisi sürecin istikrarına güvenerek gidecek, hangi yatırımı yapacaksa yapacak, hangi ihaleye girecekse girecek ama o imzaladığı sözleşmenin hükümlerinin bir iki yıl içinde yüzde 100, yüzde 200; böyle değişebileceğini düşünmeyecek; durum bu. Yani sizin oradaki vazifeniz başka ama zaman kalmadı, seçim yaklaştı, artık sizin de yapacağınız bir şey yok dolayısıyla bu düzenlemeleri biz yapacağız, Türkiye’deki enflasyonu da biz düşüreceğiz. Kimse de garip garip hesaplamalar, formüller yaparak böyle yamalı bohça enerji politikası oluşturmak zorunda kalmayacak.

Şimdi, benim size sormak istediğim şey şu: Şimdi, redevans yöntemiyle çalışılan 18 tane saha var. 10 tanesi de KİAŞ ve yeni çeltiğe tahsis edilmiş ve yani bunlardan 1 tanesi mesela 2053 yılına kadar tahsis edilmiş. Hani böyle zaman zaman vizyon, hedef planlar oluyor; hani, işte, hedef 2019, hedef 2023. Böyle, hedef 2053 yani 2053’e kadar tahsis edilmiş. Kime? Yeni Anadolu Madencilige tahsis edilmiş. Şimdi, siz bu sahaları tahsis ederken belirli bir redevans bedeliyle tahsis ediyorsunuz. Sonra bakıyor musunuz yani bu şirket alt yüklenicilerine ne kadar tutarla bu sahaları o da redevans bedeliyle veriyor?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Firma, Kurumun kendi firması.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, değil Vekilim. Yüzde 48’i Kuruma ait, yüzde 18’i Kuruma ait; dolayısıyla, Sayıştay denetiminde değil.

Dolayısıyla “Bu KİAŞ ve Yeni Anadolu Madencilige verdiğiniz redevans bedelleri nedir?” diye sormuştum, onun yanıtı geldi. Onun güncel tutarlarını soruyorum önce ve rakamda bir artış var mı veya uyguladığınız bir teşvik kapsamında yine ödediğiniz tutarlar var mı? Yani redevans bedeli düşük görünüyordur da veya bir rakam görünüyordur ama siz arka kapıdan başka ödemeler yapıyorsunuzdur şirketlere. Dolayısıyla, biz, TKİ’nin ne kadar toplam gelir elde edeceğini, ne kadarından mahrum kaldığını, feragat ettiğini göremiyor olabiliriz verdiğiniz listede.

Diğer taraftan, bu KİAŞ, Yeni Anadolu Madencilik niye kendileri yapmıyor? Yani sizden alıyorlar da işi niye kendileri kendi personelleriyle ama kendi organik personelleriyle... Yani başka bir şirket iş yapıp da SGK girişlerini, işte, yok, KİAŞ üzerinden yaptı, Yeni Anadolu Madencilikten yaptı; onu sormuyorum. Ya, o sorduğum şey, neden gerçekten kendi organik çalışanlarıyla birlikte bu maden sahalarını işletmiyor? Madem işletmeyecek KİAŞ ve Yeni Anadolu Madencilik’in TKİ ve işi yapacak firmanın arasında ne işi var? Neden oradan kendisi bir gelir elde ediyor ve bu gelirden TKİ mahrum kalıyor? Bunu soruyorum. Yani KİAŞ’ın ve Yeni Anadolu Madencilik’in bu sahaları hangi rakamlarla başka şirketlere verdiğini ve o rakamlarla işlettiğini soruyorum. Siz işin fizibilitesini yapmakla sorumlu olduğunuz için aynı zamanda... KİAŞ’ın bir alt yükleniciye işi vermesi değil sadece, aynı zamanda bir alt yükleniciye verip o alt yüklenici de başka bir alt yükleniciye verdiyse yani sahada hangi şirket işi yapıyorsa yapan o son şirketin hangi redevans bedelini ödeyerek yaptığını istiyorum. Böylece TKİ’nin aradaki gelir kaybını tespit etmiş olalım.

TKİ, çok büyük bir kurum, güçlü bir kurum; personel kadrosuyla, araç gereciyle birlikte, bütçesiyle birlikte çok devasa, kritik, Türkiye için çok önemli bir kurum ama redevans sahalarını, böyle garip, anlaşılabilir bir şekilde, kendisinin de küçük ortağı olduğu 2 şirket üzerinden, âdeta o şirketlerin hüllesi yoluyla başka şirketlere bu sahaları veriyor. Bunun sizden bir açıklamasını istiyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Deniz Bey, toparlarsanız sevinirim, on dakikayı geçtik.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle mi? Peki, hemen toplayayım o zaman.

Aynı zamanda da TKİ bu sahaları neden kendisi işletmiyor? Diğer sorum da bu. 2 yöntem var: Ya bir şekilde sahayı ihale edecek en düşük fiyata -ama tabii, iş sağlığı güvenliği çerçevesinde tedbirleri alan şirkete yaptıracak ve buradan kâr edecek, gelir elde edecek- veya kendisi işletecek. Niye TKİ kendisi işletmiyor? Bunu da bu 18 tane redevans sahası için ayrı ayrı bu konuyla ilgili açıklamanızı... Neden TKİ işletmiyor ve aynı zamanda buraları da nihayetinde siz hangi redevans bedeliyle bu şirketlere verdiniz ve özellikle KİAŞ ve Yeni Anadolu Madencilik de hangi redevans bedelleriyle bu işi başka şirketlere yaptırıyor?

Teşekkür ediyorum.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Ben teşekkür ediyorum.

Şahsıma dönük satışmanın cevabını Başkan olduğum için şimdi vermeyeceğim, ben de söz alınca cevaplandıracağım bu hususu.

Şimdi, söz sırası Sayın İrfan Bey’de.

Buyurun Vekilim.

İRFAN KARTAL (Van) – Sayın Başkan, çok kıymetli TKİ ve diğer kamu kuruluşlarının mensupları; hepimiz hoş geldiniz. Toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Ben özellikle seçim bölgesi Van’daki 2 linyit sahası üzerinde bilgi edinmek istiyorum. Van Erciş Zilan linyit sahasına ait bilgilerden, 1965 yılında, değişik senelerde 35 adet sondaj yapılmış ve bu Erciş’te açık çalışma, açık işletme olarak 1 milyon 275 bin ton kömür üretilebilir rezervi bulunmuştur. Bu sahada kömür üretimine geçilmesini tekrar düşünüyor musunuz? Burası bölgeye büyük bir ekonomi ve istihdam sağlıyordu, 400 kişi çalışıyordu bu Erciş Kömür İşletmesinde. Buna acaba maliyet açısından mı son verildi, güvenlik açısından mı son verildi? Kömür stratejik bir şey, biz dışarıdan ithal ediyoruz. Acaba bizim bölgemizdeki bu çalışmalarda hedefiniz nedir, ne gibi çalışmalar yapacaksınız, onu merak ediyorum.

Bir de Van Şahmanis linyitleri, bu da açık sahada çalışılan bir sahadır. Burada 8 milyon 500 bin ton civarında muhtemel üretilebilir bir kömür rezervi hesaplanmış.

Bunların 2’si de bizim bölge için tekrar belirttiğim gibi önemlidir. Ben 17/2/2021’deki konuşmamda da bunları tekrar dile getirmiştım. Bu konu bizim için önemli, bizim bölgenin ekonomisinde maalesef sıkıntılar yaşanmaktadır. Ben bu 2 konu hakkında bilgi edinmek istiyorum.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Kartal.

Şimdi, söz sırası Sayın Sertel’de.

Buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, ben bazı sorular soracağım. Bir konuda tekrara düşebilirim, o da sosyal yardımlaşmadan dağıtılan kömür miktarıyla ilgili; onun dışındakiler sizin bana yazılı olarak da yanıt vermeniz gereken konular. Yazılı yanıt verirsiniz zaten ayrıntılı verirsiniz umarım.

Kurum, 2017 yılında 173 milyon lira zarar ediyor, 2018 yılında 199 milyon lira kâr ediyor, sonra, 2019 yılında 101 bin lira kâr ediyor, 2020 yılında ise 2,9 milyon TL kâr ediyor. Bu kâr ve zarar oranlarında bir inişli çıkışlı durum var yani 199 milyon kârdan 101 bin liraya düşüyorsunuz. Diğer yıllarda yapılmayıp 2018 yılında yapılan işin adı neydi? Yani 199 milyon lira kâr ettiniz de 2018 yılındaki kâr oranını neye borçlusunuz? Yani yüksek bir kâr çıkıyor. Sonraki yıllarda kâr ve zarar oranında meydana gelen agresif değişimleri merak ediyorum. 2021 yılını merak ediyorum tabii yani 2021 yılı, Sayıştay raporlarında yer almıyor ama siz, bize onu da açıklarsınız.

Şimdi, raporda zarara gerekçe olarak “Termik santrallere yapılan satışlardan ton başına 34 lira 22 kuruş, sanayi sektörüne yapılan satışlardan ton başına 70 lira 74 kuruş, ısınma sektörüne yapılan satışlardan ton başına 21 lira 3 kuruş, sosyal yardımlaşma kapsamında yapılan satışlardan ise ton başına 14 lira 1 kuruş zarar edilmesi.” deniliyor. Buna karşın Millî Eğitim Bakanlığına ve bağlı okullara yaptığınız satışlardan da ton başına 6 lira 5 kuruş kâr ettiğiniz vurgulanıyor. Bu saydığım kurum ve kuruluşların hepsine aşağı yukarı zararına satış yapıyorsunuz ancak sadece okullara yapılan satıştan kâr ettiğiniz anlaşılıyor. Yani kömürü az geldiği ve bütçe verilmediği için hiç ısınamayan okullar da vardır mutlaka, onlara neden sübvansiyonlu olarak vermiyorsunuz, onu sormak isterim.

Bir de yani Deniz Yavuzylmaz bu konuya değindi ama ben de sormakta yarar görüyorum. Üretim dağılımında dikkat çekici olan, kurumun kömür üretim faaliyetlerinin yüzde 74,9 gibi büyük oranda yüklenici marifetiyle yapılıyor olması söz konusu. Yani toplam üretiminizin yüzde 25’ini kendi personelinizle, yüzde 75’ini ise başka firmalarla yapıyorsunuz. Yani tıpkı TRT’nin dış yapımlara para aktardığı gibi sizin de özel sektöre para aktardığınız görülüyor. Bu, büyük bir fark değil mi? Yani üretimimizin yüzde 75’inin özel sektör eliyle gerçekleşmesinin nedeni nedir? En azından yüzde 75 üretimi siz kendiniz yapsaydınız, kalan yüzde 25’i özel sektöre yaptırsaydınız kurumun kâr zarar tablosunda değişiklik olur muydu, özel sektöre yaptırmak daha mı kârlı size göre; onu öğrenmek istiyorum.

Türkiye Taşkömürüne de sormuştum, size de başlangıçta sormuştum ama onu bir yazılı olarak yanıtlamanız için de tekrar soruları toparlayarak sorayım: 2003 yılından beri devam ettirilen kömür dağıtımı var yurttaşlarımıza, yoksul ailelere. Hangi yıl, ne kadar kömür verildi demiştim, bu son yılları kapsayan 2021’i öğrenmek istiyorum. Son üç yılda dağıtılan kömür miktarında bir durumu istiyorum. Kurum tarafından verilen kömürlerin maddi olarak karşılığını ve proje başladığı günden bu yana fakir aileler için hangi yıl, ne kadar kömür dağıtımı yapıldı, yıllar itibarıyla dökümünü istiyorum. Dağıtılan kömürler nedeniyle kurumun görev zararını Hazine karşılıyor mu yani size o konuda desteği var mı, onu öğrenmek istiyorum. 2022 ve 2023 yılında da kömür dağıtımı devam edecek mi? İlk konuşmamda söylediğim gibi azalarak mı devam edecek, o konuda bir öngörünüz var mı?

Kurumun bir de kozmetik sektörü macerası oldu yani bu bizim geçtiğimiz toplantılarda, sizden önceki Genel Müdür zamanında, ondan önce bu konuyu gündeme taşımıştık Mustafa Tuncer’le beraber, sormuştuk da... Bu Kurum kömür yan ürünü olarak hümkik asitten kozmetik üretimini konu alan ama uzmanlık alanına girmeyen kozmetik ve kişisel bakımda “Elegance” isimli bir kozmetik marka oluşturmuş ve bu sektöre girmişti. Kurum kendi bünyesinden yapmış olduğu harcamalar hariç 2016, 2017 ve 2018 yıllarında bu ürünü üretmek için “danışmanlık” adı altında 2,2 milyon lira bir harcama yapmıştı. Yine, bu kozmetiğin üretilmesi amacıyla “Genius Reklamcılık” isimli bir firmayla da 4,7 milyon liralık bir bedelle sözleşme imzalanmıştı. Bu sözleşmeye göre ve ambalajdan kaynaklanan

ücretleri, stant ve görsellerin ücretleri de yine ödemeyi üstlenmişti. Bütün bu masrafların yanında, Sayıştay raporunda, 2018 yılı itibarıyla 48.500 adet ürünün yüzde 40'ının son kullanım tarihinin Eylül 2018'de dolduğu, geriye kalan yüzde 60'ın ise 2019 yılı Nisan ayında dolacağı belirtiliyordu. Dolayısıyla, TKİ kendi alanında olmayan bir işe girmişti ve milyonlarca lira para harcamıştı; ürünler üretilmiş, bu ürünler de satılmadan depolarda kalmış, sonra da bozulmuştu.

Şimdi, ben son noktayı merak ediyorum yani bu markayla ürettiğiniz ürün piyasada mı, üretime devam ediyor musunuz, çekildiniz mi? Eğer ürün devam ediyorsa, ürün piyasada ise bugün itibarıyla kurumun üretim ve satışları hangi noktada? Bu “Elegance” isimli kozmetik markasını oluşturma sürecinden bugüne danışmanlık firmalarına verilen ücretler de dâhil olmak üzere toplamda kaç para harcadınız? Son kullanma tarihinde, 2019 yılındaki 48.500 ürünün akıbeti ne oldu, bunları imha mı ettiniz, yoksa dağıttınız mı, ne yaptınız; merak ediyorum. O dönem 4,7 milyon TL ödediğiniz bahse konu danışmanlık firmasıyla çalışmanız devam ediyor mu, ediyorsa bu firmalara günümüz itibarıyla yıllık ödeme tutarınız nedir?

Benim sorularım bu kadar. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah, her şey daha, daha da güzel olacak, hep beraber göreceğiz, her şey daha da güzel olacak.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ederim Sayın Sertel.

Şimdi söz sırası Sayın Durmuşoğlu'nda.

Buyurun.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Türkiye Kömür İşletmelerinin Sayın Genel Müdürü ve yönetim kurulu üyeleri, Sayıştayımızın, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri; öncelikle toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Ülkemizin millî enerji ve maden politikası doğrultusunda enerji ihtiyacını karşılamak üzere enerji ham maddelerini etkin ve verimli bir şekilde aramak, üretmek, temiz kömür teknolojilerinin uygun olarak kullanımlarını sağlamak ve stratejik öneme sahip ikincil ürünleri elde etmek misyonu çerçevesinde Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün çalışmalarını takdirle karşıladığımı belirtmek istiyorum. Ülkemizin cari açığını azaltmaya katkıda bulunmak, sürdürülebilir madencilik politikası çerçevesinde kaynaklarımızın daha etkin ve verimli kullanılması stratejisiyle faaliyetlerini yürüten TKİ, kömür endüstrisinde uluslararası rekabet edilebilirliği olan bir kuruluş olmak için altmış yılın üzerindeki deneyimiyle daha yüksek hedeflere ulaşmak için çalışmalarını sürdürmektedir.

Dünya enerji talebinin karşılanmasında en önemli üç kaynaktan biri olan kömür petrolden sonra 2'nci sırada yer almaktadır. Sadece elektrik üretiminde değil, sanayi alanında en önemli girdilerden biri olan kömürün etkili ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması büyük önem arz etmektedir. Ülkemiz yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından çok zengin bir ülke. Bugün savunma sanayisindeki teknolojik ürünlerin hemen hemen tamamında nadir toprak elementleri kullanılmakta. Bu kapsamda kömür de içerdiği değerli mineraller açısından son derece önemli kaynaklardan biri. Özellikle termik santrallerde yakılması sonucu çıkan küllerde bulunan nadir toprak elementlerinin kazandırılması için yapacağınız çalışmaları desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Emisyona yol açmadan, çevreye dost bir şekilde kömürün ekonomiye kazandırılmasına imkân sağlayan ve bakanlıklarımızca yürütülen AR-GE çalışmalarının arttırılmasının son derece önemli olduğunu düşünüyorum. TKİ'nin bu kapsamda yapacağı çalışmaların önemine de dikkat çekmek istiyorum. TKİ olarak, üretim faaliyetlerinin sonlandırıldığı alanlar ağaçlandırılarak çevre bilinciyle doğaya olan sevgimizi perçinlemek amacıyla

gerçekleştirilen ağaç dikimi, lavanta fidesi dikimi, zeytin ağacı dikimi, ülkemizin orman varlığının artırılması ve ormanların sürdürülebilir kullanımıyla ilgili beklentilerin karşılanması amacıyla yapılan çalışmaları da takdirle karşılıyorum.

Sözlerime son verirken Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde milli enerji ve maden politikaları stratejimizi emin adımlarla uygulamaya devam edeceğiz diyor, TKİ Genel Müdürlüğünün tüm çalışanlarını ve yöneticilerini tebrik ediyorum. Bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diliyor, çalışmalarınızı yakından takip edip destekçiniz olacağımızı da bilmenizi istiyor, teşekkür ediyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Durmuşoğlu.

Söz sırası Sayın Tuncer’de.

Buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benim de geneli üzerinde bazı sorularım olacak, bunların cevaplandırılmasını istirham edeceğim.

Türkiye Kömür İşletmeleri 2020 yılında 19,2 milyon ton tüvenan kömür üretimi yapmıştır. Bu üretimin yüzde 47’si açık ocaklardan, yüzde 53’lük kısmı ise yer altı ocaklarından sağlanmıştır. Bu miktarlar, 2019 yılının yüzde 85’i oranında, 2020 yılı programının da yüzde 93’ü oranındadır yani hem programın hem de bir önceki yılın altında bir üretim yapılmıştır. 2020 yılı tüvenan kömür üretiminin yüzde 25,1’i olan 4,8 milyon ton Kurumun kendi olanaklarıyla ve kalan yüzde 74,9’luk kısmı olan 14,4 milyon ton ise yüklenici marifetiyle gerçekleştirilmiştir. Benim bu üretimin dağılımında dikkat çektiğim nokta, Kurumun kömür üretim faaliyetlerinin yüzde 74,9 gibi çok büyük oranda yüklenici marifetiyle yapılır hâlde olmasıdır. Kurum, çıkarttığı kömürlerin, gerek yer altı gerekse yer üstü ocaklardan çıkarttığı kömürlerin yüzde 75’ini kendisi değil, taşeron veya hizmet alımı nedeniyle başka firmalara, özel sektöre yaptırmaktadır, hatta Kurumun kuruluşlarından olan ELİ’nin 2020 yılı tüvenan kömür üretiminin tamamı özel sektör eliyle yaptırılmıştır. Yani ELİ ocaklarında kurumun kendisi hiçbir şekilde kömür çıkarmamış, bunu da tamamen özel sektöre yaptırmıştır.

Buradaki sorum şu: Kurum yavaş yavaş yer altı ve yer üstü ocakların işletilmesini bırakmak mı istiyor, bunu özel sektöre devretmek mi istiyor? Çünkü şu an fiiliyattaki uygulaması ve gerçekleşmesinde bunu fiilen özel sektöre bırakmış Kurum, ileride bunu tamamen mi özel sektöre devretmek istiyor; bunu öğrenmek istiyorum.

Bir diğer sorum: 2020 yılına başlarken çevre mevzuatına aykırılık nedeniyle Soma ve Tunçbilek’teki 2 tane termik santralin üretimi durdurulmuş, hatta bu da Kurumun kömür satışlarında aleyhe sonuçlar doğurmuş. Biz, bu termik santrallerin yani âdeta bir gecekondu yapılırlar gibi yapılmasına hep karşı çıkmıştık. Hatta benim seçim bölgem olan Amasya’da Yeni Çeltek Kömür İşletmesinin oraya da bir termik santral kurulması planlanmıştı ama haklı gerekçelerimizle onu anlattık ve nihayetinde de o yanlıştan vazgeçilmişti. Bakın, bu Soma ve Tunçbilek’teki termik santraller de -aynı bizim söylediğimiz gibi- kurulduktan belli bir süre sonra sırf para kazanmak amaçlı, daha fazla para kazanmak amaçlı doğayı kirletmeye devam etmişler ve neticesinde mevzuata aykırılıkları tespit edildiği için kapatılmış. Burada benim öğrenmek istediğim, çevreye verdiği aykırılıklar nelerdi? Yani ne tür bir hava kirliliğine sebep olmuşlardı, neyi iyi yapmamışlardı da doğaya zarar vermişlerdi? Bunu öğrenmek istiyorum.

Yine, bir diğer sorum. 2020 yılında kurum, 7 adet termik santral kurulumu şartlı -2 adedi şu an devreye girmiş- 16 adet kömür üretimi üzerinden gelir payı ödenen standart linyit kömürü sahasına ait ve 4 adedi de -1 adet termik santral kurma şartlı- asfaltit sahasına ait olmak üzere toplam 27 adet redevans sözleşmesi yapmış ve bu 27 adet redevans sözleşmesi hâlihazırda yürürlükte. Bu 27 adet

redevans sözleşmesinin şartları neler, süreleri nedir? Ve “2’si faaliyete geçti.” deniyor, geriye 5 tane daha termik santral kurulması gündemde. Bu 5 termik santral kuruldu mu, faaliyete geçti mi veya hangi aşamada? Bunları öğrenmek istiyorum.

Bir diğer sorum kurumun kâr zararlarıyla ilgili: Türkiye Kömür İşletmeleri 2019 yılında 101 milyon lira kâr etmiş ama 2020 yılında bu kâr sadece 2,9 milyon liraya düşmüş yani 2019’da 101 milyon lira kâr etmişken, 2020 yılında, bir yıl sonra, sadece küsuratı atarsak 3 milyon lira kâr etmiş. Dolayısıyla 98 milyon liralık bir kâr azalması gerçekleşmiş. Satışları da aynı şekilde, 2019’da 18 milyon 218 bin 422 ton satış yapmışken 2020 yılında 13 milyon 583 bin 711 ton satış gerçekleştirmiş. Burada sorum şu: 2019’a göre 2020’de kârdaki 98 milyon azalmanın, düşüşün kaynağı nedir? Ya, kurum -soruyu daha net duruma getireyim- bazı yerlere, termik santral olur, başka yerler olur, zararına satışlar mı yapıyor? Yani zararına satışlar yapıyorsa bu kurumun ton başı ettiği zararlar nedir? Hem satış yaptığı yerler nelerdir hem de satış yaptığı yerlere verdiği kömürdeki ton başına zararı nedir? Bunları da öğrenmek istiyorum.

Bir diğer sorum: Yine, bundan Atila Sertel Vekilim de bahsetti, sosyal yardımlarda verilen kömürlerdeki büyük azalmayla ilgili. Ben, başka bir pencereden oraya gelip soruyu sormak istiyorum. Kurum, Manisa-Soma ve Kütahya-Tunçbilek ile Çan 2 termik santrallerine kömür satıyor, sattığı kömür bedellerini alamıyor, alamayınca yine -sağ olsun Sayıştay yetkililerine de teşekkür ediyorum-Sayıştay yetkilileri bu hususu ortaya çıkardıktan sonra bu 2 termik santralle görüşmelere başlanıyor ve protokol yapılıyor, protokol kapsamında da borç yapılandırılıyor. Protokol kapsamında yapılandırılan borç ödenmeye başlıyor, aksamalar oluyor ama en önemli aksamaya 2019 yılında yapılandırılan borç nedeniyle, bu sefer bu 2 termik santral 2020 yılında kullandıkları kömürün parasını da ödemiyor. Benim Sayıştay raporundan anladığım bu ve bu şekilde Türkiye Kömür İşletmeleri ciddi bir sıcak para girişinden oluyor ve kendi giderlerini karşılayabilmek, kurumu çevirebilmek için bu sefer dış kaynağa yani banka kredisine ihtiyaç duyuyor. Bu da kuruma ekstra bir faiz vesair giderleri yüklemek demek. 2020 yılında oluşan borç, 2021 yılındaki borç bu 2 termik santralin ve 2019’da yapılan protokol kapsamındaki borç ödeniyor mu? Bakiye alacağınız nedir? Temerrüde düşmüş alacağınız var mıdır? Ayrıca hâlen bu termik santrallerle ilgili kömür vermeye devam ediyor musunuz? Bunlara verdiğiniz kömürde ton başına ne kadar zararına satış yapıyorsunuz? Bunları öğrenmek istiyorum. Bir de sosyal yardımlarda kullanılan kömürün dağıtılmasındaki o büyük yarı yarıya azalmanın sebebi, bu 2 termik santrale verilen kömür ve bedelini almamak olabilir mi? Bunun cevabını istiyorum.

Bir diğer, son sorum: Daha önce söz aldığım da bahsetmiştim ama unutmuşum. Bu Soma Kömür İşletmeleri AŞ’den olan alacağınız şu an herhâlde iflas masasında. Bu Soma AŞ’nin iflas masasındaki durumu nedir? İflas masasına getirilmiş olan, kaydedilmiş olan maddi mal varlıkları, nakdi mal varlıkları nelerdir? Kurumun, iflas masasındaki o alacak cetvelindeki sırası kaçtır? Kurumun, o Soma AŞ’den alacağını iflas masasından alma şansı var mıdır? Ayrıca bu kurum sizden aldığı paralarla İstanbul’da -yanlış hatırlamıyorsam- 2 tane gökdelen dikti. O gökdelenler şu an iflas masasında mıdır, iflas masasına katkı sağlamış mıdır, yoksa o gökdelenler iflas masasının kapsamı dışında mıdır? Bunları cevaplandırırsanız memnun olurum.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sayın Genel Müdürüm, kurumun içinden gelen, başarılı bir insansınız. İnşallah yolunuz bu şekilde de devam eder diyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Herkese kolaylıklar, iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer. Buyurun Sayın Şatiroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Günün son konuşmacısı olarak kısa tutacağım konuşmamı.

Kömürün öneminden bahsetmek istiyordum. Tabii ki, bahsedeceğim ama sözümün başında da maddedeki görüşlerimden dolayı Sayın Yavuzylmaz'ın eleştirisi oldu, önerdiğim formüllerin tuhaflığından bahsetti.

Şimdi, şöyle izah etmek gerekir: TKİ tarafından yapılan enerji üretim kurma amaçlı olsun veya üretim amaçlı olsun redevans ihalelerinde o zaman enerji borsası yoktu Türkiye’de yani bir EPIAŞ kurulmamıştı, “piyasa takas fiyatı” kavramı yoktu. O tarihlerde bir enstrümanla yani enflasyonla yola çıkıldı. Tabii, ihaleye bağlandı. Bu ihale şartlarında bu sözleşmenin yürütülmesinden daha doğal bir şey yok. Ama günümüz şartlarına geldiğimizde başka enstrümanlar da geliyor, hayat da değişebiliyor. Dolayısıyla ben Genel Müdürlüğümüze bundan sonraki işlerle ilgili -altını çizerek söylüyorum- bundan sonra yapılacak bir yarışmada, ihalede gerek elektrik enerjisi kurma, elektrik santrali kurma şartlı redevans işlerinde veya kömür üretimi amaçlı redevans işlerinde başka parametrelerin de devreye girebileceğini, belki hiç redevans almadan Bakanlığın uhdesinde elektrik fiyatını en ucuza kim satar yarışması yapılabileceğini ifade etmeye çalışmışım. Herhâlde ben eksik, tam anlatamadığım için Deniz Bey böyle bir eleştiri getirmişti.

Şimdi, değerli üyeler, kıymetli arkadaşlar; tabii, kömürün önemi oldukça fazla. Az önce Türkiye Taşkömürü Kurumunda da sayın muhalefet milletvekillerimiz de çok değerli görüşlerini beyan ettiler, öneminden bahsettiler. Şimdi, elektrik üretimimizin yüzde 14'lük kısmını biz Türkiye olarak... Mesela geçen sene yüzde 15 üretmişiz, elektrik üretiminde yerli kömürün payı. Bir önceki yıl da benzer oranlardaydı. Mesela doğal gaz üretiminde bir önceki yıl yüzde 22 oranında doğal gazla elektrik üretirken 2020 yılı sonu itibarıyla, 2021 sonu itibarıyla bu oran yüzde 32'ye çıktı, Neden? Kuraklık yaşandı. Keşke yerli kömür miktarımızı artırsaydık da bunu ithal doğal gaz yerine yerli kömürle kullanma imkânımız olsaydı.

Tabii, kömürün bugün önemi var, yarın var ve kısa vadede önemi var. Şimdi, teknolojik gelişmeler o kadar hızlı ve baş döndürücü bir mahiyette geliyor ki on beş-yirmi yıl sonra elektrik üreten sistemde ne olacağını kestiremiyoruz yani bugün kömürle ürettiğimiz santralleri belki on beş, yirmi yıl sonra görmeyeceğiz bile. Biliyorsunuz, Batı terk etmişti çevreci yaklaşımlardan dolayı ama doğal gaz sıkıntısından dolayı kömüre tekrar dönmek zorunda kaldılar ama teknolojik gelişmeler yeni üretim tekniklerini beraberinde getirecek. Bunlardan bir tanesi, depolama teknikleri yani yenilenebilir kaynaklara dayalı hem biz hem dünya belki o kadar çok rüzgâr ve güneş santrali kuracağız ki gündüz ürettiğimiz fazla fazla enerjileri depolayacağız, tabii depolamanın teknolojisinin gelişmesi, ekonomik olarak bizde bulunması şartıyla depolayacağız ve gece sisteme vereceğiz; belki de on beş, yirmi sene sonra kömür santralinde kömür yakmak zorunda kalmayacağız veya diğer tüketim noktalarında. Bu anlamda kömürün bugün önemi çok fazla ama bir taraftan da bakıyoruz, bugüne kadarki enerji yatırımlarında yabancı kaynaktan kullandığımız krediler ki Dünya Bankası kaynaklı olsun, Avrupa Birliği kaynaklı krediler olsun bu yabancı kuruluşlar kömür santralleriyle ilgili projelere artık hiçbir kaynak vermiyorlar; bu, yine tamamen kendi yerli bankalarımızla yapacağımız bir iş hâline geliyor. Doğrusu bu anlamda da bunun önemini ifade etmek istiyorum kıymetli arkadaşlar.

Tabii, bu gerçeklerin ışığında bu kömürü önümüzdeki on yıl, on beş yıl, belki de yirmi yılda çıkarmak, işlemek ve ekonomiye kazandırmak zorundayız. Yerli işçimiz çalışıyor, yerli üretim yapıyoruz, ithalata bağımlılığımızı azaltan bir unsur olması hasebiyle ki tüm vekiller de bunun altını çizdiler ben de bunun önemini vurgulamak istiyorum. Tabii, bu anlamda sadece biz iktidar partisi

milletvekillerine görev düşmüyor, muhalefet milletvekillerine de bu konuda görev düşüyor. Bu anlamda, yerli kömürün üretiminin artırılması, desteklenmesi, ekonomiye kazandırılması anlamında da desteklerini bekleriz açıkçası.

Yakın zamanda, Enerji Bakanlığı elektrik üretim santrallerinin bazılarında kömür havzalarının bitmesi ve bir kısım kömür havzalarının da zeytinlik altında kalması münasebetiyle bir yönetmelik yayınladı ama Genel Kurulda muhalefet milletvekillerimiz zeytinlikle alakalı, bir zeytin ağacının öneminden öylesine bahsettiler ki Kur'an'dan ayetler verdiler, hadisten örnekler verdiler yani kutsallaştırdık zeytin ağaçlarını, hâlbuki o yönetmelik şu anda kapanma durumuyla karşı karşıya kalan, yerli kömür üretip de yerli enerji üreten santralleri ilgilendiren bir husustu. Benim bu konudaki...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çevre konusundaki siciliniz bozuk, o yüzden.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) - Ben sizin...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben size birkaç tane rant örneği verebilirim.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Ben sizin sözünüzü kesmemiştim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama Sayın Vekilim, Sayın Şatiroğlu konuşmasını tamamlasın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Enerjiyle ilgili, çevreye olan hassasiyetle ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen... Lütfen...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) - Bu konuda, yerli kömürümüzün kullanılması, ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili önümüzdeki süreçte önümüze gelecek olan kanun maddelerinde ben buradaki vekillerimizin Meclis Genel Kurulunda önderlik etmelerini beklerim açıkçası. Dediğim gibi, bu kömürün Türkiye’de ya da dünyada yirmi senesi kaldı, ondan öteye biz küçücük, bir telefon kadar bataryayla belki bu binanın enerjisini gece besleyeceğiz, teknoloji öyle ilerleyecek. Biz görürüz görmeyiz ama biz bugünüme ve yakın geleceğe baktığımızda bunun önemini ifade etmek isterim.

Tabii, çevre kriterleri önemli; ben bu ifadeleri kullanırken çevre kriterlerinden, filtrelerden, tozlardan, emisyonlardan taviz vermekten asla bahsetmiyorum; tabii ki o kriterleri sağlamak kaydıyla elektrik üretmekten, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına uygun kömür üretmekten bahsediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman siz de itiraz ediyorsunuz.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) - Bu anlamda da kömür üretiminde, yerli kömür üretiminde yatırımcıyı özendirecek modellere geçilmesi gerektiği kanaatini paylaşıyorum.

Ben TKİ Genel Müdürlüğümüze teşekkür ediyorum. Sayın Genel Müdürüm, sizlere ve ekibinize teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Rabb'im kazasız belasız işler nasip etsin inşallah diyorum.

Başkanım, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Şatiroğlu.

Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Genel Müdüre vermeden önce, bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum:

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizin sorduğu sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi sayın milletvekillerimizin sorularını yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şırnak asfaltitleriyle ilgili bir soru oldu, içeriğinde radyoaktif madde bulunması ve tüketilmesinin çevreye zararlı olup olmayacağına ilişkin bir soru oldu. Ben şahsım olarak gerçekten AR-GE'ye çok önem veren bir insanım ki geçmiş dönemde AR-GE dairesi kapatılmıştı kurumumda ve gelir gelmez, AR-GE dairesini kurmak oldu ilk icraatım ve “Şu anda AR-GE departmanımızda var gücümüzle çalışıyoruz.” dersek yanlış olmaz. Bizim uhdemizdeki ruhsat sahalarındaki kömürlerin içeriklerinin araştırılması da vardı bu araştırmaların içerisinde. Bu minvalde, Şırnak asfaltitlerini de araştırdık, elde ettiğimiz sonuçlarda radyoaktif maddeler var ancak sınır değerlerin çok altında yani tüketilmesi kesinlikle çevre açısından bir zarar oluşturmayacak, çok düşük PPM mertebesinde, onu paylaşabilirim sizinle.

Ayrıca, Şırnak asfaltitlerinin içerisinde asfaltitlerin kömür olup olmadığıyla ilgili bir soru vardı. Doğrudur, asfaltit, biraz farklı yapıda bir materyaldir, enerji kaynağıdır, petrol kökenli olduğu da doğrudur çünkü oluşumu da onu gösteriyor; bizim de çalışmalarımız o yönde, inşallah, ileride bu anlamda daha güzel çalışmalarımız olacak Şırnak asfaltitlerinin değerlendirmesiyle ilgili, içerdiği maddelerin kazanılması veya daha farklı değerlendirilmesiyle ilgili.

Bir diğer konu: AR-GE dairemizde yapılan, yürütülen faaliyetlerle ilgili bir vekilimizin sorusu oldu. Sadece kömürlerin içeriklerinin araştırılması değil, gerçekten kömür, zor bir süreçten geçiyor; dünyada ve ülkemizde iklim değişikliğiyle mücadele çerçevesinde kömür konusunda yatırım yapılmasının önünde bir hayli engel var, zorluk var, finansal erişim de bunlardan biri. Biz bunların da yani kömürün çevreye olan zararının da minimize edilerek kullanılmasının önünü açacak temiz kömür teknolojileri üzerine çalışıyoruz AR-GE dairesi olarak ki inşallah kısa, orta vadede olumlu sonuçlar alınız diye düşünüyorum.

Kömür ithalatı ve ihracatıyla ilgili bir soru geldi. Geçtiğimiz yıl, 2021 yılında... Şunu belirtmek istiyorum: İthal edilen kömür ile bizim yurt içinde ürettiğimiz linyitlerin kategorileri tamamen farklı yani hem fiziksel özellikleri hem kimyasal özellikleri hem de kullanım alanları bazı yerlerde örtüşse de farklı. Geçtiğimiz yıl yaklaşık olarak 38 milyon ton civarında bir taş kömürü ithalatı oldu ve bunlar ağırlıklı olarak ithal kömür yakıtlı santrallerde tüketiliyor ve yüksek kalorili olmaları nedeniyle de özellikle demir çelik endüstrisinde kullanılıyor, kok eldesinde ve demir çelik fabrikalarında enerji kaynağı olarak kullanılıyor ama büyük bir bölümünün de yine sanayinin diğer dallarında ve ısınma amaçlı da kullanıldığı yerler var ama linyit ithalatımız yok, linyit kullanımımızı tamamen kendi öz kaynaklarımızla karşılıyoruz. Geçtiğimiz yıl yaklaşık olarak 80 milyon ton civarında bir linyit üretimi var ki bunun 32,9 milyon tonunu TKİ olarak biz ürettik. Sanayicimizin ihtiyacını karşılamaya çalışıyoruz, termik santrallerimizin ihtiyacını karşılamaya çalışıyoruz ki bu, sadece bizim işletmelerimizin bulunduğu bölgelerdeki santrallerle sınırlı kalmıyor, imkânlarımız nispetinde ulaşabildiğimiz santrallerimize de kömür beslemeye çalışıyoruz ihtiyaçlarını karşılamak için.

Redevans fiyatlarının neye göre ayarlandığıyla ilgili bir sorumuz geldi vekilimizin birisinden. Şöyle söyleyebilirim: Gerçekten her kömür sahası kendine münhasır özelliklere sahip yani jeolojik koşullarıyla, kimyasal ve fiziksel özellikleriyle, sahip olduğu kalorifik değeriyle farklı özelliklere sahip olabiliyor. Bu da bizim redevans sözleşmelerimizde redevans oranının belirlenmesinde önemli bir etken olarak ortaya çıkıyor, bazı redevans sözleşmelerindeki farklar buradan kaynaklanıyor yani bütün sahalardaki redevans sözleşmelerindeki redevans birim fiyatları ya da redevans payları aynı olamayabiliyor. “Bunu o bölgedeki o rezervlerin özellikleri belirliyor.” dersek yanlış olmaz.

Bu redevans oranlarının -sözleşmeye göre mi- ne şekilde artırıldığına ilişkin bir soru gelmişti. Biz redevans sözleşmelerimizde, fiyat güncelleme modelinde ÜFE ve TÜFE'yi ağırlıklı olarak alıyoruz, genellikle ortalamasını alıyoruz. ÜFE ile TÜFE'nin ortalamasını alarak bir fiyat güncellemesi modelimiz var, genellikle bunu uyguluyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İlk redevans bedeli yanlış belirlendiyse -o ÜFE, TÜFE- o yanlış devam ediyor.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN - Yani ihaleyle belirlenmiş olan ve sözleşmeye dercedilmiş olan bedel ÜFE ve TÜFE oranlarında güncellenerek bir sonraki yıllara taşınıyor ve o şekilde devam ediyor, uygulamamız o şekilde.

Sahaların kendi marifetimizle değil de yatırımcı marifetiyle işletilmesiyle ilgili sorular geldi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teknik olan kısımlara yazılı olarak da yanıt verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Tabii ki Sayın Başkanım; genel olarak değineceğim, diğerlerini yazılı olarak vereceğim.

Kurumumuzun yatırım imkânları çerçevesinde kendi sahalarımızı işletmek istiyoruz ama hem maliyetler açısından hem de yatırım olanaklarımızın elvermediği ölçüde olan ve kurum içerisinde yaptığımız hesaplamalarla özel sektör marifetiyle işletilmesi daha mantıklı olan sahaları biz redevans yöntemiyle işletirebiliyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu hesabı ben talep ediyorum.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Göndeririz Sayın Vekilim, yazılı olarak paylaşırız tabii ki. Yazılı olarak bütün hepsini, burada cevap vermediğim konuları sizinle paylaşırız, Komisyonumuzla.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları aracılığıyla dağıttığımız kömür konusunda bazı sorular geldi, onu da şöyle cevaplayabilirim: Biz Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu olarak her yıl Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kararı çerçevesinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bize bildirmiş olduğu talepler nispetinde ve Hazinesinin de onaylamış olduğu oranlarda dağıtmakla görevli görüyoruz kendimizi ve o oranların çerçevesinde terminimizi yapıyoruz ve dağıtımımızı ona göre yapıyoruz.

Bir diğer soru...

ATILA SERTEL (İzmir) – Azalmayı neye bağlıyorsunuz?

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Azalmayı şöyle yorumlayabilirim ben: Doğal gazın yaygınlaşmasından kaynaklanıyor olabilir ama yani şu anda benim başka bir... Yani ona bağlı olabilir diye düşünüyorum.

ATILA SERTEL (İzmir) – Zenginleşmeye bağlamıyorsunuz.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Doğal gazın yurt içindeki dağıtılması olabilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki Genel Müdürüm.

Karşılıklı soru-cevap şeklinde konuşmayalım lütfen.

ATILA SERTEL (İzmir) – Konu açıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Konuyu zaten sordunuz geçmişte Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Kurumun 2019 ve 2020 yıllarında ve daha öncesindeki kâr ve zarar rakamlarındaki dalgalanmaların nedeni soruldu. Bu da arkadaşlarımdan aldığım bilgiye göre, kâr ve zarar rakamlarındaki dalgalanma o yıllarda TKİ’ye yansımış olan tazminatların ödenmesinden kaynaklı olabilir. Ama bizim geçtiğimiz yıl rakamlarımızın gerçekten iyi olduğunu zaten açılış konuşmamda söylemişim.

Ben şimdilik bu kadarıyla yetineyim, diğer sorulara, müsaade ederseniz, yazılı olarak cevap vereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Ceylan...

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bizim için sorun yok Başkanım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bizim için sorun yok Başkanım. On beş dakika, yirmi dakika dinleriz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel, Sayın Yavuzıylmaz; sizden izin alarak mı vereceğiz yanıtı? Sizden sorun olsa da olmasa da onun kararını verecek olan benim, lütfen yani.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz sizden yanayız Nevzat Bey.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bizim irademize de karışmayın.

Sayın Ceylan, buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkanım, önce bir teşekkür için söz almış bulunuyorum, biraz geç kaldım, usule aykırı ama.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Estağfurullah, buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bölgemizde Çayırhan Termik Santrali var. Çayırhan Termik Santrali özel sektörden devlete geçti bu iki yıl içerisinde. Çok sorunsuz bir şekilde geçiş sağlandı. Gerek işçiler yönünden gerek işletme açısından çok başarılı bir devir süreci yaşandığı için ben Genel Müdürlüğünüzü ve ekibinizi kutluyorum ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Tamamdır Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Ceylan.

Şimdi, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu 2019 yılı bilançosu ve 100.960.784,96 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu 2020 yılı bilançosu ve 2.925.641,42 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2019 ve 2020 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için kısaca size söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ HASAN HÜSEYİN ERDOĞAN – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de toplantının sonunda yine bütün Komisyonu hem şahsım hem de Kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki bu tespitler ve burada konuşulanlar bizim için son derece kıymetli. Çalışmalarımızda bunları dikkate alacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın. Amacımız, gerçekten bütün imkânlarımızla, Kurum imkânlarıyla ülkemizin enerji ihtiyacını mümkün olduğu kadar yerli kaynaklarımızla karşılamak, sanayicimizin ihtiyacını karşılamak, elektrik üretiminde ihtiyaç duyulan yerli linyitlerimizi mümkün mertebe kendi imkânlarımızla üreterek bu enerji ihtiyacını karşılamak.

Ben tekrar herkese teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, biz de teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda kolaylıklar diliyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 26 Mayıs 2022 Perşembe günü saat 11.00'de Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.36

